

ІЗ ЗІБРАННЯ ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА
ГРАВЮРА
XVIII СТОЛІТТЯ.
ФРАНЦІЯ

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Одеська національна наукова бібліотека

ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА ГРАВЮРА XVIII СТОЛІТТЯ. ФРАНЦІЯ

Каталог

ІЗ ЗІБРАННЯ ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

Одеса
2024

Ministry of Culture and Strategic Communications of Ukraine
Odesa National Scientific Library

WESTERN EUROPEAN ENGRAVINGS FROM THE XVIII CENTURY FRANCE

Catalog

FROM THE COLLECTION OF ODESA NATIONAL SCIENTIFIC LIBRARY

Odesa
2024

УДК 025.2(477.74-25)ОННБ:[017.1:761/763(4-15)»15/16»

З-38

Західноєвропейська гравюра XVIII століття. Франція : каталог : із зібрання Одеської національної наукової бібліотеки / Одес. нац. наук. б-ка ; упоряд. та авт. тексту Л.В. Іжик ; наук. консультант І.Ю. Глебова ; відп. за вип. І.О. Бірюкова ; ред.: Н.Г. Майданюк, І.С. Шелестович ; пер. англ. та ред. тексту: Ю.О. Косолап, Н.М. Діба. – Одеса, 2024. – 164 с., 72 гравюри. – Укр., англ.

ISBN

Цей каталог продовжує серію публікацій західноєвропейської гравюри XVI–XVIII століть у зібранні ОННБ і включає 72 гравюри, які належать 45 майстрам французької школи XVIII століття.

УДК 025.2(477.74-25)ОННБ:[017.1:761/763(4-15)»15/16»

Упорядник
Л.В. Іжик

Науковий консультант
І.Ю. Глебова,
заступник директора з наукової роботи
Одеського музею західного та східного мистецтва

Відповідальна за випуск
І.О. Бірюкова,
генеральний директор
Одеської національної наукової бібліотеки

Редактори:
Н.Г. Майданюк, І.С. Шелестович

Переклад англійською
та редагування тексту:
Ю.О. Косолап, Н.М. Діба

ISBN

© ОННБ, 2024
© Л.В. Іжик, упорядкування та текст, 2024
© І.М. Свістунова, дизайн, макет, 2024

UDC 025.2(477.74-25)ONSL:[017.1:761/763(4-15)»15/16»

З-38

Western European engraving from the XVIII century. France : Catalog : from the Collection of Odesa National Scientific Library / Odesa Nat. Sci. Libr. ; comp. and auth. of the text L.V. Izhyk; sci. consultant I.Y. Glebova; responsible for edition I.O. Biriukova; ed.: N.G. Maidaniuk, I.S. Shelestovych; English transl. and text editing J.O. Kosolap, N.M. Dyba. – Odesa, 2024. – 164 p., 72 engravings. – Ukr., Engl.

ISBN

This catalog continues the series of publications of Western European engravings of the 16th-18th centuries in the collection of ONSL and includes 72 engravings belonging to 45 masters of the French school of the 18th century.

UDC 025.2(477.74-25)ONSL:[017.1:761/763(4-15)»15/16»

Compiler
L.V. Izhyk

Scientific consultant
I.Y. Glebova,
Deputy Director of Scientific Research
of Odesa Museum of Western and Oriental Art

Responsible for edition
I.O. Biriukova,
General Director
of Odesa National Scientific Library

Editors:
N.G. Maidaniuk, I.S. Shelestovych

English translation
and text editing:
J.O. Kosolap, N.M. Dyba

ISBN

© ONSL, 2024
© L.V. Izhyk, compiling and text, 2024
© I.M. Svistunova, design, layout, 2024

ПИШНІСТЬ ТА ВИТОНЧЕНІСТЬ ГАЛАНТНОГО СТОЛІТТЯ

XVIII століття у Франції у сприйнятті неупередженого любителя викликає уявлення про епоху, мистецтво якої пронизане витонченістю, легкістю, зніженою красою та насолодою. Більшість художників, граверів того часу відтворили у своїх роботах сцени вишуканої галантності, кокетства та грайливості. Все це втілювалося у новому художньому стилі – рококо. Цей один із провідних стилів Франції у XVIII столітті називають «галантним стилем», а час його розквіту – «галантним століттям». Паралельно з новим стилем продовжують розвиватися художні напрями, закладені в попередньому столітті.

XVIII століття у Франції стало часом небаченого раніше розквіту мистецтва портрета, що пов'язує галантний вік з Великим стилем XVII століття. Пишність і велич продовжують залишатися головними мистецькими завданнями у цьому жанрі. Портретну традицію у XVIII столітті продовжують обдаровані гравери: Ж.-Ж. Бальшу, Е. Дероше, Н. Лармессен, Н.-А. Тардьйо, А. С. та С. Ф. Томассен, Ф. Шеро. Оригіналами для граверів так само служать твори живописців Г. Ріго, Ф. де Труа, Ж.-М. Натъе, Н. де Ларжильєра, Ш.-А. Куапеля.

Найбільшою популярністю користувалися портрети придворного живописця Людовіка XIV Гіацинта Ріго. Підтвердження того – дев'ять портретів з чотирнадцяти, що представлені у каталозі, виконані за його оригіналами. Зовнішня помпезність його портретів узгоджується з реалістичною характеристикою зображеного обличчя. Ріго належав до тих художників, які особливо ретельно ставилися до гравіювання своїх творів. Художнику дуже пощастило, що його роботи відтворювали винятково талановиті гравери – три представники династії Древе – батько, син та племінник. Прекрасні гравюри П'єра-Ембера Древе (портрет

кардинала Г. Дюбуа) і Клода Древе (портрет графа Ф. Л. фон Зінцендорфа) вражають віртуозністю виконання в передачі фактури оксамиту, шовку, мережив, металу, дорогоцінного каміння, залишаючись яскравими зразками неперевершеної техніки.

Блискуча робота майстра портретного жанру Жерара Еделінка за оригіналом Ріго «Портрет Гедона Барб'є дю Меца» (1700–1702) ніби поєднує XVII та XVIII століття. Портрети Еделінка виконані з такою майстерністю та бездоганним смаком, що уславлені живописці змагалися між собою за право відтворювати свої роботи за допомогою його різця.

Гравірований портрет королеви Марії Лещинської роботи Ж.-Н. Тардьйо (за оригіналом Ж.-М. Натъе) виконаний у традиційному урочистому стилі – пишні драпірування, архітектурне тло, велична поза. Задумливий вираз обличчя та м'яка посмішка додають зображенню відтінку інтимності та поетичності.

Оглядаючи довгу галерею французьких гравірованих портретів з величними позами її персон на тлі дорогоцінних драпірувань, з їх помпезними жестами, прихильними посмішками, захоплюєшся: «можна без кінця милуватися і дивуватися тій художній кмітливості та силі, які французькі гравери вклали у своє спочатку нескладне завдання – передати чарівні оригінали своїх славетних сучасників»¹ і вкотре переконуєшся, що гравюра, яка відтворює живописний оригінал, стає новим витвором мистецтва.

Репродукційна гравюра у той час була надзвичайно поширеним видом друкованої графіки. Основна техніка залишалася традиційною: малюнок на дошці гравери відтворювали тонкими лініями офорта, а різцем лише посилювали деякі штрихи. Чорним і білим гравери чудово передавали колористичні особливості твору, вміло використовуючи світлий тон паперу для передачі

¹ Эрнст С. Р. Виставка английских и французских гравюр XVIII века // Старые годы. 1916. Янв. С. 100.

яскравого світла сонця чи блиску білої шовкової тканини. Серед кращих майстрів того часу, представлених у каталозі, можна назвати Ж.-Ф. Леба, Ж. Долле, Ж.-Ф. Боварле, Е. Боде, Ж.-Ш. Левассера, братів Одрани.

Одним із найвідоміших граверів з цієї когорти був Жак-Філіп Леба, власний стиль якого сформувався під впливом провідних граверів того періоду — Н.-А. Тардьйо та Жерара Одрани. Працюючи у галузі репродукційної гравюри, він виховав у своїй майстерні цілу плеяду майбутніх майстрів (Мартіні, Лево, Моро, Мальбест, Маскельє). Сам майстер представлений у каталозі трьома роботами: «Виїзд на риболовлю» (за оригіналом К.-Ж. Верне), «Красвид околиць Брюсселя» (за оригіналом Я. Брейгеля Старшого) та «Фламандські акорди» (за оригіналом Д. Тенірса Молодшого). Остання робота виконана разом зі своїм учнем — П. А. Мартіні, який підготував офорт, а остаточно доопрацював різцем сам Леба.

Майстер портретного жанру Жан Долле представлений у каталозі гравюрою з картини Д. Тенірса Молодшого «Фламандські розваги». Його учень, П.-Ф. Базан, починав як плідний гравер-репродукціоніст, але зрештою присвятив себе виданню та торгівлі естампами, створивши найбільшу комерційну фірму того часу. Як і у випадку з Леба, він частіше доопрацьовував різцем дошки, значною мірою підготовлені граверами-офортистами.

Визнання публіки мали гравюри за творами Ж. Б. Греза. Його картини відтворювали насамперед такі майстри, як Ж. Ж. Фліпар, Ж.-Ш. Левассер, Р. Гайяр. Улюбленим гравером Греза був Жан Жак Фліпар, представлений у каталозі найзнаменитішою картиною майстра — «Паралітик». Надзвичайний успіх гравюр Фліпара полягав у тому, що йому вдавалося підлаштовувати власну графічну манеру під стиль художника, якого він відтворював, максимально наближаючись до оригіналу.

Франсуа Буше, найяскравіший представник стилю рококо, був тим живописцем, картини якого

особливо охоче репродукувалися граверами. Особливо спеціалізувався на відтворенні його картин Рене Гайяр. На відміну від інших граверів рококо, які обирали офорт як техніку, більш відповідну для передачі вигнутих ліній і м'яких обрисів цього витонченого стилю, Гайяр був віртуозом різця. Це не завадило йому досягти блискучих результатів у передачі живописних оригіналів Буше та бути одним із найкращих його інтерпретаторів. Його гравюра «Сплячі вакханки», надрукована сангіною, якнайкраще ілюструє це: трепетні, тендітні обриси жіночих тіл і ніжні градації світлотіні створюють враження вишуканої витонченості.

У 1777–1793 роках гравер Жак Фірмен Боварле випустив у світ серію гравюр «Історія Есфір» на сюжет із Старого Завіту. Ці естампи були надзвичайно популярними на той час: про їх вихід друком повідомляв «Паризький вісник», а підготовчі малюнки виставлялись у Салоні. Виконані в злегка претензійній манері, досконалі роботи Боварле імовірно свідчать про блискучу техніку, ніж про справжнє натхнення.

Необхідно згадати ще про один грандіозний проєкт, який залишив слід в історії французької гравюри XVIII століття. У 1702 році художник Марк Натъє (1642–1705) отримав дозвіл на відтворення в гравюрах 24 картин циклу з життя королеви Марії Медічі в галереї Люксембурзького палацу, написаних П. П. Рубенсом у 1622–1623 роках. Для виконання цієї роботи Марк Натъє залучив двох своїх синів, Жана-Марка (майбутнього портретиста) та Жана-Батіста, для створення малюнків, які потім були вигравіровані Жераром Одраним, Жераром Еделінком, Бернаром Пікаром, Гаспаром Дюшанжем та іншими визначними граверами того часу. Після смерті Марка Натъє права на гравірування картин Люксембурзького палацу успадкували його сини. Гравюри були надруковані у 1710 році в альбомі під назвою «Галерея Люксембурзького палацу». Колекція ОННБ має сім гравюр з цього циклу, вони представлені в каталозі.

Роботи інших майстрів (С. Валле, Л. Деппаса, Ф. Жуллена, Ф. Сімонно, Л. Якоба) представлені гравюрами із знаменитого двотомного видання «Кабінет Кроза» (скорочено: «*Recueil Crozat*»). Його повна назва: «*Recueil d'estampes d'après les plus beaux tableaux et d'après les plus beaux desseins qui sont en France: dans le Cabinet du roy, dans celui de Monseigneur le du d'Orléans, & dans d'autres cabinets*» (Колекція гравюр з найкращих картин і малюнків, що знаходяться у Франції в Кабінеті короля, а також у зібранні герцога Орлеанського та інших). Цей рідкісний увраж був випущений у Парижі в 1729–1742 роках на замовлення мецената і колекціонера П'єра Кроза. Текст був написаний знавцем красних мистецтв П.-Ж. Марієттом, а дві його частини містили близько двохсот аркушів репродукцій творів мистецтва, награвірованих чотирма десятками майстрів.

Варто зазначити, що в Європі у XVIII столітті значно зростає суспільний вплив жінок. Про це свідчать їхні успіхи у різних галузях мистецтва, зокрема у живопису і гравюрі. Галантне століття подарувало світу багато жінок-художниць. Достатньо згадати французенок Елізабет Віже-Лебрен та Аделаїду Лабіль-Гіяр, італійку Розальбу Карр'єру, німецьку художницю Анжеліку Кауфман та багатьох інших, маловідомих, художниць. Своєю творчістю вони утверджували новий образ жінки XVIII століття, у якому їй відведено

не тільки роль об'єкта шанування та насолоди, а й творчої особистості. Гравюри Анн-Філібер Куле, Катрін-Елізабет Лемперер, Марі-Анн Ортемельс, представлені в каталозі, свідчать про високий рівень майстерності, досягнутий представницями прекрасної статі в цій галузі мистецтва. Будучи часто членами граверних династій, вони збагатили своєю творчістю французьку гравюру XVIII ст.

З другої половини XIX століття і донині французька гравюра XVIII століття користується постійною увагою дослідників, істориків і любителів мистецтва. Останнім часом спостерігається зростання інтересу до неї, про що свідчать виставки, серії друкованих праць, публікації в електронних ресурсах. Як і багато років тому, гравюри тієї пори продовжують радувати око своєю чарівністю та шляхетністю форм, майстерністю та витонченістю виконання, вишуканістю та красою.

Цей каталог продовжує серію публікацій західноєвропейської гравюри XVI–XVIII століть у зібранні ОННБ і включає 72 гравюри, які належать 45 майстрам французької школи XVIII століття.

Лариса ІЖИК,
головний бібліотекар відділу
рідкісних видань та рукописів ОННБ

SPLENDOR AND ELEGANCE OF THE GALLANT AGE

The eighteenth century in France, as perceived by an unbiased amateur, evokes the idea of an era whose art is imbued with grace, lightness, subdued beauty, and pleasure. Most artists and engravers of that time depicted scenes of refined gallantry, coquetry and playfulness in their works. All of this was embodied in a new artistic style – Rococo. This one of the leading styles of France in the eighteenth century is commonly called the “gallant style,” and its heyday is called the “gallant age.” Alongside the new style, the artistic trends established in the previous century continued to develop.

The eighteenth century in France was a time of unprecedented flourishing of the art of portraiture, which connects the gallant age with the Great style of the seventeenth century. Splendor and greatness continue to be the main artistic objectives in this genre. The portrait tradition was continued in the eighteenth century by gifted engravers: J.-J. Balechou, É. Desrochers, N. Larmessin, N.-H. Tardieu, H. S. and S. Ph. Thomassin, F. Chéreau. The originals for engravers are also works by painters H. Rigaud, F. de Troyes, J.-M. Nattier, N. de Largillière, and Ch.-A. Coypel.

The most popular were the portraits of Louis XIV's court painter Hyacinthe Rigaud. Nine of the fourteen portraits in the catalog are based on his originals. The outward pomposity of his portraits is consistent with the realistic characteristic of the depicted face. Rigaud was one of those artists who were particularly jealous about the engraving of their works. The artist was very fortunate that his works were reproduced by exceptionally talented engravers – three representatives of the Drevet dynasty – father, son and nephew. The beautiful engravings by Pierre-Imbert Drevet (portrait of Cardinal G. Dubois) and Claude Drevet (portrait of Count Ph. L. von Sinzendorf) impress with their virtuosity in conveying the texture of

velvet, silk, lace, metal, and precious stones, remaining vivid examples of unsurpassed technique.

The brilliant work of the master of the portrait genre Gérard Edelinck, based on the original by Rigaud, “Portrait of Gédéon Berbier du Mets” (1700-1702), seems to combine the seventeenth and eighteenth centuries. Edelinck's portraits were made with such skill and impeccable taste that famous painters competed with each other for the right to reproduce their works with his cutter.

The engraved portrait of Queen Maria Leszczyńska by J.-N. Tardieu (based on the original by J. M. Nattier) is executed in the traditional ceremonial style: lush draperies, architectural background, and majestic pose. The thoughtful look on her face and soft smile add a touch of intimacy and poetry to the image.

Looking at the long gallery of French engraved portraits with majestic poses of its subjects against the background of precious draperies, with their pompous gestures, and favorable smiles, you can get delighted: “One can endlessly admire and marvel at the artistic ingenuity and power that French engravers put into their initially simple task of reproducing the charming originals of their famous contemporaries”¹. Once again, you get convinced that an engraving that reproduces a painting becomes a new work of art.

At that time, reproduction engraving was an extremely common type of printed graphics. The main technique remained traditional: engravers reproduced the drawing on the board with thin lines of etching and only strengthened some strokes with a cutter. With black and white engravers perfectly conveyed the coloristic features of the work, skillfully using the light tone of the paper to convey the bright light of the sun or the shine of white silk fabric. Among the best masters of the time represented in the catalog are J.-Ph. Lebas,

¹ Эрнст С. Р. Вывавака ааглийских и фравцузских гравюр XVIII века // Старые годы. 1916. Яав. С. 100.

J. Daullé, J.-F. Beauvarlet, É. Baudet, J.-Ch. Levasseur and Audran brothers.

One of the most famous engravers of the time was Jacques-Philippe Lebas, whose own style was formed under the influence of the leading engravers of the time – N.-H. Tardieu and Gerard Audran. Working in the field of reproduction engraving, he brought up a whole galaxy of future masters in his studio (Martini, Leveau, Moreau, Malbeste, Masquelier). The master himself is represented in the catalog by three works: “Going Fishing” (based on the original by C. J. Vernet), “View of the Brussels Suburbs” (based on the original by J. Brueghel the Elder) and “Flemish Chords” (based on the original by D. Teniers the Younger). The latter work was made together with his apprentice P. A. Martini, who prepared the etching and finalized it with a cutter of Lebas.

The master of the portrait genre Jean Daullé is represented in the catalog by an engraving from the painting “Flemish Pleasures” by D. Teniers the Younger. His apprentice, P.-F. Basan, began as a prolific reproduction engraver but eventually devoted himself to publishing and trading in prints, creating the largest commercial firm of the time. As with Lebas, he often finished boards with a cutter, largely prepared by etchers.

Engravings based on the works of J.-B. Greuze were widely recognized by the public. His paintings were reproduced primarily by such masters as J. J. Flipart, J.-Ch. Levasseur and R. Gaillard. Jean-Jacques Flipart was Greuze’s favorite engraver, represented in the catalog by the master’s most famous painting «Paralytic». The extraordinary success of Flipart’s engravings was that he was able to adapt his own graphic style to the style of the artist he was reproducing, coming as close as possible to the original.

François Boucher, the most prominent representative of the Rococo style, was a painter whose paintings were especially eagerly reproduced by engravers. René Gaillard specialized in reproducing his paintings. Unlike

other Rococo engravers, who chose etching as a technique more suited to conveying the curved lines and soft outlines of this elegant style, Gaillard was a virtuoso of a cutter. This did not prevent him from achieving brilliant results in rendering Boucher’s original paintings and from being one of his best interpreters. His engraving «The Sleeping Bacchae», printed in sanguine, illustrates this in the best way possible: the quivering, fragile outlines of the women’s bodies and the delicate gradations of shadings create an impression of exquisite elegance.

In 1777-1793, Jacques Firmin Beauvarlet published a series of prints “The Story of Esther” based on a story from the Old Testament. These prints were extremely popular at the time: «Journal de Paris» reported on their publication, and preparatory drawings were exhibited at the Salon. Executed in a slightly conceited manner, Beauvarlet’s perfect works are more a testament to brilliant technique than genuine inspiration.

It is necessary to mention one more great project that left a mark on the history of French engraving of the eighteenth century. In 1702, the artist Marc Nattier (1642-1705) received permission to reproduce in engravings 24 paintings from the life of Queen Mary of the Medici in the Luxembourg Palace Gallery, painted by P. P. Rubens in 1622-1623. For this work, Marc Nattier engaged his two sons, Jean-Marc (a future portrait painter) and Jean-Baptiste, to create drawings that were later engraved by Gerard Audran, Gerard Edelinck, Bernard Picart, Gaspard Duchange and other prominent engravers of the time. After the death of Marc Nattier, his sons inherited the rights to engrave the paintings of the Luxembourg Palace. The engravings were printed in 1710 in an album entitled “La Galerie du Palais du Luxembourg”. The collection of Odesa National Scientific Library has seven engravings from this period, they are presented in this catalog.

The works of other masters (S. Vallée, L. Desplacés, F. Joullain, Ph. Simonneau, L. Jacob) are represen-

ted by engravings from the famous two-volume edition of the “Cabinet of Crozat” (abbreviated as “*Recueil Crozat*”). Its full title is “Recueil destampes d’après les plus beaux tableaux et d’après les plus beaux desseins qui sont en France: dans le Cabinet du roy, dans celui de Monseigneur le du d’Orléans, & dans d’autres cabinets” (Collection of engravings from the best paintings and drawings in France in the Cabinet of the King, as well as in the collection of the Duke of Orleans and others). This rare edition was published in Paris in 1729-1742 by order of the philanthropist and collector Pierre Crozat. The text was written by the connoisseur of fine arts P.-J. Mariette, and its two parts contained about two hundred sheets of reproductions of artworks engraved by four dozen masters.

It is worth noting that in Europe in the eighteenth century, the social influence of women increased significantly. This is evidenced by their successes in various fields of art, including painting and engraving. The Gallant age gave the world many women artists. Suffice it to mention the French women Élisabeth Louise Vigée Le Brun and Adélaïde Labille-Guiard, the Italian Rosalba Carriera, the German artist Angelika Kaufmann, and many other less-known artists. Through their work, they affirmed the new cult of the eighteenth-century woman, in which she was assigned not only the role of an object of worship and pleasure but also a creative personality. The engravings

by Anne-Philiberte Coulet, Catherine-Élizabeth Lempereur, and Marie-Anne Horthemels presented in the catalog testify to the high level of mastery achieved by the fair sex in this field of art. As they were often members of the engraving dynasties, they enriched French engraving of the eighteenth century with their work.

From the second half of the nineteenth century to the present day, eighteenth-century French engraving has received constant attention from researchers, historians, and art lovers. Recently, there has been an increase in interest in it, as evidenced by exhibitions, series of printed works, and publications in electronic resources. As many years ago, the engravings of that time continue to delight the eye with their charm and nobility of form, skill and elegance of execution, refinement and beauty.

This catalog continues the series of publications of Western European engravings of the 16th-18th centuries in the collection of Odesa National Scientific Library and includes 72 engravings belonging to 45 masters of the French school of the 18th century.

Larysa IZHYK,
Head Librarian of the Department of
Rare Books and Manuscripts
of Odesa National Scientific Library

ФРАНЦУЗЬКА ГРАВЮРА
XVIII СТОЛІТТЯ

ENGRAVINGS OF FRANCE
FROM THE XVIII CENTURY

Абер, Ніколя

Бл. 1650 – після 1715, Париж (?)

Гравер різцем-портретист, видавець. Можливо, учень Антуана Массона, в стилі котрого виконував гравюри і з сестрою якого був одружений. З кінця 1680 мав власне видавництво в Парижі. Акуратні і правильні, але без особливого блиску, роботи Ніколя Абера дозволяють йому входити до числа кращих граверів другого або третього порядку кінця XVII століття.

Виконав близько 180 гравюр (Національна бібліотека Франції).

Habert, Nicolas

Ca. 1650 – after 1715, Paris (?)

Engraver-portraitist, publisher. Probably an apprentice of Antoine Masson, after whose style he made engravings and whose sister he married. From the end of 1680 he had his own publishing house in Paris. Neat and correct, but without much brilliance, the work of Nicolas Habert allows him to enter the ranks of the best engravers of the second or third order of the late XVII century.

He has made about 180 engravings (National Library of France).

1. Портрет архієпископа Жака-Ніколя Кольбера. 1691–1707.

За оригіналом Г. Ріго.

Гравюра різцем. 255×180.

Під рамою, ліворуч: Н. Rigaud P.; праворуч: N. Habert Sc.; нижче, по обидва боки від герба: Messire Jacques Nicolas Colbert Archeveque de Roüen, Primat de Normandie.

Інв. Г 377.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 326, № 9; Inventaire BNF XVIIe s., t. 5, p. 159, № 26.

Ріго, Гіацинт (Hyacinthe Rigaud; 1659, Перпіньян, Франція – 1743, Париж) – французький художник каталонського походження, найвизначніший портретист епохи Людовіка XIV.

Кольбер, Жак-Ніколя (Jacques-Nicolas Colbert; 1655–1707) – архієпископ Руана (1691–1707), примас Нормандії.

1. Portrait of Archbishop Jacques-Nicolas Colbert. 1691–1707.

After the original by H. Rigaud.

Engraving. 255×180.

Under the frame, on the left: H. Rigaud P.; on the right: N. Habert Sc.; below, on both sides of the coat of arms: Messire Jacques Nicolas Colbert Archeveque de Roüen, Primate of Normandie.

Inv. G 377.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 326, № 9; Inventaire BNF XVIIe s., t. 5, p. 159, № 26.

Rigaud, Hyacinthe (1659, Perpignan, France – 1743, Paris) – French artist of Catalan origin, the most prominent portraitist of the era of Louis XIV.

Colbert, Jacques-Nicolas (1655–1707) – archbishop of Rouen (1691–1707), Primate of Normandy.

Phil. Wouwermans Pinx

F. Basan Sculp

Базан, П'єр-Франсуа

1723, Париж – 1797, Париж

Паризький гравер, видавець, торговець естампами.

Народився у сім'ї виноторгівця Клода-П'єра Базана. Навчався у гравера Етьєна Фессара, двоюрідного брата матері, та Жана Долле. З 1747 працював гравером у видавця естампів Мішеля Одьєвра, для якого вигравірував безліч портретів. У 1750–1754 брав участь у гравірованих виданнях: «Recueil d'estampes gravées d'après les tableaux de la galerie et du cabinet de S. E. Mr. le comte de Bruhl» (Галерея графа Брюля, 1754), «Recueil d'estampes d'après les plus celebres tableaux de la Galerie Royale de Dresde» (Королівська галерея Дрездена, 1753–1757), «Histoire naturelle» (Природнича історія Ж.-Л. Бюффона, з 1749). З 1754 року присвятив себе виключно виданню та торгівлі гравюрами, створивши найбільшу комерційну фірму. З 1761 по 1779 видав шість томів під назвою «L'Oeuvre de Basan», в яких зібрав близько 650 гравюр, що відтворюють роботи великих голландських, фламандських, французьких, італій-

ських і німецьких майстрів. У роботі з репродукування гравюр більшою мірою робив ставку на молоде покоління граверів, ніж на давно визнаних майстрів. У 1773 партнером Базана став його зять, Етьєн Леон Пуаньйан. Компанія «Basan-Poignant» проіснувала до 1788. Наприкінці 1789 Базан відійшов від справ, бізнес продовжили два його сини під фірмою «Basan frères» (до 1808).

Автор словника граверів «Dictionnaire des graveurs anciens et modernes» (1767), який неодноразово перевидавався до початку XIX століття.

Незважаючи на те, що його прізвищем підписано багато гравюр, не всі з них належать його руці. У найкращому разі він доопрацьовував різцем дошки, вже значною мірою підготовлені гравером-офортистом. Ми включили в каталог роботи, в яких Базан фігурує як гравер (Basan sculpsit) і як редактор (Basan exudit). Частка участі, яку він брав у тому чи іншому випадку, мало помітна.

2. Вершники-мародери (Cavaliers en maraude).

За оригіналом Ф. Ваувермана.

Гравюра різцем, офорт. 288×400.

Поля обрізані.

Під зображенням, ліворуч: Phil. Wouwermans Pinx.; праворуч: F. Basan Scul.

Назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою П.-Ф. Базана, що зберігається у Британському музеї (Лондон). Інв. Г 466.

Література: Le Blanc, t. 1, p. 188, № 351; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 2, p. 120, № 117.

Вауверман, Філіпс (Philips Wouwerman; 1619, Гарлем – 1668, Гарлем) – голландський художник доби бароко, один із видатних живописців Золотої доби Голландії.

Basan, Pierre-François

1723, Paris – 1797, Paris

Parisian engraver, publisher, merchant of prints.

He was born in the family of wine merchant Claude-Pierre Basan. He learned from the engraver Etienne Fessar, his mother's cousin, and Jean Daullé. From 1747 he worked as an engraver for the publisher of prints Michel Odieuvre, for whom he engraved many portraits. In 1750–1754 he took part in engraved editions: "Recueil d'estampes gravées d'après les tableaux de la galerie et du cabinet de S. E. Mr. le comte de Bruhl" (Dresden, 1754) (Collection of engravings from paintings in the gallery and cabinet of His Excellency Mr. count de Brühl), "Recueil d'estampes d'après les plus celebres tableaux de la Galerie Royale de Dresde" (1753-1757) (Collection of engravings from the most famous paintings of the Royal Dresden Gallery), "Histoire naturelle" (Natural History of J.-L. Buffon, from 1749). From 1754 he devoted himself exclusively to the publication and trade of engravings, creating the largest commercial firm. From 1761 to 1779 he published six volumes entitled L'Oeuvre de Basan, in

which he collected about 650 engravings reproducing the works of great Dutch, Flemish, French, Italian and German masters. In his work on reproducing engravings, he relied more on the younger generation of engravers than on long-recognized masters. In 1773, Basan's partner was his son-in-law, Etienne Léon Poignant. The Basan-Poignant company existed until 1788. At the end of 1789, Basan retired, and his two sons continued the business under the name «Basan frères» (until 1808).

Author of the dictionary of engravers «Dictionnaire des graveurs anciens et modernes» (1767), which was repeatedly republished until the beginning of the XIX century.

Despite the fact that many engravings are signed by his name, not all of them belong to his hand. At best, he finished the boards with a chisel, already largely prepared by an etching engraver. We have included works in which Basan appears as an engraver (Basan sculpsit) and as an editor (Basan exudit). The real participation he took in one case or another is not very noticeable.

2. Cavaliers en maraude.

After the original by P. Wouwerman.

Engraving, etching. 288×400.

The margins are cropped.

Under the image, on the left: Phil. Wouwermans Pinx.; on the right: F. Basan Scul.

The title of the engraving is established on the basis of a comparison with a similar engraving of P.-F. Basan, which is kept in the British Museum (London).

Inv. G 466.

Literature: Le Blanc, t. 1, p. 188, № 351; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 2, p. 120, № 117.

Wouwerman, Philips (1619, Haarlem – 1668, Haarlem) – Dutch artist of the Baroque era, one of the prominent painters of the Golden Age of Holland.

3. Зречення апостола Петра (Le Reniement de St. Pierre). Бл. 1754.

За оригіналом В. де Булоня. 1620.

Гравюра різцем, офорт. 283×380.

Поля обрізані.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою П.-Ф. Базана, що зберігається у Гарвардському художньому музеї (Кембридж, США).

Аркуш до видання «Recueil d'estampes gravées d'après les tableaux de la galerie et du cabinet de S. E. Mr. le comte de Brühl» (Dresden, 1754) (Колекція гравюр з картин у галереї та кабінеті Його Превосходительства пана графа де Брюля), № 28.

Живописний оригінал Валантена де Булоня був куплений Катериною II для Ермітажу в 1769 у складі зібрання графа Брюля. Тепер – у Державному музеї образотворчих мистецтв ім. О. С. Пушкіна (Москва).
Інв. Г 505.

Булонь, Валантен де (справжнє ім'я Жан Валантен) (Valentin de Boulogne; 1591, Кулом'є – 1632, Рим) – художник доби бароко, француз за походженням. Жив і працював у Римі. Малював релігійні картини і побутові сцени. Один з найкращих і найталановитіших послідовників Караваджо.

3. The abdication of the Apostle Peter (Le Reniement de St. Pierre).

Ca. 1754

After the original by V. de Boulogne. 1620

Engraving, etching. 283×380.

The margins are cropped.

The author and the engraving title were established on the basis of a comparison with a similar engraving by P.-F. Basan, kept in the Harvard Museum of Art (Cambridge, USA).

A sheet for publication «Recueil d'estampes gravées d'après les tableaux de la galerie et du cabinet de S. E. Mr. le comte de Brühl» (Dresden, 1754) (Collection of engravings from paintings in the gallery and cabinet of His Excellency Mr. count de Brühl), № 28.

The original of Valentin de Boulogne was purchased by Catherine II for the Hermitage in 1769 as part of the collection of Count von Brühl. Now – In the Pushkin State Museum of Fine Arts (Moscow).

Inv. G 505.

Boulogne, Valentin de (real name Jean Valentin) (1591, Coulommiers – 1632, Rome) – Baroque artist of French origin. He lived and worked in Rome. He painted religious paintings and household scenes. One of the best and most talented followers of Caravaggio.

Adrien Van den Velde pinxit.

F. Basan Excudit.

4. Фламандський візок (Le chariot de Flandre).

За оригіналом А. ван де Вельде.

Гравюра різцем, офорт. 304×410.

Поля обрізані.

Під зображенням, ліворуч: Adrien Van den Velde pinxit; праворуч: F. Basan Excudit.

Назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою П.-Ф. Базана, що зберігається у Британському музеї (Лондон).
Інв. Г 506.

Література: Le Blanc, t. 1, p. 191, № 477; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 2, p. 126, № 145.

Вельде, Адріан ван де (Adriaen van de Velde, 1636, Амстердам – 1672, Амстердам) – голландський художник і гравер з відомої родини художників. Писав пейзажі, портрети, картини на міфологічні та релігійні сюжети.

4. Flemish cart (Le chariot de Flandre).

After the original by A. van de Velde.

Engraving, etching. 304×410.

The margins are cropped.

Under the image, on the left: Adrien Van den Velde pinxit; on the right: F. Basan Excudit.

The engraving title was established on the basis of a comparison with a similar engraving by P.-F. Basan, which is kept in the British Museum (London).
Inv. G 506.

Literature: Le Blanc, t. 1, p. 191, № 477; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 2, p. 126, № 145.

Velde, Adriaen van de (1636, Amsterdam – 1672, Amsterdam) – Dutch artist and engraver from a famous family of artists. He painted landscapes, portraits, paintings on mythological and religious themes.

Бальшу, Жан-Жозеф

1716 (1715), Арль – 1764, Авіньйон

Гравер різцем. Навчався в Авіньйоні, спочатку в художника Філіппа Сована, уродженця Арля, потім (1731–1734) – у гравера печаток та екслібрисів Жана Мішеля. Продовжив освіту в Парижі, у майстерні гравера Франсуа-Бернара Лепісіє. У 1749 був прийнятий до Королівської академії живопису і скульптури за гравірований портрет короля польського і курфюрста саксонського Августа III за оригіналом Г. Ріго. З 1753 жив і працював в Авіньйоні, де виконав декілька гравюр за оригіналами Ж. Верне. Каталог його робіт, складений Жюлем Белльоді, налічує 95 гравюр.

Balechou, Jean-Joseph

1716 (1715), Arles – 1764, Avignon

Engraver. He studied in Avignon, first with the artist Philippe Sauvan, a native of Arles, then (1731–1734) with the engraver of seals and bookplates Jean Michel. He continued his education in Paris, in the workshop of the engraver François-Bernard Lépicié. In 1749 he was admitted to the Royal Academy of Painting and Sculpture for an engraved portrait of the King of Poland and Elector of Saxony August III, originally by H. Rigaud. From 1753 he lived and worked in Avignon, where he made several engravings on the originals of J. Verne. The catalog of his works, compiled by Jules Belleudy, has 95 engravings.

5. Портрет графа Генріха фон Брюля. 1750.

За оригіналом Л. де Сільвестра. 1728.

Гравюра різцем. 530×390.

Під зображенням, ліворуч: Peint par Louis de Sylvestre pr. Peintre de Sa Majesté le Roy de Pologne Electeur de Saxe; праворуч: Gravé par Balechoux en 1750; у центрі, по обидва боки герба: Henry Comte de Brühl Premier Ministre de Sa Majesté le Roy de Pologne Electeur de Saxe.

Фронтиспіс до видання «Recueil d'estampes gravées d'après les tableaux de la galerie et du cabinet de S. E. Mr. le comte de Brühl» (Dresde, 1754) (Колекція гравюр з картин у галереї та кабінеті Його Превосходительства пана графа де Брюля).

Інв. Г 349.

Literature: Firmin-Didot, t. 1, p. 20, № 74 (3-й стан); Inventaire BNF XVIIIe s., t. 1, p. 424, № 45 (3-й стан); Belleudy, 1908, p. 62, № 4.

Сільвестр, Луї де (Louis de Silvestre; 1675, Ко, О-де-Сен – 1760, Париж) – французький художник. У 1716–1752 перебував придворним художником при саксонському королівському дворі у Дрездені. **Брюль, Генріх фон, граф** (Heinrich von Brühl; 1700–1763) – перший міністр короля польського і курфюрста саксонського Августа III.

5. Portrait of Count Heinrich von Brühl. 1750

After the original by L. de Silvester. 1728

Engraving. 530×390.

Under the image, on the left: Peint par Louis de Sylvestre pr. Peintre de Sa Majesté le Roy de Pologne Electeur de Saxe; on the right: Gravé par Balechoux in 1750; in the center, on both sides of the coat of arms: Henry Comte de Brühl Premier Ministre de Sa Majesté le Roy de Pologne Electeur de Saxe.

Frontispiece for edition of «Recueil d'estampes gravées d'après les tableaux de la galerie et du cabinet de S. E. Mr. le comte de Brühl» (Dresde, 1754) (Collection of engravings from paintings in the gallery and cabinet of His Excellency Count de Brühl).

Inv. G 349.

Literature: Firmin-Didot, t. 1, p. 20, № 74 (III state); Inventaire BNF XVIIIe s., t. 1, p. 424, № 45 (III state); Belleudy, 1908, p. 62, № 4.

Silvestre, Louis de (1675, Sceaux, Hauts-de-Seine – 1760, Paris) – French artist. From 1716 to 1752 he was a court painter at the Saxon royal court in Dresden.

Brühl, Heinrich von (1700–1763) – first minister of Augustus III, King of Poland and Elector of Saxony.

ESTHER COURONNÉE PAR ASSUÉRUS.

Dessiné et Gravé par J. B. Beauvalet

D'après le Tableau peint par St. de Troy

Appareille chez l'éditeur, rue de la Harpe, par St. de Troy

Боварле, Жак-Фірмен

1731, Аббевіль – 1797, Париж

Гравер та видавець естампів. Уродженець Аббевіля, батьківщини таких відомих граверів, як Ф. де Пуаї, Р. Еке, Ж. Долле, Ж. Альяме. Народився в сім'ї торговця оббивними тканинами. У 1750 виїхав до Парижа, де спочатку навчався у Робера Еке, потім – у Шарля Дюшю та Лорана Кара. Його гравюри з оригіналів Луки Джордано принесли йому в 1762 популярність і схвалення Королівської академії живопису і скульптури, членом якої він став у 1776.

Боварле гравірував не безпосередньо різцем на дошці, а спочатку робив малюнок і вже потім переводив малюнок на мідну дошку. Сучасники відзначали, що через це «дух оригіналу випаровується, залишається тільки матеріал». Іноді виявлялося, що зображення на гравюрі не завжди узгоджувалося з картиною. «Це тому, що Боварле більше піклувався

про те, щоб зробити гравюру красивою, ніж передати дух твору, який він інтерпретував». Його критикували за те, що він робить «страшенно відполіровані роботи, блискучі та закінчені до втоми очей».

Серед його учнів були відомі згодом гравери: Ж.-Ш. Левассер, П'єр Малевр, брати Жак-Клод та Есташ Данзель, Ніколя-Жозеф та Франсуа Вуайє, Луї Біне, П'єр Одуен. Роботи учнів, які він видавав, підписано: «Beauvarlet excudit».

Сім гравюр серії «Історія Есфірі» з оригіналів Ж.-Ф. де Труа Ж.-Ф. Боварле виконав у 1777–1793. Про їх випуск регулярно повідомлялося на сторінках газети «Journal de Paris». Оригінали, призначені для відтворення у гобеленах, були написані Жаном-Франсуа де Труа у 1736–1742. Нині вони зберігаються у Луврі (Париж).

Відомо близько 140 робіт Ж.-Ф. Боварле.

6. Коронація Есфірі Артаксерксом. 1783.

За оригіналом Ж.-Ф. де Труа. 1738.

Гравюра різцем. 480×600.

Під зображенням у центрі: ESTHER COURONNÉE PAR ASSUÉRUS; нижче: Dessiné et Gravé par J. Beauvarlet d'après le Tableau peint par F. de Troy; біля нижнього краю аркуша: A Paris chez l'Auteur, rue de Tournon près le Luxembourg.

Аркуш 2 із серії «Історія Есфірі». Про вихід гравюри було оголошено у «Journal de Paris» 8 вересня 1783. Того самого року в Салоні експонувався підготовчий малюнок до неї.

Інв. Г 667.

Література: Inventaire BNF XVIIIe s., t. 2, p. 252–255, № 92.

Труа, Жан-Франсуа де (Jean-François de Troy; 1679, Париж – 1752, Рим) – французький художник доби рококо, син та учень Франсуа де Труа (1645–1730). Директор Французької академії в Римі.

Beauvarlet, Jacques-Firmin

1731, Abbeville – 1797, Paris

Engraver and publisher of prints. He was a native of Abbeville, the birthplace of such famous engravers as F. de Poilly, R. Hecquet, J. Daullé, J. Aliamet. He was born in the family of an upholstery fabric merchant. In 1750 he went to Paris, where he first studied with Robert Hecquet, then with Charles Dupuis and Laurent Cars. His engravings from the originals of Luca Giordano brought him in 1762 the popularity and approval of the Royal Academy of Painting and Sculpture, member of which he became in 1776.

Beauvarlet engraved with a chisel on the board not directly, but after making a drawing, and only then translated the drawing on a copper board. Contemporaries noted that because of this «the spirit of the original evaporates, leaving only the material. Sometimes it turned out that the image on the engraving did not always agree with the picture. «This is because Beauvarlet

cared more about making the engraving beautiful than conveying the spirit of the work he was interpreting» He was criticized for doing «terribly polished work, brilliant and finished to the point of eye fatigue».

Among his students were later known engravers: J.-Ch. Levasseur, Pierre Maleuvre, brothers Jacques-Claude and Estash Danzel, Nicolas-Joseph and Francois Voyez, Louis Binet, Pierre Audouin. The works of the students he published were signed: «Beauvarlet excudit».

7 engravings of the series «History of Esther» from the originals of J.-F. de Troy were performed by J. F. Beauvarlet in 1777-1793. Their issue was regularly reported on the pages of «Journal de Paris». The originals, intended for reproduction in tapestries, were written by Jean-François de Troy in 1736-1742. Now they are stored in the Louvre (Paris).

About 140 works of J.-F. Beauvarlet are known.

6. Coronation of Esther by Artaxerxes. 1783.

After the original by J.-F. de Troy. 1738.

Engraving. 480×600.

Under the image in the center: ESTHER COURONNÉE PAR ASSUÉRUS; lower: Dessiné et Gravé par J. Beauvarlet d'après le Tableau peint par F. de Troy; near the bottom edge of the sheet: A Paris chez l'Auteur, rue de Tournon près le Luxembourg.

Sheet 2 from the «History of Esther» series. The release of the engraving was announced in the «Journal de Paris» on September 8, 1783. That same year, a preparatory drawing for it was exhibited at the Salon.

Inv. G 667.

Literature: Inventaire BNF XVIIIe s., t. 2, p. 252-255, № 92.

Troy, Jean-François de (1679, Paris – 1752, Rome) – French Rococo painter, the son and student of François de Troy (1645–1730). Director of the French Academy in Rome.

MARDOCHÉE REFUSE DE FLÉCHIR LES GENOUX DEVANT AMAN.

Dessiné et Gravé par F. Beauvalet, Graveur *D'après le Tableau, peint par Fr. de Troy*

Paris chez l'Editeur, par de la Harpe, pour de la Harpe

7. Мордехай відмовляється преклонити коліна перед Аманом. 1784.

За оригіналом Ж.-Ф. де Труа. 1740.

Гравюра різцем. 490×615.

Під зображенням у центрі: MARDOCHÉE REFUSE DE FLÉCHIR LES GENOUX DEVANT AMAN; нижче: Dessiné et Gravé par J. Beauvarlet Graveur d'après le Tableau peint par F. de Troy Peintre; біля нижнього краю аркуша: A Paris chez l'Auteur, rue de Tournon près le Luxembourg; у нижньому правому куті аркуша: Imprimé par Robbe.

Аркуш 3 із серії «Історія Есфірі». Про вихід гравюри було оголошено у «Journal de Paris» 20 липня 1784. Малюнок до цього естампа був виставлений Боварле у Салоні у 1775.

Інв. Г 666.

Література: Inventaire BNF XVIIIe s., t. 2, p. 252-255, № 93.

Труа, Жан-Франсуа де див. № 6.

7. Mordechai refuses to bow the knee to Haman. 1784.

After the original by J.-F de Troy. 1740.

Engraving. 490×615.

Under the image in the center: MARDOCHÉE REFUSE DE FLÉCHIR LES GENOUX DEVANT AMAN; below: Dessiné et Gravé par J. Beauvarlet Graveur d'après le Tableau peint par F. de Troy Peintre; near the bottom edge of the sheet: A Paris chez l'Auteur, rue de Tournon près le Luxembourg; in the lower right corner of the sheet: Imprimé par Robbe.

Sheet 3 from the «History of Esther» series. The release of the engraving was announced in the «Journal de Paris» on July 20, 1784. The drawing for this print was exhibited by Beauvarlet at the Salon in 1775.

Inv. G 666.

Literature: Inventaire BNF XVIIIe s., t. 2, p. 252-255, № 93.

Troy, Jean-François de see № 6.

AMAN ARRÊTÉ PAR ORDRE D'ASSUÉRUS.

*Dessiné et Gravé par J. Beauvaudet Graveur
Peintre.*

d'après le Tableau peint par F. de Troy⁽¹⁾

(1) Paris, chez la Citoyenne, vis-à-vis le Salon de Peinture.

8. Амана заарештовують за наказом Артаксеркса. Бл. 1784.

За оригіналом Ж.-Ф. де Труа. 1740.

Гравюра різцем. 490×617.

Під зображенням у центрі: AMAN ARRÊTÉ PAR ORDRE D'ASSUÉRUS; нижче: Dessiné et Gravé par J. Beauvarlet Graveur d'après le Tableau peint par F. de Troy Peintre; біля нижнього краю аркуша: A Paris chez l'Auteur, rue de Tournon près le Luxembourg; у нижньому правому куті аркуша: Imprimé par Robbe.

Аркуш 5 із серії «Історія Есфірі». Підготовчий малюнок до гравюри був виставлений у Салоні в 1777.

Инв. Г 665.

Література: Inventaire BNF XVIIIe s., t. 2, p. 252-255, № 95.

Труа, Жан-Франсуа де див. № 6.

8. Haman is arrested by order of Artaxerxes. Ca. 1784.

After the original by J.-F de Troy. 1740.

Engraving. 490×617.

Under the image in the center: AMAN ARRÊTÉ PAR ORDRE D'ASSUÉRUS; below: Dessiné et Gravé par J. Beauvarlet Graveur d'après le Tableau peint par F. de Troy Peintre; near the bottom edge of the sheet: A Paris chez l'Auteur, rue de Tournon près le Luxembourg; in the lower right corner of the sheet: Imprimé par Robbe.

Sheet 5 from the «History of Esther» series. The preparatory drawing for the engraving was exhibited at the Salon in 1777.

Inv. G 665.

Literature: Inventaire BNF XVIIIe s., t. 2, p. 252-255, № 95.

Troy, Jean-Francois de see № 6

9. Подвійний сюрприз.

За оригіналом Г. Доу.

Гравюра різцем. 460×334.

Поля обрізані. Гравюру вкрито лаком.

Під зображенням, ліворуч: Gerard Dou pinx.; праворуч: Beauvarlet Sculp.; у центрі по обидва боки картуша з гербом: LA DOUBLE SURPRISE.

Інв. Г 511.

Література: Inventaire BNF XVIIIe s., t. 2, p. 235, № 68.

Доу (Даву), Герард (1613, Лейден – 1675, Лейден) – голландський художник Золотої доби, кола «малих голландців».

9. Double surprise.

After the original by G. Dou.

Engraving. 460×334.

The margins are cropped. The engraving is covered with varnish.

Under image, on the left: Gerard Dou pinx.; on the right: Beauvarlet Sculp.; in the center on both sides there is a cartouche with the coat of arms: LA DOUBLE SURPRISE.

Inv. G 511.

Literature: Inventaire BNF XVIIIe s., t. 2, p. 235, № 68.

Dou, Gerard (1613, Leiden – 1675, Leiden) – Dutch artist of the Golden Age, the circle of «Little Dutchmen».

Le Roy de France, et de Navarre

Le Roy de France, et de Navarre

Le Roy de France, et de Navarre

Бодет, Етьєн

1638 (дата хрещення), Віней,
департамент Луар і Шер – 1711, Париж

Народився у невеликому селі Грефф'є поблизу Вінея у селянській родині. У ранньому віці приїхав до Парижа, де, ймовірно, навчався малювання та живопису в Себастьяна Бурдона. У 1665 виїхав до Рима, де став одним із перших дванадцяти студентів Французької академії. Зазнав впливу Корнеліса Блумарта: у своїх ранніх гравюрах, виконаних виключно різцем, наслідував його манеру. Після повернення до Франції у 1675 був обраний членом Королівської академії живопису та скульптури за гравірований портрет Ш. Перро за оригіналом Ш. Лебрена. У 1686 обраний членом ради Академії. У 1693 дістав звання гравера короля, наступного року – квартиру в Луврі. Починав працювати у техніці різцевої гравюри, пізніше став поєднувати різець з офортною голкою.

Baudet, Étienne

1638 (date of baptism), Vineuil,
Loir-et-Cher – 1711, Paris

He was born in the small village of Greffier near Vineuil in a peasant family. At an early age, he came to Paris, where he probably studied drawing and painting with Sébastien Bourdon. In 1665, he went to Rome, where he became one of the first twelve students of the French Academy. He was influenced by Cornelis Bloemaert: in his early engravings, made exclusively by a cutter, he imitated his manner. After returning to France in 1675, he was elected a member of the Royal Academy of Painting and Sculpture for an engraved portrait of Charles Perrault based on the original of Charles Le Brun. In 1686, he was elected a member of the Council of the Academy. In 1693, he received the title of king's engraver, and the following year – an apartment in the Louvre. He began to work in the technique of cutter engraving, later began to combine this method with an etching needle.

10. Пейзаж з Діогеном. 1701.

За оригіналом Н. Пуссена. 1654–1658.

Гравюра різцем, офорт. 575×758.

І стан із двох.

Під зображенням, ліворуч: P. P. N. Poussin; праворуч: D. et G. par Est. Baudet G. ord. du R. aux Gall. du Louvre a Paris; у центрі, по обидва боки від герба: Dedié a Louis le Grand Roy de France et de Nauarre Par son tres humble...Estienne Baudet; нижче: Le Poussin a peint sur le deuant de ce tableau... s'entretiennent ensemble ou avec leurs disciples; під зображенням у нижньому правому куті: 2.

Друга з чотирьох гравюр за оригіналами Н. Пуссена.

Живописний оригінал Н. Пуссена знаходиться у Луврі.

Інв. Г 670.

Література: Le Blanc, t. 1, p. 198, № 107; Porcher R. Étienne Baudet, graveur du Roi (1638-1711) / par R. Porcher. 2e éd. Blois, 1885. P. 23, № 109; Inventaire BNF XVIIe s., t. 1, p. 297, № 59.

Пуссен, Ніколя (1594, поблизу Лез-Анделі – 1665, Рим) – французький живописець, представник французького бароко.

10. Landscape with Diogenes. 1701.

After the original by N. Poussin. 1654–1658.

Engraving, etching. 575×758.

I state of two.

Under the image, on the left: P. P. N. Poussin; on the right:

D. et G. par Est. Baudet G. ord. du R. aux Gall. du Louvre a Paris;

in the center, on both sides of the coat of arms: Dedié a Louis le Grand Roy de France et de Nauarre Par son tres humble...Estienne Baudet; below: Le Poussin a peint sur le deuant de ce tableau...

s'entretiennent ensemble ou avec leurs disciples; under the image in the lower right corner: 2.

The second of four engravings after the originals by N. Poussin.

The painting original of N. Poussin is in the Louvre.

Inv. G 670.

Literature: Le Blanc, t. 1, p. 198, № 107; Porcher R. Étienne Baudet, engraver du Roi (1638-1711) / par R. Porcher. 2nd ed. Blois, 1885. P. 23, № 109; Inventaire BNF XVIIe s., t. 1, p. 297, № 59.

Poussin, Nicolas (1594, near Les Andelys – 1665, Rome) – French painter, a representative of the French Baroque.

Валле, Сімон
1680, Париж – 1730 ?

Гравер різцем та офортом. Учень П'єра Древе. Працював у галузі репродукційної гравюри. Виконав гравюри до двотомного видання «Recueil d'estampes d'après les plus beaux tableaux et d'après les plus beaux desseins qui sont en France: dans le Cabinet du roy, dans celui de Monseigneur le duc d'Orléans, & dans d'autres cabinets» (Колекція гравюр з найкрасивіших картин і кращих малюнків у Франції: в королівському кабінеті, в кабінеті герцога Орлеанського та в інших кабінетах»; скорочено: «Recueil Crozat») (1729–1742). У Національній бібліотеці Франції зберігається більшість його робіт – 63 гравюри.

Vallée, Simon
1680, Paris – 1730 ?

Engraver and etcher. Student of Pierre Drevet. He worked in the field of reproduction engraving. Made engravings for the two-volume edition «Recueil d'estampes d'après les plus beaux tableaux et d'après les plus beaux desseins qui sont en France: dans le Cabinet du roy, dans celui de Monseigneur le duc d'Orléans, & dans d'autres cabinets» (A collection of engravings from the most beautiful paintings and the best drawings in France: in the royal cabinet, in the cabinet of the Duke of Orleans and in other cabinets; abbreviated: «Recueil Crozat») (1729-1742). Most of his works – 63 engravings – are kept in the National Library of France.

11. Невірність. 1729.

За оригіналом П. Веронезе. Бл. 1570.

Гравюра різцем, офорт. 35×313.

Поля обрізані.

Під зображенням у центрі: L'Infidélité; нижче: Tableau de Paul Veronese, qui est dans le Cabinet de Monseigneur le Duc d'Orleans. Peint sur toile... gravé par Simon Vallée.

З другого тому «Recueil Crozat».

Інв. Г 454.

Література: Nagler, Bd. 19, S. 341, № 24; Le Blanc, t. 4, p. 90, № 28.

Веронезе, Паоло (справжнє ім'я Паоло Кальярі) (1528, Верона – 1588, Венеція) – італійський художник, видатний представник венеціанської школи.

11. Infidelity. 1729.

After the original by P. Veronese. Ca. 1570.

Engraving, etching. 35×313.

The margins are cropped.

Under the image in the center: L'Infidélité; below: Tableau de Paul Veronese, qui est dans le Cabinet de Monseigneur le Duc d'Orleans. Peint sur toile... gravé par Simon Vallée.

From the second volume of «Recueil Crozat».

Inv. G 454.

Literature: Nagler, Bd. 19, S. 341, № 24; Le Blanc, t. 4, p. 90, № 28.

Veronese, Paolo (real name Paolo Caliari) (1528, Verona – 1588, Venice) – Italian artist, an outstanding representative of the Venetian school.

L'Infidélité.

Tableau de Paul Veronese, qui est dans le Cabinet de Monseigneur le Duc d'Orléans.

Peint sur toile, haut de 6 pieds, large de 6 pieds, gravé par Simon Vallée.

BACCHUS

*Ce Tableau est au Cabinet
de l'Ordre Royal*

A Paris chez Bonnaud rue St. Jacques

ET ARIANE.

*de Mr Damery Chevalier
Militaire de St Louis.*

aux Isles avec des Médailles

Вуайє, Ніколя-Жозеф

1742, Аббевіль – 1806, Париж.

Гравер різцем та офортом. У молодому віці приїхав до Парижа. Навчався у гравера Жака-Фірмена Боварле, теж уродженця Аббевіля. Гравірував переважно за оригіналами інших художників на релігійні, міфологічні, жанрові сюжети, а також портрети. Його молодший брат, Франсуа Вуайє (1746–1805), теж був гравером.

Voyez, Nicolas Joseph

1742, Abbeville – 1806, Paris.

Engraver and etcher. He came to Paris at a young age. He studied with the engraver Jacques Firmin Beauvarlet, also a native of Abbeville. He engraved religious, mythological, genre subjects, as well as portraits based on the originals of other artists. His younger brother, François Voyez (1746–1805), was also an engraver.

12. Вакх і Аріадна.

За оригіналом Л.-Ж.-Ф. Лагрене.

Офорт. 328×410.

Під зображенням, ліворуч: F. Lagrenée pinx.; праворуч: Voyez l'ainé sculp.; у центрі, по обидва боки герба: BACCHUS ET ARIANE. Ce tableau est au cabinet de Mr. Damery Chevalier de l'Ordre royal militaire de St Louis; нижче: A Paris chez Beauvarlet rue St Jacques vis-à-vis celle des Mathurins.

Інв. Г 468.

Literature: Nagler, Bd. 21, S. 5, № 16; Le Blanc, t. 4, p. 162, № 40; Portalis et Béraldi, t. 3, p. 630, № 4.

Лагрене, Луї-Жан-Франсуа (Louis Jean François Lagrenée; 1725, Париж – 1805, Париж) – французький художник доби рококо. Учень Ш. ван Лоо. Старший брат Жан-Жака Лагрене. З 1755 – член Королівської академії живопису і скульптури, з 1762 – її професор. У 1760 приїхав у Петербург, де отримав посаду професора історичного живопису в Санкт-Петербурзькій академії мистецтв та звання придворного живописця. У 1763 повернувся до Франції, у 1781 був призначений на пост директора Французької академії в Римі.

Дамері, Жан Луї Антуан ле Вайан де (1723–1803) – офіцер французької гвардії, кавалер королівського військового ордена Святого Людовіка; колекціонер творів мистецтва. Близький друг і покровитель художника Ж.-Б. Греза.

12. Bacchus and Ariadne.

After the original by L.-J.-F. Lagrenée.

Etching. 328×410.

Under the image, on the left: F. Lagrenée pinx.; on the right: Voyez l'ainé sculp.; in the center, on either side of the coat of arms: BACCHUS ET ARIANE. Ce tableau est au cabinet de Mr. Damery Chevalier de l'Ordre royal militaire de St Louis; below: A Paris chez Beauvarlet rue St Jacques vis-à-vis celle des Mathurins.

Inv. G 468.

Literature: Nagler, Bd. 21, S. 5, № 16; Le Blanc, t. 4, p. 162, № 40; Portalis et Béraldi, t. 3, p. 630, № 4.

Lagrenée, Louis-Jean-François (1725 Paris – 1805, Paris) – French artist of the Rococo era. Pupil of Ch. van Loo. Older brother of Jean-Jacques Lagrenée. From 1755 – a member of the Royal Academy of Painting and Sculpture, from 1762 – its professor. In 1760 he came to St. Petersburg, where he received the position of professor of historical painting at St. Petersburg Academy of Arts and the title of court painter. In 1763 he returned to France, in 1781 he was appointed director of the French Academy in Rome.

Damery, Jean Louis Antoine le Vaillant de (1723–1803) – officer of the French guard, knight of the Royal Military Order of Saint Louis; art collector. A close friend and patron of the artist J.-B. Greuze.

GALLIEN.

*Titre du Cabaret de Monsieur le Comte de Baudouin, Brigadier des Armées du Roi,
Capitaine aux Gardes Françaises.*

Гайяр, Рене

1722 (за ін. даними 1719),

Париж – 1790, Париж

Гравер різцем та видавець власних естампів. Гравірував переважно з оригіналів Ф. Буше, Ж.-Б. Греза, Ж.-Б. Лепренса. На думку дослідників, був одним із віртуозів володіння різцем і рідко вдавався до офортної голки. Це, однак, не заважало йому бути одним із найкращих інтерпретаторів Буше і досягти блискучих результатів у жанровій гравюрі, хоча починав він з репродукції портретів, працюючи, зокрема, над «Прославленою Європою» Мішеля Одьєвра.

Gaillard René

1722 (according to other data 1719),

Paris – 1790, Paris

Engraver and publisher of his own prints. Engraved mainly after the originals of F. Boucher, J.-B. Greuze, J.-B. Le Prince. According to researchers, he was one of the virtuosos of mastering a cutter and rarely resorted to an etching needle. This, however, did not prevent him from being one of the best interpreters of Boucher and achieving brilliant results in genre engraving, although he began by reproducing portraits, working, in particular, on «L'Europe Illustre» of Michel Odieuvre.

13. Портрет Галілео Галілея. 1773.

За оригіналом Г. Доу.

Гравюра різцем, офорт. 345×250.

Під зображенням: GALILEE. Tiré du Cabinet de Monsieur le Comte De Baudouin, Brigadier des Armées du Roi, Capitaine aux Gardes Françaises; у нижніх кутах аркуша, ліворуч: Gérard d'Ow pinx., праворуч: R. Gaillard sculp.

Інв. Г 457.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 261, № 16; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 9, p. 407, № 172.

Доу (Дай), Герард див. № 9.

13. Portrait of Galileo Galilei. 1773.

After the original by G. Dou.

Engraving, etching. 345×250.

Under the image: GALILEE. Tiré du Cabinet de Monsieur le Comte De Baudouin, Brigadier des Armées du Roi, Capitaine aux Gardes Françaises; in the lower corners of the sheet, on the left: Gérard d'Ow pinx., on the right: R. Gaillard sculp.

Inv. G 457.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 261, № 16; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 9, p. 407, № 172.

Dou, Gerard see № 9.

14. Сплячі вакханки (Les Bacchantes endormies). 1764.

За оригіналом Ф. Буше.

Гравюра різцем, офорт. 435×55.

Відбиток сангіною.

Поля обрізані.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Р. Гайяра, що зберігаються у Музеї мистецтва Метрополітен (Нью-Йорк) та Гарвардському художньому музеї (Кембридж, США).

Варіант живописного оригіналу Ф. Буше був виставлений на аукціоні у 2020. Див.: <https://www.mutualart.com/Artwork/-Les-Bacchantes-Endormies-/EC756249962F907E>

Інв. Г 509.

Буше, Франсуа (1703, Париж – 1770, Париж) – французький художник і гравер доби рококо.

14. The Sleeping Bacchantes (Les Bacchantes endormies). 1764.

After the original by F. Boucher.

Engraving, etching. 435×355.

Engraving in sanguine.

The margins are cropped.

The author and title of the engraving were established on the basis of a comparison with similar engravings of R. Gaillard, that is kept in the Metropolitan Museum of Art (New York) and the Harvard Art Museum (Cambridge, USA).

A variant of the original painting by F. Boucher was auctioned in 2020. See: <https://www.mutualart.com/Artwork/-Les-Bacchantes-Endormies-/EC756249962F907E>

Inv. G 509.

Boucher, François (1703, Paris – 1770, Paris) – French artist and engraver of the Rococo era.

Деплас, Луї

(повне ім'я Філіпп-Луї Компаньйон-Деплас)

1682, Париж – 1739, Париж

Гравер різцем та офортом релігійних, історичних та міфологічних сюжетів. Видавець естампів. Працював за оригіналами А. Ватто, П. Веронезе, Ж. Жувене, Н. Фуше та ін. Виконав одинадцять гравюр для видання «Recueil Crozat». Був гравером при Академії святого Луки у Парижі.

Каталог гравюр французьких фондів Національної бібліотеки Франції містить 176 його робіт.

Desplaces, Louis (full name Philippe-Louis Compagnon-Desplaces)

1682, Paris – 1739, Paris

Engraver and etcher of religious, historical and mythological subjects. Publisher of prints. His works based on the originals of A. Watteau, P. Veronese, J. Jouvenet, N. Fouché and others. Made eleven engravings for the publication «Recueil Crozat». He was an engraver at the Academy of Saint Luke in Paris.

The catalog of engravings of the French collection of National Library of France includes 176 of his works.

15. Марк Курцій. 1729.

З мармурового оригіналу Д. Л. Берніні. 1671–1688.

Гравюра різцем, офорт. 428×325.

Нижнє поле зрізане.

Під зображенням, у центрі: Marcus Curtius.

Автора гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою, що зберігається у Британському музеї (Лондон) та у Музеї мистецтв Філадельфії (США).

З першого тому «Recueil Crozat» (1729), аркуш 117.

Кінна статуя Людовіка XIV в образі Олександра Македонського була створена італійським скульптором Д. Л. Берніні у Римі на замовлення короля. Коли в 1685 її доставили до Парижа (після смерті скульптора), король знайшов її огидною і хотів знищити, але скульптор Ф. Жирардон у 1688 переробив статую, надавши їй рис давньоримського героя Марка Курція. Скульптура мала успіх. Наразі оригінал зберігається в оранжереї Версальського палацу.

Інв. Г 589.

Берніні, Джованні Лоренцо (1598, Неаполь – 1680, Рим) – відомий архітектор та скульптор свого часу, засновник стилю бароко у скульптурі.

15. Mark Curtius. 1729.

After the marble original by G. L. Bernini. 1671–1688.

Engraving, etching. 428×325.

The lower margin is cut off.

Under the image, in the center: Marcus Curtius.

The author of the engraving was established based on a comparison with a similar engraving kept in the British Museum (London) and the Philadelphia Museum of Art (USA).

From the first volume of «Recueil Crozat» (1729), sheet 117.

The equestrian statue of Louis XIV in the image of Alexander the Great was created by the Italian sculptor G. L. Bernini in Rome on the order of the king. When it was brought to Paris in 1685 (after the death of the sculptor), the King found it disgusting and wanted to destroy it, but the sculptor F. Girardon remade the statue in 1688, giving it the features of the ancient Roman hero Marcus Curtius.

The sculpture was a success. At present, the original is kept in the greenhouse of the Palace of Versailles.

Inv. G 589.

Bernini, Giovanni Lorenzo (1598, Naples – 1680, Rome) – famous architect and sculptor of his time, the creator of the Baroque style in sculpture.

Дероше, Етьєн Жеандьє

1668, Ліон – 1741, Париж

Гравер різцем, видавець та торговець естампами. Член Королівської академії живопису та скульптури (1723). Гравірував на релігійні та міфологічні сюжети, але особливо відомий своїми невеликими гравірованими портретами (in-8o), з яких 332 увійшли до збірника «Recueil des Portraits belles lettres & les arts, comme aussi la famille Royale de France & autres Cours étrangères» (Зібрання портретів осіб, які відзначилися як у зброї, так і в красному письменстві та мистецтвах, а також королівської родини Франції та інших іноземних дворів) (1726). Чимало портретів супроводжується віршованими строфами. Автор книжкових ілюстрацій. Був удостоєний золотих медалей від короля і принца Гессен-Дармштадтського (1723).

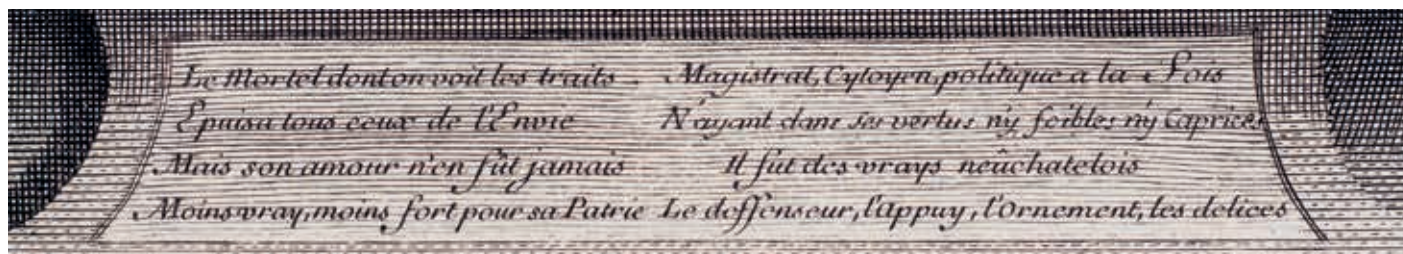
Йому приписують понад 600 робіт, гравірованих як ним самим, так і учнями його майстерні, які не ставили своїх підписів на дошках.

Desrochers, Étienne Jehandier

1668, Lyon – 1741, Paris

Engraver, publisher and print trader. Member of Royal Academy of Painting and Sculpture (1723). Engraved religious and mythological subjects, but is especially famous for his small engraved portraits (in-8o), of which 332 were included in the «Recueil des Portraits belles lettres & les arts, comme aussi la famille Royale de France & autres Cours étrangères» (Collection of portraits of persons distinguished both in arms and in fine writing and arts, as well as the royal family of France and other foreign courts) (1726). Many portraits are accompanied by poetic verses. Author of book illustrations. He was awarded gold medals by the King and Prince of Hesse-Darmstadt (1723).

More than 600 works are attributed to him, engraved both by himself and by the students of his workshop, who did not put their signatures on the plates.

16. Портрет Франсуа ле Шамбріе. 1736.

За оригіналом Г. Ріго. 1704.

Гравюра різцем. 343×240.

Поля обрізані.

Вздовж периметра овальної рами напис: MES^{re} FRANÇOIS LE CHAMBRIER^{chev.r} CON^{er} D'ETAT ET MAIRE DE LA VILLE DE NEUCHÂTEL PR SA MAJESTÉ LE ROY DE PRUSSE; нижче, по обидва боки герба: Mort en 1730 agé de 67 ans.; нижче, на консолі – вірші у два стовпчики: Le mortel dont on voit les traits... Le deffenseur, l'appui, l'ornement, les délices.

Автора гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Е. Дероше, що знаходиться у зібранні Альбертіни (Відень).

Оригінал Г. Ріго знаходиться в приватному зібранні у Швейцарії. Інв. Г 386.

Література: [Heineken, Carl Heinrich von]. Dictionnaire des artistes dont nous avons des estampes, avec une notice détaillée de leurs ouvrages gravés. Leipzig, 1790. T. 4 : Cec-Diz. P. 626; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 7, p. 204, № 331; Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Режим доступу: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/1429-chambrier-francois-de>

Ріго, Гіацинт див. № 1.

Шамбріе, Франсуа ле (1663–1730) – мер Невшателю та державний радник короля Пруссії.

16. Portrait of François le Chambrier. 1736.

After the original by H. Rigaud. 1704.

Engraving. 343×240.

The margins are cropped.

Along the perimeter of the oval frame is the inscription: MES^{re} FRANÇOIS LE CHAMBRIER^{chev.r} CON^{er} D'ETAT ET MAIRE DE LA VILLE DE NEUCHÂTEL PR SA MAJESTÉ LE ROY DE PRUSSE; below, on both sides of the coat of arms: Mort en 1730 agé de 67 ans.; below, on the console, there are poems in two columns: Le mortel dont on voit les traits... Le deffenseur, l'appui, l'ornement, les délices.

The author of the engraving was established on the basis of a comparison with a similar engraving by E. Desrochers, which is in the Albertina collection (Vienna).

The original by H. Rigaud is in a private collection in Switzerland. Inv. G 386.

Literature: [Heineken, Carl Heinrich von]. Dictionnaire des artistes dont nous avons des estampes, avec une notice détaillée de leurs ouvrages gravés. Leipzig, 1790. T. 4 : Cec-Diz. P. 626; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 7, p. 204, № 331; Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Access mode: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/1429-chambrier-francois-de>

Rigaud, Hyacinthe see № 1.

Chambrier, François le (1663–1730) – mayor of Neuchâtel and state adviser of the King of Prussia.

J. Thorne

Долле, Жан

1703, Аббевіль – 1763, Париж

Гравер різцем. Народився в сім'ї ювеліра. Перші уроки гравіювання отримав у Робара, ченця монастиря св. Петра в Аббевілі. Потім поїхав до Парижа, де навчався у співвітчизника, гравера Робера Еке (1693–1775). Перша серйозна робота, яка принесла йому успіх, – портрет графині Катерини де Фек'єр, доньки художника П'єра Мін'яра. У 1735 познайомився з художником-портретистом Гіацинтом Ріго, з яким його пов'язали дружні стосунки і чиї картини він відтворював. З 1742 – член Королівської академії живопису і скульптури. Неперевершений майстер у галузі портретного жанру. Створив понад 170 гравюр за оригіналами французьких та фламандських художників. Серед його учнів – П'єр-Франсуа Базан та Йоганн Георг Вілле.

Daullé, Jean

1703, Abbeville – 1763, Paris

Engraver. He was born in the family of a jeweler. He received his first engraving lessons from Robart, a monk of the monastery of St. Peter in Abbeville. Then he went to Paris, where he studied with his compatriot engraver Robert Hecquet (1693–1775). The first serious work that brought him success was a portrait of the Countess Catherine de Feuquière, daughter of the artist Pierre Mignard. In 1735, he met the portrait painter Hyacinthe Rigaud, with whom he had friendly relations and whose paintings he reproduced. Since 1742, he had been a member of the Royal Academy of Painting and Sculpture. Unsurpassed master in the field of portrait genre. He created more than 170 engravings based on the originals of French and Flemish artists. Among his students are Pierre-François Basan and Johann Georg Wille.

17. **Фламандські розваги** (Les Plaisirs Flamands). Бл. 1759.

За оригіналом Д. Тенірса Молодшого.

Гравюра різцем, офорт. 380×563.

Поля обрізані.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Ж. Долле, що зберігаються у Британському музеї (Лондон) та у Моравській галереї (Брно, Чехія).

Живописний оригінал Д. Тенірса Молодшого зберігається в Клівлендському музеї мистецтв (Клівленд, США).

Інв. Г 580.

Тенірс Молодший, Давід (1610, Антверпен – 1690, Брюссель) – видатний фламандський художник доби бароко.

17. **Flemish Pleasures** (Les Plaisirs Flamands). Ca. 1759.

After the original by D. Teniers the Younger.

Engraving, etching. 380×563.

The margins are cropped.

The author and title of the engraving were established on the basis of a comparison with similar engravings by J. Daullé, kept in the British Museum (London) and the Moravian Gallery (Brno, Czech Republic).

The painting original by D. Teniers the Younger is kept in the Cleveland Museum of Art (Cleveland, USA).

Inv. G 580.

Teniers the Younger, David (1610, Antwerp – 1690, Brussels) – outstanding Flemish painter of the Baroque era.

Древе, Клод

1697, Луар-сюр-Рон – 1781, Париж

Гравер різцем. Племінник та учень П'єра Древе Старшого. З юності працював у майстерні дядька. Першу самостійну роботу виконав у 1718. За словами дослідника А. Фірмін-Дідо, Клод Древе прагнув поєднати міцність різця свого дядька з вишуканістю і блиском свого кузена, П'єра-Ембера Древе. Залишив 15 гравюр, серед яких однією із найкращих вважається портрет графа Зінцендорфа.

Drevet, Claude

1697, Loire-sur-Rhone – 1781, Paris

Engraver. Nephew and student of Pierre Drevet the Elder. Since his youth, he worked in his uncle's workshop. His first independent work was done in 1718. According to the researcher A. Firmin-Didot, Claude Drevet strove to combine the strength of his uncle's cutter with the re-refinement and brilliance of his cousin, Pierre-Ember Drevet. He left 15 engravings, among which the portrait of Count Sinzendorf, that is considered one of the best.

18. Портрет графа Філіппа Людвіга Венцеля фон Зінцендорфа. 1730.

За оригіналом Г. Піро. 1728.

Гравюра різцем, офорт. 500×378.

Під зображенням: PHILIPPUS LUDOVICUS COMES A SINZENDORF.... У нижніх кутах відбитка, ліворуч: Hyacinthus Rigaud Eques ordinis Sti Michaelis pinxit.; праворуч: Claudius Drevet sculpsit Parisiis.

Живописний оригінал Г. Піро зберігається у Художньо-історичному музеї м. Відня (Австрія).

Інв. Г 342.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 141, № 14; Firmin-Didot. Les Drevet, p. 124, № 15 (IV стан з чотирьох); Inventaire BNF XVIIIe s., t. 7, p. 307, № 10 (III стан з трьох); Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Режим доступу: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/814-wenzel-von-sinzendorf-philip-ludwig>.

Піро, Гіацинт див. № 1.

Зінцендорф, Філіпп Людвіг Венцель фон (1671 – 1742) – граф, австрійський дипломат і державний діяч.

18. Portrait of Count Philip Ludwig Wenzel von Sinzendorf. 1730.

After the original by H. Rigaud. 1728.

Engraving, etching. 500×378.

Under the image: PHILIPPUS LUDOVICUS COMES A SINZENDORF.... In the lower corners of the print, on the left: Hyacinthus Rigaud Eques ordinis Sti Michaelis pinxit.; on the right: Claudius Drevet sculpsit Parisiis.

The painting original by H. Rigaud is kept in the Art and History Museum of Vienna (Austria).

Inv. G 342.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 141, № 14; Firmin-Didot. Les Drevet, p. 124, № 15 (IV state of four); Inventaire BNF XVIIIe s., t. 7, p. 307, № 10 (III state of three); Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Access mode: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/814-wenzel-von-sinzendorf-philip-ludwig>.

Rigaud, Hyacinthe see № 1.

Sinzendorf, Philipp Ludwig Wenzel (1671–1742) – count, Austrian diplomat and statesman.

Древе, П'єр-Ембер, Молодший
1697, Париж – 1739, Париж

Гравер різцем. Син і учень відомого гравера П'єра Древе Старшого (1663–1738). У ранньому віці опанував граверне мистецтво і незабаром майстерністю перевершив свого батька. Один із головних представників періоду розквіту гравюри у Франції в першій третині XVIII століття. Древе вдавалося блискуче передавати фактуру різних матеріалів: атласу, мережива, хутра, виробів із металу. Гравіровані ним портрети – сама досконалість у правильності малюнка, впевненості та елегантності різця. У 1724 (у віці 27 років) він був прийнятий до Королівської академії живопису і скульптури. Людовік XIV удостоїв його звання гравера короля, а також надав йому апартаменти у Луврі. В останні роки життя через прогресуюче захворювання мозку змушений був працювати разом з батьком. Фірмін-Дідо приписує йому створення 41 гравюри, із них 32 – портрети. Серед його учнів були Франсуа та Жак Шєро і Сімон Валле.

19. Портрет кардинала Гійома Дюбуа. 1724.

За оригіналом Г. Ріго. 1723.

Гравюра різцем. 480×350.

II стан з двох.

Біля краю рами, ліворуч: Peint par Hyacinthe Rigaud 1723; праворуч: Gravé par P. Drevet 1724; у центрі: Guillaume Cardinal Dubois, Archevesque Duc de Cambray, Prince du St. Empire. Premier ministre. Ne le 6 Septembre 1656 mort le 10 Aoust 1723. Живописний оригінал Г. Ріго зберігається в Художньому музеї м. Клівленда (США).

Інв. Г 361.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 146, № 26; Firmin-Didot. Les Drevet, p. 102, № 15; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 7, p. 347, № 12; Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Режим доступу: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/889-dubois-guillaume>.

Ріго, Гіацинт див. № 1.

Дюбуа, Гійом (1656 – 1723) – французький кардинал, архієпископ Камбре (1720), перший міністр Франції (1722).

Drevet, Pierre-Imbert
1697, Paris – 1739, Paris

Engraver. Son and student of the famous engraver Pierre Drevet the Elder (1663-1738). At an early age, he mastered the art of engraving and soon surpassed his father in skill. One of the main representatives of the heyday of engraving in France in the first third of the 18th century. Drevet managed to convey the texture of various materials brilliantly: satin, lace, fur, metal products. The portraits engraved by him are the very perfection in the correctness of the drawing, confidence and elegance of the cutter. In 1724 (at the age of 27), he was admitted to the Royal Academy of Painting and Sculpture. Louis XIV honored him with the title of engraver to the king and also gave him apartments in the Louvre. In recent years, due to a progressive brain disease, he had to work together with his father. Firmin-Didot credits him with the creation of 41 engravings, 32 of which are portraits. Among his students were François and Jacques Chéreau and Simon Vallée.

19. Portrait of Cardinal Guillaume Dubois. 1724.

After to the original by H. Rigaud. 1723.

Engraving. 480×350.

II state of two.

Near the edge of the frame, on the left: Peint par Hyacinthe Rigaud 1723; on the right: Gravé par P. Drevet 1724; in the center: Guillaume Cardinal Dubois, Archevesque Duc de Cambray, Prince du St. Empire. Premier ministre. Ne le 6 September 1656 mort le 10 Aoust 1723. The picturesque original by H. Rigaud is kept in the Art Museum of Cleveland (USA).

Inv. G 361.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 146, № 26; Firmin-Didot. Les Drevet, p. 102, № 15; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 7, p. 347, № 12; Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Access mode: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/889-dubois-guillaume>.

Rigaud, Hyacinthe see № 1.

Dubois, Guillaume (1656–1723) – French cardinal, archbishop of Cambrai (1720), first minister of France (1722).

Дюфло, Клод (Дюфло батько)
1665, Кусі-ле-Шато – 1727, Париж

Гравер різцем та пунктиром. Син дипломованого королівського хірурга Жака Дюфло (1639–1674). Достовірно невідомо, хто був учителем К. Дюфло. Є припущення, що він навчався у П'єра Жиффара (1643–1723). На думку деяких дослідників, зазнав впливу свого сучасника П'єра Древе Старшого у гравіруванні портретів. Він відродив та вдосконалив техніку гравюри пунктиром, яку використовував для передачі зображення оголеного тіла. Залишив понад 300 робіт, у тому числі портрети, гравюри на релігійну тематику, книжкові ілюстрації, віньетки, екслібриси та ін. З тринадцяти його дітей двоє стали граверами: Клод-Огюстен Дюфло (1700–1786) та Ніколя-Сімон Дюфло (бл. 1704–1761).

Duflos, Claude (Duflos father)
1665, Cousy-le-Chateau – 1727, Paris

Engraver. Son of certified royal surgeon Jacques Duflos (1639–1674). It is not known for certain who C. Duflos's teacher was. There is an assumption that he studied with Pierre Giffart (1643–1723). According to some re-searchers, he was influenced by his contemporary Pierre Drevet the Elder in the engraving of portraits. He revived and perfected the stipple engraving technique, which he used to convey the image of a naked body. He left more than 300 works, including portraits, engravings on religious themes, book illustrations, vignettes, exlibris, etc. Two of his thirteen children became engravers: Claude-Augustin Duflos (1700–1786) and Nicolas-Simon Duflos (c. 1704–1761).

20. Клавдій, римський імператор.

За оригіналом Тиціана.

Гравюра різцем. 150×105.

Внизу овальної рами: Claudius Cinque. Emp.; ліворуч: Titien in.; праворуч: Duflos ex.; під зображенням, у картуші: Claudius fils de Drusus et d'Antonie...; нижче: a Paris chez Chereau.

Інв. Г 362.

Literature: Inventaire BNF XVIII s., t. 8, p. 22, № 93; Thèse de l'université de Lyon: Les relations de Pierre Drevet avec Gaspard Duchange (1662–1757), Claude Duflos (1665–1727) et Jean Audran (1667–1756) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://theses.univ-lyon2.fr/documents/getpart.php?id=lyon2.2005.clavel_g&part=94246 (дата звернення: квітень 2022).

Тиціан Вечелліо (бл. 1488/1490, П'єве ді Кадоре – 1576, Венеція) – італійський живописець епохи Високого та Пізнього Відродження, головний представник венеціанської школи.

Клавдій (Тиберій Клавдій Цезар Август Германік, уродж. Тиберій Клавдій Друз (10 до н.е. – 54) – римський імператор (41–54) з династії Юліїв-Клавдіїв.

20. Claudius, Roman emperor.

After the original by Titian.

Engraving. 150×105.

At the bottom of the oval frame: Claudius Cinque. Emp.; on the left: Titien in.; on the right: Duflos ex.; under the image, in a cartouche: Claudius fils de Drusus et d'Antonie...; below: a Paris chez Chereau. Inv. G 362.

Literature: Inventaire BNF XVIII s., t. 8, p. 22, № 93; Thèse de l'université de Lyon: Les relations de Pierre Drevet avec Gaspard Duchange (1662–1757), Claude Duflos (1665–1727) et Jean Audran (1667–1756) [Electronic resource]. – Access mode: http://theses.univ-lyon2.fr/documents/getpart.php?id=lyon2.2005.clavel_g&part=94246 (date of application: April 2022).

Tiziano Vecellio (ca. 1488/1490, Pieve di Cadore – 1576, Venice) – Italian painter of the High and Late Renaissance, the main representative of the Venetian school.

Claudius (Tiberius Claudius Caesar Augustus Germanicus, born Tiberius Claudius Drusus (10 BC – 54) – Roman emperor (41–54) from the Julius-Claudius dynasty.

CLAUDIUS
Cinq. Emp.

Claudius, fils de Drusus, et d'Antonie, naquit à Lyon. Malgré des infirmités corporelles qui lui affaiblissoient l'esprit, il s'appliqua aux beaux arts, il donna 41. livres de l'Histoire, fut guerrier, passa en Anglet. où il mérita par ses victoires un superbe triomphe. Il augmenta le nombre des Sénateurs, orna Rome d'édifices publics, et d'aqueducs, fit faire un port à Ostie, et donna des Spectacles magnifiques. Les plus grands défauts de son gouvernement, vinrent de s'être laissé gouverner par sa femme, ce qui lui coûta enfin la vie; Car Agripine mere de Neron sa dernière l'empoisonna pour seigner son fils, l'empereur de Claudius de comença la 50. année de sa vie, et finit la 63. l'an de Rome 106. et de J.C. 55.

à Paris chez Chouveau

Дюшанж, Гаспар

1662, Париж – 1757, Париж

Гравер різцем та видавець естампів. Спочатку учень гравера Гійома Валле (бл. 1634–1704), потім Жерара Одрана, в якого удосконалювався у роботі різцем та офортом. Зазнав впливу П'єра Древе Старшого (теж учень Ж. Одрана). У 1707 прийнятий до Королівської академії живопису та скульптури, представивши портрети Франсуа Жирардона та Шарля де Ла Фосса (за оригіналами Г. Ріго), виконані в манері П'єра Древе. Каталог естампів Національної бібліотеки Франції налічує близько 60 його робіт.

Duchange, Gaspard

1662, Paris – 1757, Paris

Engraver and publisher of prints. At first, he was a student of the engraver Guillaume Vallet (ca. 1634–1704), then Gerard Audran, with whom he improved his work with a cutter and etching. He was influenced by Pierre Drevet the Elder (also a student of J. Audran). In 1707, he was admitted to the Royal Academy of Painting and Sculpture, presenting portraits of François Girardon and Charles de La Fosse (based on the originals of H. Rigaud), executed in the manner of Pierre Drevet. The catalog of prints of the National Library of France includes about 60 of his works.

21. Народження королеви. 1710.

За оригіналом П. П. Рубенса.

Гравюра різцем, офорт. 500×342.

Під зображенням, ліворуч: Rubens pinxit; праворуч: I. B. Nattier delineavit. G. Duchange Sculpsit.; у центрі: La Naissance de la Reine. Junon Lucine Deesse des accouchemens ... de la naissance de la Reine; нижче, праворуч: A Paris chez le S.r Nattier Peintre de l'Academie Royale rue Frementeau. Avec Privilege du Roy.

Аркуш із серії з двадцяти чотирьох гравюр, присвячених життю королеви-регента Франції Марії Медічі, виконаних різними майстрами за оригіналами Рубенса. Серія живописних полотен була написана Рубенсом у 1622–1623 для Люксембурзького палацу королеви у Парижі.

Оригінали знаходяться в Луврі.

Інші аркуші серії: № 22, 43, 44, 54, 55, 69.

Інв. Г 594.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 149, № 32; Schneevooft, 1873, p. 220, № 19 (5); Rooses, v. 3, p. 223, № 731; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 7, p. 381, № 11.

Рубенс, Пітер Пауль (1577, Зіген – 1640, Антверпен) – фламандський живописець, один із найвизначніших представників епохи бароко, дипломат, колекціонер.

Нат'є, Жан-Батіст (1678, Париж – 1726, Париж) – французький історичний живописець, брат Жана-Марка Нат'є.

21. The Birth of the Queen. 1710.

After the original by P. P. Rubens.

Engraving, etching. 500×342.

Under the image, on the left: Rubens pinxit; on the right:

I. B. Nattier delineavit. G. Duchange Sculpsit.; in the center: La Naissance de la Reine. Junon Lucine Deesse des accouchemens ... de la naissance de la Reine; below, on the right: A Paris chez le S.r Nattier Peintre de l'Academie Royale rue Frementeau. Avec Privilege du Roy.

Sheet from a series of twenty-four engravings dedicated to the life of Queen Regent of France Maria de' Medici, made by various masters after Rubens' originals. A series of paintings was painted by Rubens in 1622-1623 for the Queen's Luxembourg Palace in Paris.

The originals are in the Louvre.

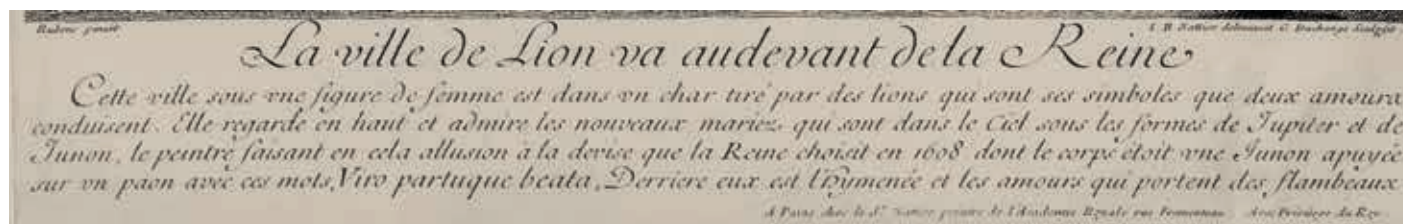
Other sheets of the series: № 22, 43, 44, 54, 55, 69.

Inv. G 594.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 149, № 32; Schneevooft, 1873, p. 220, № 19 (5); Rooses, v. 3, p. 223, № 731; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 7, p. 381, № 11.

Rubens, Peter Paul (1577, Siegen – 1640, Antwerp) – Flemish painter, one of the most prominent representatives of the Baroque era, diplomat, collector.

Nattier, Jean-Baptiste (1678, Paris – 1726, Paris) – French historical painter, brother of Jean-Marc Nattier.

22. Зустріч Марії Медічі та Генріха IV в Ліоні. 1710.

За оригіналом П. П. Рубенса.

Гравюра різцем, офорт. 500×345.

Під зображенням, ліворуч: Rubens pinxit.; праворуч: I. B. Nattier delineavit. G. Duchange Sculpsit.; у центрі: La ville de Lion va audevant de la Reine. Cette ville sous une figure de femme ... qui portent des flambeaux; нижче, праворуч: A Paris chez le Sr Nattier peintre de l'Academie Royale rue Frementeau. Avec Privilege du Roy. Аркуш із серії з двадцяти чотирьох гравюр, присвячених життю королеви-регентки Франції Марії Медічі, виконаних різними майстрами за оригіналами Рубенса. Серія живописних полотен була написана Рубенсом у 1622–1623 для Люксембурзького палацу королеви у Парижі.

Оригінали знаходяться в Луврі.

Інші аркуші серії: № 21, 43, 44, 54, 55, 69.

Інв. Г 595.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 149, № 34; Schneevooft, 1873, p. 220, № 19 (10); Rooses, v. 3, p. 230, № 736; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 7, p. 382, № 13.

Рубенс, Пітер Пауль див. № 21.

Натъе, Жан-Батіст див. № 21.

22. Meeting of Maria de' Medici and Henry IV in Lyon. 1710.

After the original by P. P. Rubens.

Engraving, etching. 500×345.

Under the image, on the left: Rubens pinxit.; on the right:

I. B. Nattier delineavit. G. Duchange Sculpsit.; in the center: La ville de Lion va audevant de la Reine. Cette ville sous une figure de femme ... qui portent des flambeaux; below, on the right: A Paris chez le Sr Nattier peintre de l'Academie Royale rue Frementeau. Avec Privilege du Roy.

Sheet from a series of twenty-four engravings dedicated to the life of Queen-Regent of France Maria de' Medici, made by various masters after Rubens' originals. A series of paintings was painted by Rubens in 1622–1623 for the Queen's Luxembourg Palace in Paris.

The originals are in the Louvre.

Other sheets of the series: № 21, 43, 44, 54, 55, 69.

Inv. G 595.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 149, № 34; Schneevooft, 1873, p. 220, № 19 (10); Rooses, v. 3, p. 230, № 736; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 7, p. 382, № 13.

Rubens, Peter Paul see № 21.

Nattier, Jean-Baptiste see № 21.

La ville de Lion va au-devant de la Reine.

Cette ville sous une figure de femme est dans un char tiré par des lions qui sont ses amants que deux amours conduisent. Elle regarde en haut et admire les nouveaux mariés qui sont dans le ciel sous les formes de Jupiter et de Junon. Le peintre faisant en cela allusion à la déesse que la Reine choquit en 1688 dont le corps de sa sœur aînée sur son tombeau avec six mots Viro partuque beato. Derrière eux est l'Oratoire et les amours qui portent des flambeaux.

Le Peintre Jean de St. Julien gravé par G. Bouchard, Paris, chez Perrenot. Architecte de la Reine.

Еделінк, Жерар

1640, Антверпен – 1707, Париж

Гравер-репродукціоніст фламандського походження. Один із видатних граверів різцем свого часу. У 1652–1653 навчався у рідному місті у граверів Гаспара Хейбрехтса і Корнеліса Галле Молодшого. У 1663 був прийнятий до гільдії святого Луки в Антверпені у званні майстра. З 1666 – у Парижі. Навчався у Франсуа де Пуаї, Роберта Нантейля і Філіппа де Шампеня, працював з Нікола Піто. Людовік XIV надав йому звання гравера короля, пенсію та квартиру при Мануфактурі gobelens. З 1677 – академік Королівської академії живопису і скульптури, радник і перший рисувальник Кабінету короля. Гравіював на історичні, релігійні та міфологічні сюжети за оригіналами Г. Піро, Ш. Лебрена, Ф. де Труа, Ф. де Шампеня та інших, однак улюбленим його жанром був портрет. Виконав близько 400 робіт, з яких більшість – портрети.

Edelinck, Gérard

1640, Antwerp – 1707, Paris

Reproduction engraver of Flemish origin. One of the outstanding engravers of his time. In 1652–1653, he studied in his hometown with engravers Gaspar Huybrechts and Cornelis Galle the Younger. In 1663, he was admitted to the guild of St. Luke in Antwerp with the title of master. Since 1666 he lived in Paris. He studied under François de Poilly, Robert Nanteuil and Philippe de Champaigne, worked with Nicolas Pitau. Louis XIV granted him the title of king's engraver, a pension and an apartment at the Tapestry Manufactory. Since 1677, he was an academician of the Royal Academy of Painting and Sculpture, an adviser and the first draftsman of the King's Cabinet. He engraved historical, religious and mythological subjects based on the originals of H. Rigaud, C. Le Brun, F. de Troyes, F. de Champaign and others, but his favorite genre was portrait. He made about 400 works, most of which are portraits.

23. Портрет Гедеона Барб'є дю Меца. 1700–1702.

За оригіналом Г. Піро. 1698.

Гравюра різцем. 400×295.

III стан з трьох.

Внизу зображення, ліворуч: Hyachinte Rigault pinxit; праворуч: Edelinck Eques Romanus sculp C.P.R.; у центрі: Gedeon Berbier du Metz. Con.^{er} du Roy en ses Con.^{ils} President en sa Chambre des Comptes.

Інв. Г 352.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 189, № 266; Robert-Dumesnil, t. 7, p. 252–253, № 190; Firmin-Didot, t. 1, p. 221–222, № 644; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 4, p. 48, № 191; Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Режим доступу: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/677-berbier-du-metz-gedeon>.

Піро, Гіацинт див. № 1.

Мец, Гедеон Барб'є дю (1626–1709) – перший генеральний інтендант-контролер Королівського сховища меблів, президент Рахункової палати.

23. Portrait of Gedeon Berbier du Metz. 1700-1702.

After the original by H. Rigaud. 1698.

Engraving. 400×295.

III state of three.

At the bottom of the image, on the left: Hyachinte Rigault pinxit; on the right: Edelinck Eques Romanus sculp C.P.R.; in the center: Gedeon Berbier du Metz. Con.^{er} du Roy en ses Con.^{ils} President en sa Chambre des Comptes.

Inv. G 352.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 189, № 266; Robert-Dumesnil, t. 7, p. 252–253, № 190; Firmin-Didot, t. 1, p. 221–222, № 644; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 4, p. 48, № 191; Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Access mode: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/677-berbier-du-metz-gedeon>.

Rigaud, Hyacinthe see № 1.

Mets, Gédéon Berbier du (1626–1709) – the first general quartermaster-controller of the Royal Storehouse of Furniture, president of the Chamber of Accounts.

Жуллен, Франсуа

1697, Париж – 1778, Париж

Гравер, видавець, торговець естампами та колекціонер. Учень Клода Жилло. Спочатку спеціалізувався на книжкових ілюстраціях, потім працював як гравер-репродукціоніст за оригіналами А. Ватто, Ш.-А Куапеля, Н. Ланкре та інших. З 1733 – член Академії святого Луки у Парижі, з 1747 – її директор. Врешті-решт присвятив себе видавничій справі, в якій набув слави великого фахівця. Зібрав значну колекцію творів мистецтва (близько 40 000 гравюр і 1 000 малюнків), яка була розпродана після його смерті у 1779 за велику суму – 51 487 ліврів. Його син, Франсуа-Шарль Жуллен (бл. 1734–1790), також був торговцем естампами.

Joullain, François

1697, Paris – 1778, Paris

Engraver, publisher, print dealer and collector. Student of Claude Gillot. At first he specialized in book illustrations, then he worked as an engraver-reproducer based on the originals of A. Watteau, Ch.-A. Coypel, N. Lancret and others. From 1733 – a member of the Academy of Saint Luke in Paris, from 1747 – its director. In the end, he devoted himself to the publishing business, in which he gained the fame of a great specialist. Amassed a large art collection (about 40,000 engravings and 1,000 drawings), which was sold after his death in 1779 for a large sum – 51,487 livres. His son, François-Charles Joullain (ca. 1734–1790), was also a print dealer.

24. Аполлон і Марсій. 1729-1742.

За оригіналом П. Веронезе.

Гравюра різцем, офорт. 292×342.

Поля обрізані.

Під зображенням, у центрі: Apollon ecorchant Marsyas; нижче: Tableau de Paul Veronese, du Cabinet de Mr Crozat, peint sur toile, ... Gravé par François Joullain.

З другого тому «Recueil Crozat».

Оригінал П. Веронезе знаходиться у Державному музеї образотворчих мистецтв ім. О. С. Пушкіна (Москва).

Інв. Г 464.

Література: Nagler, Bd. 6, S. 486, № 2; Le Blanc, t. 2, p. 437, № 4.

Веронезе, Паоло див. № 11.

24. Apollo and Marsyas. 1729-1742.

After the original by P. Veronese.

Engraving, etching. 292×342.

The margins are cropped.

Under the image, in the center: Apollon ecorchant Marsyas; below: Tableau de Paul Veronese, du Cabinet de Mr Crozat, peint sur toile, ... Gravé par François Joullain.

From the second volume of «Recueil Crozat».

The original of P. Veronese is in the State Museum of Fine Arts named after O. S. Pushkin (Moscow).

G 464.

Literature: Nagler, Bd. 6, S. 486, № 2; Le Blanc, t. 2, p. 437, № 4.

Veronese, Paolo see № 11.

Apollon Écorchant Marsyas

*Tableau de Paul Veronese, du Cabinet de Mr Crozat, peint sur toile, haut de 10 $\frac{1}{2}$ pouces, large de 25 $\frac{3}{4}$ pouces.
Gravé par François Joullain.*

Інгуф, Франсуа Робер (Інгуф Молодший)
1747, Париж – 1812, Париж

Гравер різцем та офортом. Молодший брат гравера П'єра-Шарля Інгуфа (відомого як Старший). Учень Жан-Жака Фліпара. Один із найкращих граверів-репродукціоністів свого часу. Гравірував портрети, жанрові картини, віньєтки, фронтисписи та ілюстрації до книжок. Відповідно до каталогу Національної бібліотеки Франції, йому належить понад 240 робіт.

Ingouf, François Robert (Ingouf Junior)
1747, Paris – 1812, Paris

Engraver and etcher. Younger brother of the engraver Pierre-Charles Ingouf (known as the Elder). Pupil of Jean-Jacques Flipart. One of the best reproduction engravers of his time. He engraved portraits, genre paintings, vignettes, frontispieces and book illustrations. According to the catalog of the National Library of France, he owns more than 240 works.

25. Офіцерський привал (Halte d'officiers). Бл. 1770.

За оригіналом А. Ф. ван дер Мелена.

Гравюра різцем, офорт. 117×168.

Поля обрізані.

Під зображенням, ліворуч: А. Ф. Vandermeulen pinx.; праворуч: Gravé à l'eau forte par B. A. Wieilh et terminé au burin par Ingouf le Jeune.

Назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Ф. Р. Інгуфа, що зберігаються у Британському музеї (Лондон) та у Женевському музеї мистецтва та історії (Швейцарія). Інв. Г 480.

Література: Inventaire BNF XVIIIe s., t. 11, p. 604, № 204.

Мелен (Мьолен), **Адам Франс ван дер** (1632, Брюссель – 1690, Париж) – фламандський живописець-баталіст, більшу частину життя працював у Франції; видатний представник Велико-го стилю Людовіка XIV. Писав сцени полювання, табори, облоги, битви та, з особливим мистецтвом, коней.

В'ель, Б. А. – французький репродукційний гравер. Його ім'я не зустрічається в жодному довіднику. Відомі шість робіт цього автора, одна з них датована 1770 роком (Британський музей).

25. Officers' halt (Halte d'officiers). Ca. 1770.

After the original by A. F. van der Meulen.

Engraving, etching. 117×168.

The margins are cropped.

Under the image, on the left: A. F. Vandermeulen pinx.; on the right: Gravé à l'eau forte par B. A. Wieilh et termine au burin par Ingouf le Jeune.

The title of the engraving was established on the basis of a comparison with similar engravings of F. R. Ingouf kept in the British Museum (London) and Geneva Museum of Art and History (Switzerland). Inv. G 480.

Literature: Inventaire BNF XVIIIe s., t. 11, p. 604, № 204.

Meulen, Adam Frans van der (1632, Brussels – 1690, Paris) – Flemish battle painter who worked most of his life in France; an outstanding representative of the Louis XIV style. He wrote hunting, camps, sieges, battles and, with special excellence, horses.

Wieilh, B. A. – French reproduction engraver. His name does not appear in any directory. Six works of this author are known, one of them is dated 1770 (British Museum).

**26. Привал вершників з багажем (Marche de bagages).
Бл. 1770.**

За оригіналом А. Ф. ван дер Мелена. Бл. 1660.

Гравюра різцем, офорт. 115×167.

Поля обрізані.

Під зображенням, ліворуч: A.F. Vandermeulen pinx.; праворуч: Gravé à l'eau forte par B.A. Wieilh et terminé au burin par Ingouf le Jeune. Назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Ф. Р. Інгуфа, що зберігаються у Британському музеї (Лондон) та у Женевському музеї мистецтва та історії (Швейцарія).

Оригінал зберігається у Музеї Фабра в Монпельє (Франція).

Інв. Г 481.

Мелен (Мьолен), Адам Франс ван дер див. № 25.

26. Stop of riders with luggage (Marche de bagages). Ca. 1770.

After the original by A.F. van der Meulen. Ca. 1660.

Engraving, etching. 115×167.

The margins are cropped.

Under the image, on the left: A.F. Vandermeulen pinx.; on the right: Gravé à l'eau forte par B.A. Wieilh et termine au burin par Ingouf le Jeune.

The title of the engraving was established on the basis of a comparison with similar engravings by F. R. Ingouf, that is kept in the British Museum (London) and Geneva Museum of Art and History (Switzerland).

The original is kept in the Fabre Museum in Montpellier (France).

Inv. G 481.

Meulen, Adam Frans van der see № 25.

27. Портрет Жана Расіна. 1784.

За оригіналом Ж.-Б. Сантерра.

Фронтиспіс до видання «Les Annales poétiques, ou Almanach des Muses».

Гравюра різцем, офорт. 176×117.

На консолі: JEAN RACINE Né en 1639. mort en 1699; під рамкою, ліворуч: J.B.Santerre P.; праворуч: Jngouf Junior sculp.

З видання: Les Annales poétiques, ou Almanach des muses (Paris : [Ed. Delalain], 1784. Т. 30). Виконав 27 гравірованих фронтиспісів до цього видання.

Живописний оригінал Ж.-Б. Сантерра знаходиться в зібранні Версальського палацу (Париж, Франція).

Інв. Г 410.

Література: Inventaire BNF XVIIIe s., t. 11, p. 580, № 107.

Сантерр, Жан-Батіст (1651, Маньї-ан-Вексен – 1717, Париж) – французький живописець, академік Королівської академії живопису і скульптури; представник Великого стилю епохи Людовіка XIV.

Расін, Жан Батіст (1639–1699) – французький драматург.

27. Portrait of Jean Racine. 1784.

After the original by J.-B. Santerre.

Frontispiece to the publication of «Les Annales poétiques, ou Almanach des Muses».

Engraving, etching. 176×117.

On the console: JEAN RACINE Né en 1639. mort en 1699; under the frame, on the left: J.B. Santerre P.; on the right: Jngouf Junior sculpt.

From the edition: Les Annales poétiques, ou Almanach des Muses (Paris : [Ed. Delalain], 1784. T. 30). He made 27 engraved frontispieces for this edition.

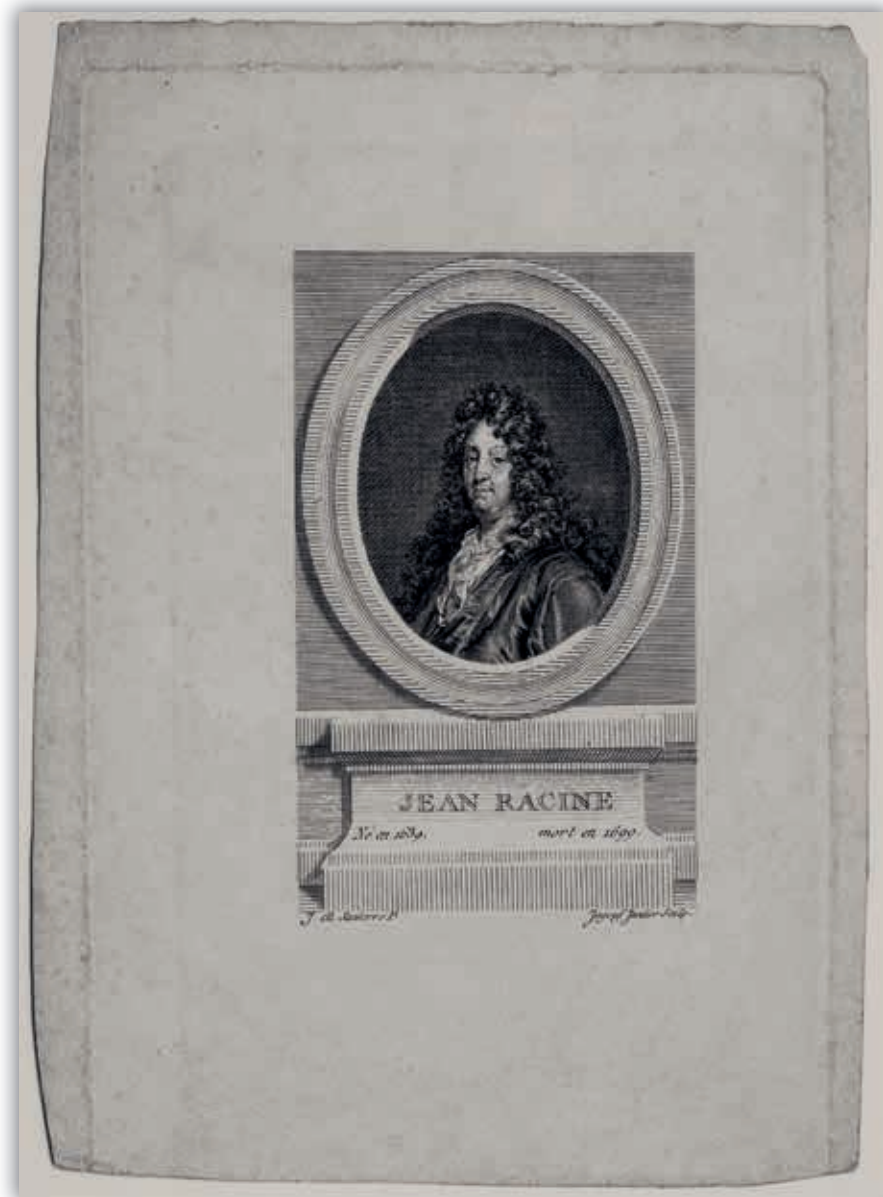
The pictorial original of J. B. Santerre is in the collection of the Palace of Versailles (Paris, France).

Inv. G 410.

Literature: Inventaire BNF XVIIIe s., t. 11, p. 580, № 107.

Santerre, Jean-Baptiste (1651, Magny-en-Vexin – 1717, Paris) – French painter, academician of the Royal Academy of Painting and Sculpture; a representative of the Grand Style of the era of Louis XIV.

Racine, Jean Baptiste (1639–1699) – French playwright.

Куле, Анн-Філібер

1736, Париж – ?

Гравер різцем та офортом. Учениця Жака Альяме та Луї Сімона Лемперера. У 1770 була прийнята до Королівської академії живопису і скульптури, у 1771 – до Імператорської академії мистецтв у Відні. Гравірувала переважно за оригіналами Клода Жозефа Верне. У Національній бібліотеці Франції зберігається 13 її гравюр.

Coulet, Ann-Philiberte

1736, Paris – ?

Engraver and etcher. Student of Jacques Aliamet and Louis Simon Lemperer. In 1770 she was admitted to the Royal Academy of Painting and Sculpture, and in 1771 to the Imperial Academy of Arts in Vienna. She engraved mainly from the originals of Claude Joseph Vernet. 13 of her engravings are stored in the National Library of France.

28. Сільські розваги (Les Plaisirs Champêtres). 1777.

За оригіналом Ф. Ж. Лютербурга.

Гравюра різцем, офорт. 285×360.

Поля обрізані.

Під зображенням, ліворуч: P. J. Louthembourg pinx.; праворуч: A. P. Coulet sculpt.

Назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами А.-Ф. Куле, що зберігаються у Женевському музеї мистецтва та історії (Швейцарія) і в Музеї мистецтв Індіанаполіса (США). Інв. Г 460.

Література: Nagler, Bd. 3, S. 150, № 6; Le Blanc, t. 2, p. 58, № 10; Bryan, v. 1, p. 339; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 5, p. 286, № 13.

Лютербург, Філіпп-Жак (1740, Страсбург – 1812, Чизік, Лондон) – французький та англійський художник і графік.

28. Rural pleasures (Les Plaisirs Champêtres). 1777.

After the original by P. J. Louthembourg.

Engraving, etching. 285×360.

The margins are cropped.

Under the image, on the left: P. J. Louthembourg pinx.; on the right: A. P. Coulet sculpt.

The title of the engraving was established on the basis of a comparison with similar engravings by A. P. Coulet, which are stored in the Geneva Museum of Art and History (Switzerland) and the Indianapolis Museum of Art (USA).

Inv. G 460.

Literature: Nagler, Bd. 3, S. 150, № 6; Le Blanc, t. 2, p. 58, № 10; Bryan, v. 1, p. 339; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 5, p. 286, № 13.

Louthembourg, Philippe-Jacob (1740, Strasbourg – 1812, Chiswick, London) – French and English artist and graphic.

Лармессен, Ніколя ІV де
 (в деяких джерелах – Ніколя ІІІ)
 1684, Париж – 1755, Париж

Гравер, видавець і торговець естампами. Із сім'ї паризьких граверів та видавців. Син Ніколя ІІІ де Лармессена (бл. 1645–1725), племінник Ніколя ІІ де Лармессена (1632–1694). Гравірував портрети королівської сім'ї, книжкові ілюстрації, а також колекцію живописних шедеврів із зібрання П'єра Кроза. З 1730 член Королівської академії живопису і скульптури. Гравер Кабінету короля (1754). Один із учителів німецького гравера Г. Ф. Шмідта.

Larmessin, Nicholas IV de
 (in some sources – Nicholas III)
 1684, Paris – 1755, Paris

Engraver, publisher and dealer in prints. From a family of Parisian en-gravers and publishers. Son of Nicholas III de Larmessin (ca. 1645–1725), nephew of Nicholas II de Larmessin (1632–1694). He engraved portraits of the royal family, book illustrations, as well as a collection of painting masterpieces from the collection of Pierre Crozat. Since 1730, a member of the Royal Academy of Painting and Sculpture. Engraver of the King's Cabinet (1754). One of the teachers of the German engraver G. F. Schmidt.

29. Портрет абата П'єра Майора. 1745.

За оригіналом М. Луар.

Гравюра різцем, офорт. 513×372.

Вздовж периметра овальної рами напис: PETRUS MAYEUR ABBAS CLARAEVALLIS ALIXUS; під зображенням, ліворуч: M. Loir pinxit; праворуч: De Larmessin graveur du Roy.

Згідно з даними Національної бібліотеки Франції, «гравюра була виставлена у 1745 в паризькому Салоні під назвою «Гравірований портрет абата із Клерво, з оригіналу, написаного мадемуазель Луар».

Інв. Г 346.

Література: Firmin-Didot, t. 2, p.36-37, № 1064.

Луар, Маріанна (Marianne, ou Marie-Anne Loir; бл. 1705 – 1783) – французька художниця-портретистка, з родини потомствених художників і граверів. Онука Ніколя-П'єра Луара (1624–1679), сестра Алексиса ІІІ Луара (1712–1785). Писала олією та пастеллю портрети представників провінційної знаті.

Майор, П'єр (? – 1761) – доктор богослов'я, абат монастиря Клерво (1740–1761).

29. Portrait of Abbot Pierre Mayeur. 1745.

After the original by M. Loir.

Engraving, etching. 513×372.

There is an inscription along the perimeter of the oval frame: PETRUS MAYEUR ABBAS CLARAEVALLIS ALIXUS; under the image, on the left: M. Loir pinxit; on the right: De Larmessin graveur du Roy.

According to the National Library of France «the engraving was exhibited in 1745 at Paris Salon under the title «Engraved portrait of the abbot of Clairvaux, from the original written by Mademoiselle Loir».

Inv. G 346.

Literature: Firmin-Didot, t. 2, p.36–37, № 1064.

Loir, Marianne (Marianne, ou Marie-Anne Loir; ca. 1705 – 1783) – French portrait artist from a family of hereditary artists and engravers. Granddaughter of Nicolas-Pierre Loir (1624–1679), sister of Alexis III Loir (1712–1785). She painted portraits of representatives of the provincial nobility with oil and pastel.

Mayeur, Pierre (?– 1761) – doctor of theology, abbot of the Clairvaux Monastery (1740–1761).

de Lamoignon gravé

N. De Lamoignon del.

Pourquoy tous ces combats si chers à la Jeunesse, *La Jeunesse* Non chacun voudroit vaincre aux yeux de sa Maîtresse.
 Quels frivoles talents peut-elle mettre au jour ? *La Lice* est une scène où trompe l'Amour.

À Paris chez M. de Lamoignon, Libraire, au Salon de l'Académie, & chez les autres Libraires de la Ville. A.P.D.R.

30. Молодість. 1735.

Із серії «Чотири пори людського життя»

За оригіналом Н. Ланкре. 1735.

Гравюра різцем, офорт. 370×440.

Під зображенням, ліворуч: N. Lancrét pinxit, праворуч: N. De Larmessin sculp.; у центрі напис: La Jeunesse; по обидва боки від нього: Pourquoi tous ses combats si chers a la Jeunesse, [...] La Lice est une Scene ou triomphe L'Amour. Roy f.; нижче: A Paris chez N. De Larmessin, graveur du Roy, rue des Noyers, à la 4.me porte cochère à droite entrant par la Rue S.t Jacques A. P. D. R.

Оригінали цієї серії роботи Ніколя Ланкре знаходяться у Лондонській національній галереї.

Інв. Г 610.

Література: Bocher, 1877, p.35, № 45

Ланкре, Ніколя (1690, Париж – 1743, Париж) – французький художник, яскравий представник стилю рококо.

30. Youth. 1735.

From the series «Four Ages of Human Life»

After the original by N. Lancrét. 1735.

Engraving, etching. 370×440.

Under the image, on the left: N. Lancrét pinxit, on the right: N. De Larmessin sculp.; there is an inscription in the center: La Jeunesse; on both sides of it: Pourquoi tous ses combats si chers a la Jeunesse, [...] La Lice est une Scene ou triomphe L'Amour. Roy f.; below:

A Paris chez N. De Larmessin, graveur du Roy, rue des Noyers, à la 4.me porte cochère à droite entrant par la Rue S.t Jacques A. P. D. R.

The originals of this series of works by Nicolas Lancrét are in London's National Gallery.

Inv. G 610.

Literature: Bocher, 1877, p.35, № 45

Nicolas Lancrét (1690, Paris – 1743, Paris) – French artist, a bright representative of the Rococo style.

Левассер, Жан-Шарль
1734, Аббевіль – 1816, Париж

Гравер-репродукціоніст та видавець естампів. Походив із старовинної родини з графства Понт'є (провінція Пікардія).

Учень Ж.-Ф. Боварле та Ж. Долле. За твір «Діана та Ендіміон» був прийнятий до Королівської академії живопису та скульптури (1771). Вправний рисувальник, він виховав багатьох учнів, які стали відомими майстрами. Як зазначає дослідник творчості Левассера Еміль Деліньєр, «будучи ректором Академії, Левассер ніколи не прагнув жодного іншого місця, крім того, яке він обіймав. Далекий від інтриг, він завжди віддавав належне заслугам своїх колег і давав притулок духовним особам під час революції, що позбавила його більшої частини майна». Левассер продовжував працювати і у період революційних подій; залишив незавершеними деякі свої роботи. Каталог його робіт, складений Емілем Деліньєром, включає 166 гравюр.

Levasseur, Jean-Charles
1734, Abbeville – 1816, Paris

Engraver-reproducer and publisher of prints. He came from an ancient family from the county of Ponthieu (province of Picardy).

Student of J. F. Beauvarlet and J. Daullé. For the work «Diana and Endymion» he was accepted to the Royal Academy of Painting and Sculpture (1771). A skilled draftsman, he trained many students who became famous masters. As the researcher of Levasseur's work Emile Delignier points out, «being the rector of the Academy, Levasseur never aspired to any other place than the one he occupied. Far from intrigues, he always paid tribute to the servants of his colleagues and gave refuge to clergymen during the revolution, which deprived him of most of his property. Levasseur continued to work during the period of revolutionary events, leaving some of his works unfinished. The catalog of his works, compiled by Emile Delignières, includes 166 engravings.

31. Великодушність Сципіона. 1767.

За оригіналом Ф. Лемуана. 1727.

Гравюра різцем, офорт. 475×615.

Під зображенням, ліворуч: Peint par F. le Moyne en 1727; праворуч: Gravé par Ch. le Vasseur en 1767; у центрі: LA CONTINENCE DE SCIPION Tableau Original peint par F. Le Moyne, haut de 4 pieds sur 6 de large. Gravé par J. Ch. Le Vasseur; нижче: Le Tableau est au Cabinet du Roi au Luxembourg. À Paris chés l'Auteur, rue des Mathurins, vis à vis celle des Maçons.

Оригінал Ф. Лемуана – в Музеї образотворчого мистецтва Нансі (Франція).

Інв. Г 669

Література: Nagler, Bd. 19, S. 473, № 11; Le Blanc, t. 2, p. 547, № 31; Delignières, 1865, p. 20, № 41; Portalis et Béraldi, t. 2, p. 694, № 37.

Лемуан, Франсуа (1688, Париж – 1737, Париж) – французький живописець, відомий представник стилю рококо.

31. Generosity of Scipio. 1767.

After the original by F. Lemoyne. 1727.

Engraving, etching. 475×615.

Under the image, on the left: Peint par F. le Moyne en 1727; on the right: Gravé par Ch. le Vasseur en 1767; in the center: LA CONTINENCE DE SCIPION Tableau Original peint par F. Le Moyne, haut de 4 pieds sur 6 de large. Gravé par J. Ch. Le Vasseur; below: Le Tableau est au Cabinet du Roi au Luxembourg. À Paris chés l'Auteur, rue des Mathurins, vis à vis celle des Maçons.

The original by F. Lemoyne is in the Museum of Fine Arts of Nancy (France).

Inv. G 669

Literature: Nagler, Bd. 19, S. 473, № 11; Le Blanc, t. 2, p. 547, № 31; Delignières, 1865, p. 20, № 41; Portalis et Béraldi, t. 2, p. 694, № 37.

Lemoyne, François (François Lemoyne; François Le Moine; 1688, Paris – 1737, Paris) – French painter, a prominent representative of the Rococo style.

Tableau Original peint par F. Le Moyne, haut de 4 pieds sur 3 de large
Gravé par J. B. LeBlanc

DIANE CHANGEANT ACTEON EN CERF.

*Cabteau Original peint par de Troy, haut de 4. pieds sur 6. de large, qui est dans le Cabinet de Monsieur Collas Chevalier secrétaire de l'Ordre du Roi.
 Gravé par J. B. de la Haye, Graveur du Roi et de Sa Majesté Angl. & Roy.
 Par J. B. de la Haye, Graveur du Roi et de Sa Majesté Angl. & Roy.*

32. Діана перетворює Актеона на оленя. Бл. 1767.

За оригіналом Ж.-Ф. де Труа. 1734.

Гравюра різцем, офорт. 475×604.

Під зображенням, ліворуч: De Troy Pinx.; праворуч: Le Vasseur Sculp.; у центрі: DIANE CHANGEANT ACTÉON EN CERF; нижче: Tableau Original peint par de Troy..., qui est dans le Cabinet de Monsieur Collet Chevalier Secrétaire de l'Ordre du Roi; Gravé par J. Ch. Le Vasseur Graveur du Roi et de Ill Majestés Imp.^{les} et Roy.^{les}. Біля нижнього краю відбитка: À Paris chés l'Auteur, rue des Mathurins, vis a vis celle des Maçons.

Оригінал Ж.-Ф. де Труа – у Художньому музеї в Базелі (Швейцарія).

Інв. Г 668.

Література: Nagler, Bd. 19, S. 473, № 22; Le Blanc, t. 2, p. 547, № 8; Delignières, 1865, p. 11, № 22; Portalis et Béraldi, t. 2, p. 693, № 24.

Труа, Жан-Франсуа де див. № 6.

32. Diana turns Actaeon into a deer. Ca. 1767.

After the original by J.-F. de Troy. 1734.

Engraving, etching. 475×604.

Under the image, left: De Troy Pinx.; right: Le Vasseur Sculp.; in the center: DIANE CHANGEANT ACTÉON EN CERF; below: Tableau Original peint par de Troy..., qui est dans le Cabinet de Monsieur Collet Chevalier Secrétaire de l'Ordre du Roi; Gravé par J. Ch. Le Vasseur Graveur du Roi et de Ill Majestés Imp.^{les} et Roy.^{les}. Near the bottom edge of the print: À Paris chés l'Auteur, rue des Mathurins, vis a vis celle des Maçons.

Original by J.-F. de Troy – in the Art Museum in Basel (Switzerland).

Inv. G 668.

Literature: Nagler, Bd. 19, S. 473, № 22; Le Blanc, t. 2, p. 547, № 8; Delignières, 1865, p. 11, № 22; Portalis et Béraldi, t. 2, p. 693, № 24.

Troy, Jean-François de see № 6.

33. Венера на водах (Vénus sur les eaux).

За оригіналом Ф. Буше.

Гравюра різцем, офорт. 348×412.

Під зображенням, ліворуч: F. Boucher Pinxit.; праворуч:

J. C. le Vasseur Sculp.; у центрі: Talis ab aequareis quondam Venus aurea cunis. Intulit attonito vitamque et gaudia mundo; нижче:

A. V. Francisco Boucher Primario Regis Pictori, et Regiae Academiae Moderatori. Veteris amicitiae et grati animi monumentum Offerebat Laurentius Cars. A Paris chez L. Cars Graveur du Roi rue St.

Jacques vis a vis le College du Plessis.

Інв. Г 579.

Література: Nagler, Bd. 19, S. 473, № 21; Le Blanc, t. 2, p. 547, № 9; Delignières, 1865, p. 15, № 31; Portalis et Béraldi, t. 2, p. 691, № 5.

Буше, Франсуа див. № 14.

33. Venus on water (Vénus sur les eaux).

After the original by F. Boucher.

Engraving, etching. 348×412.

Under the image, on the left: F. Boucher Pinxit.; on the right:

J. C. le Vasseur Sculp.; in the center: Talis ab aequareis quondam Venus aurea cunis. Intulit attonito vitamque et gaudia mundo;

below: A. V. Francisco Boucher Primario Regis Pictori, et Regiae Academiae Moderatori. Veteris amicitiae et grati animi monumentum Offerebat Laurentius Cars. A Paris chez L. Cars Graveur du Roi rue St. Jacques vis a vis le College du Plessis.

Inv. G 579.

Literature: Nagler, Bd. 19, S. 473, No. 21; Le Blanc, t. 2, p. 547, No. 9; Delignières, 1865, p. 15, No. 31; Portal and Béraldi, t. 2, p. 691, No. 5.

Boucher, François see № 14.

F. Boucher Pinx.

J. G. B. Pinx.

Talis ab æquoreis quondam Venus aurea curis
Intulit attento vitamque et gaudia mundo
Cl. V. Francesco Boucher Primario Regis Pictori, et Regie & Academiæ & Moderatori
Volens amicis et grati animi monumentum Offerebat Laurentius Cam
Paris 1741

34. Порваний заповіт.

За оригіналом Ж.-Б. Греза.

Гравюра різцем, офорт. 532×627.

Під зображенням, ліворуч: Peint par J. Bte. Greuze, Peintre du Roy; праворуч: Gravé par J. Ch. Levasseur, Graveur du Roi; у центрі: LE TESTAMENT DECHIRÉ; нижче: Arrête malheureux! Respecte les dernières volontés de ton Pere. Dédié à Monsieur Duclos Dufresnoy, Avocat en Parlement, Conseiller du Roi, Notaire au Châtlet de Paris. Par son très humble et très obéissant serviteur J. B. Greuze; A Paris, chez Levasseur Graveur du Roi, Rue des Maçons No. 12. Avec Privilège de l'Académie.

Живописний оригінал художник Ж.-Б. Грез присвятив своєму покровителеві Шарлю-Ніколя Дюкло Дюфренуа (1733–1794), французькому нотаріусу, раднику короля, меценату.

Інв. Г 657.

Література: Nagler, Bd. 19, S. 474, № 37; Le Blanc, t. 2, p. 547, № 57; Delignières, 1865, p. 25, № 50; Portalis et Béraldi, t. 2, p. 691, № 10.

Грез, Жан-Батіст (1725, Турню – 1805, Париж) – французький художник-жанрист, визначний представник мистецтва доби Просвітництва.

34. Torn testament.

After the original by J.-B. Greuze.

Engraving, etching. 532×627.

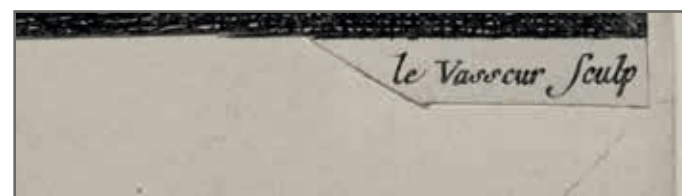
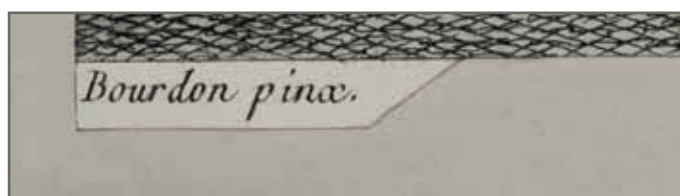
Under the image, on the left: Peint par J. Bte. Greuze, Peintre du Roy; on the right: Gravé par J. Ch. Levasseur, Graveur du Roi; in the center: LE TESTAMENT DECHIRÉ; below: Arrête malheureux! Respecte les dernières volontés de ton Pere. Dédié à Monsieur Duclos Dufresnoy, Avocat en Parlement, Conseiller du Roi, Notaire au Châtlet de Paris. Par son très humble et très obéissant serviteur J. B. Greuze; A Paris, chez Levasseur Graveur du Roi, Rue des Maçons No. 12. Avec Privilège de l'Académie.

The artist dedicated the painting original to his patron Charles-Nicolas Duclos du Fresnoy (1733–1794), a French notary, adviser of the king, and philanthropist.

Inv. G 657.

Literature: Nagler, Bd. 19, S. 474, № 37; Le Blanc, t. 2, p. 547, № 57; Delignières, 1865, p. 25, № 50; Portalis et Béraldi, t. 2, p. 691, № 10.

Greuze, Jean-Baptiste (1725, Tournus – 1805, Paris) – French genre artist, the most prominent representative of the Age of Enlightenment.

35. Солдатська забава (*Le passe-temps de soldats*)

За оригіналом С. Бурдона

Гравюра різцем. 454×354.

Поля обрізані.

Під зображенням, ліворуч: Bourdon pinx.; праворуч: le Vasseur Sculp.

Назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Ж.-Ш. Левассера, що зберігається у Національній бібліотеці Франції (Париж).

Інв. Г 512.

Література: Nagler, Bd. 19, S. 474, № 54; Bremmaecker Ch. Catalogue raisonné de la précieuse collection de dessins et d'estampes ... le cabinet de M. Ch. van Hulthem. Gand, 1846. t. 2, p. 787, № 4839; Delignières, 1865, p. 37, № 77.

Бурдон, Себастьян (1616, Монпельє – 1671, Париж) – французький художник XVII століття. Малював картини на релігійні, історичні та міфологічні сюжети, портрети і пейзажі.

35. Soldier's pastime (*Le passe-temps de soldats*)

After the original by S. Bourdon

Engraving. 454×354.

The margins are cropped.

Under the image, on the left: Bourdon pinx.; on the right: le Vasseur Sculp.

The name of the engraving was established on the basis of a comparison with a similar engraving by J.-Ch. Levasseur, stored in the National Library of France (Paris).

Inv. G 512.

Literature: Nagler, Bd. 19, S. 474, № 54; Bremmaecker Ch. Catalogue raisonné de la précieuse collection de dessins et d'estampes ... le cabinet de M. Ch. van Hulthem. Gand, 1846, t. 2. P. 787, № 4839; Delignières, 1865, p. 37, № 77.

Bourdon, Sebastian (1616, Montpellier – 1671, Paris) – French painter of the 17th century. He painted religious, historical and mythological paintings, portraits and landscapes.

Paris, chez la Citoyenne, chez la Citoyenne, chez la Citoyenne.

R. C. chez la Citoyenne, chez la Citoyenne, chez la Citoyenne.

LA PYRAMIDE DE SEXTIUS.

Dédiée à Madame Le Comte.

Édition des Citoyens de la Citoyenne, chez la Citoyenne, chez la Citoyenne.

A Paris chez la Citoyenne, chez la Citoyenne, chez la Citoyenne.

Par son fils, chez la Citoyenne, chez la Citoyenne, chez la Citoyenne.

Лемперер, Катрін-Елізабет

1726, Париж – після 1780

Гравер різцем та офортом. Уроджена Кузіне. Ймовірно, навчалась у Лорана Кара. З 1760 – дружина королівського гравера Луї Сімона Лемперера. Працювала до 1780.

36. Піраміда Цестія.

За оригіналом Д. П. Панніні.

Гравюра різцем, офорт. 326×385.

Під зображенням, ліворуч: Jean Paul Pannini Pinx.; праворуч: E. C. Femme Lempereur Sculp.; у центрі: LA PYRAMIDE DE SEXTIUS. Dediée A Madame le Comte; нижче: Par son très humble et très obeissant serviteur Lempereur. A Paris chés Lempereur Graveur du Roy, rue de la Harpe, vis-à-vis la rue Serpente. Tableau tiré du Cabinet de Madame le Comte, d'un pied et demi de haut sur 2. p. de large. Інв. Г 459.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 531, № 3.

Лемперер, Луї Сімон (1728, Париж – 1807, Париж) – гравер різцем, член Королівської академії живопису і скульптури. Його першою дружиною була гравер Катрін-Елізабет Лемперер, другою – Тереза-Шарлотта Буатель.

Панніні, Джованні Паоло (1691, П'яченца – 1765, Рим) – італійський художник, викладач і архітектор.

Lempereur, Catherine-Élizabeth

1726, Paris – after 1780

Engraver and etcher. Born Cousinet. She probably studied with Laurent Cars. From 1760, she was the wife of the royal engraver Louis Simon Lempereur. Worked until 1780.

36. Pyramid of Cestius.

After the original by G. P. Pannini.

Engraving, etching. 326×385.

Under the image, on the left: Jean Paul Pannini Pinx.; on the right: E. C. Femme Lempereur Sculp.; in the center: LA PYRAMIDE DE SEXTIUS. Dediée A Madame le Comte; below: Par son très humble et très obeissant serviteur Lempereur. A Paris chés Lempereur Graveur du Roy, rue de la Harpe, vis-à-vis la rue Serpente. Tableau tiré du Cabinet de Madame le Comte, d'un pied et demi de haut sur 2. p. de large.

Inv. G 459.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 531, No. 3.

Lempereur, Louis Simon (1728, Paris – 1807, Paris) – engraver, member of the Royal Academy of Painting and Sculpture. His first wife was the engraver Catherine-Elisabeth Lempereur, the second was Térésè-Charlotte Boitel.

Pannini, Giovanni Paolo (1691, Piacenza – 1765, Rome) – Italian artist, teacher and architect.

Летельє, Шарль Франсуа

1743, Париж – після 1809

Гравер-репродукціоніст. Учень Ф. Буше. Автор гравірованих портретів, жанрових сцен за оригіналами П. П. Рубенса, Г. Метсю, Ж.-Б. Греза та інших. Виконував також книжкові ілюстрації.

У фонді Національної бібліотеки Франції зберігається колекція портретів депутатів Генеральних штатів та Національних зборів 1789, гравірованих Летельє.

Letellier (LeTellier), Charles François

1743, Paris – after 1809

Reproductive engraver. Student of F. Boucher. The author of engraved portraits, genre scenes based on the originals of P. P. Rubens, G. Metsu, J.-B. Greuze and others. He also made book illustrations.

The National Library of France holds a collection of portraits of deputies of the States General and the National Assembly of 1789, engraved by Letellier.

37. Полювання на левів (Chasse au lion). 1772–1775.

За оригіналом П. П. Рубенса. 1621.

Гравюра різцем, офорт. 179×235.

Поля обрізані.

У нижньому лівому куті зображення напис від руки: Rubens pinx.; у правому: Lettelier sculpsit.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Ш. Ф. Летельє, що зберігаються у Британському музеї (Лондон) та у Нідерландському інституті історії мистецтв (Гаага).

Оригінал П. П. Рубенса зберігається у Старій Пінакотекі (Мюнхен, Німеччина).

Одна з чотирьох гравюр, що зображують сцени полювання, присвячених відомому натуралісту графу Жоржу-Луї Леклерку де Бюффону (1707–1788).

Інв. Г 523.

Див. також: Г 38, 45.

Рубенс, Пітер Пауль див. № 21.

37. Lion hunt (Chasse au lion). 1772–1775.

After the original by P. P. Rubens. 1621.

Engraving, etching. 179×235.

The margins are cropped.

In the lower left corner of the image there is a handwritten inscription: Rubens pinx.; on the right: Lettelier sculpsit.

The author and title of the engraving were established on the basis of a comparison with similar engravings of C. F. Letellier, kept in the British Museum (London) and the Netherlands Institute for the History of Art (The Hague).

The original of P. P. Rubens is kept in the Old Pinakothek (Munich). One of four engravings depicting hunting scenes dedicated to the famous naturalist Count Georges-Louis Leclerc de Buffon (1707–1788).

Inv. G 523.

See also: G 38, 45.

Rubens, Peter Paul see № 21.

**38. Полювання на левів та леопардів
(Chasse an Lion et Ligre) 1775.**

За оригіналом П. П. Рубенса. 1617–1618.

Гравюра різцем, офорт. 179×235.

Поля обрізані.

У нижньому лівому куті зображення напис від руки: Lettelier sculpsit.; у правому: Rubens pinx.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Ш. Ф. Летельє, що зберігаються у Британському музеї (Лондон) та Нідерландському інституті історії мистецтв (Гаага).

Оригінал П. П. Рубенса зберігається в Галереї старих майстрів (у складі Державних художніх зібрань) у Дрездені (Німеччина). Одна з чотирьох гравюр, що зображують сцени полювання, присвячених відомому натуралісту графу Жоржу-Луї Леклерку де Бюффону (1707–1788).

Інв. Г 525.

Див. також: Г 37, 45.

Рубенс, Пітер Пауль див. № 21.

**38. The Lion and Jeopard hunt
(Chasse an Lion et Ligre) 1775.**

After the original by P. P. Rubens. 1617–1618.

Engraving, etching. 179×235.

The margins are cropped.

In the lower left corner of the image there is a handwritten inscription: Lettelier sculpsit.; on the right: Rubens pinx.

The author and title of the engraving were established on the basis of a comparison with similar engravings by C. F. Letellier, kept in the British Museum (London) and the Netherlands Institute for the History of Art (The Hague).

The original of P. P. Rubens is kept in the Gallery of Old Masters (as part of the State Art Collections), in Dresden (Germany).

One of four engravings depicting hunting scenes dedicated to the famous naturalist Count Georges-Louis Leclerc de Buffon (1707–1788).

Inv. G 525.

See also: G 37, 45.

Rubens, Peter Paul see № 21

Леба (Ле Ба), Жак-Філіпп
1707, Париж – 1783, Париж

Гравер і видавець естампів. У віці 15 років його віддали у навчання до гравера Антуана Ерісе (1685–1769). Потім брав уроки у Ніколя-Анрі Тардьйо. Під впливом останнього і робіт Жерара Одрана сформувався його власний стиль. У 1743 прийнятий до Королівської академії живопису і скульптури. З 1771 – радник Академії. У 1782 отримав від Людовіка XVI звання гравера Кабінету короля. Працював за оригіналами Д. Тенієса Молодшого, Д. П. Панніні, К. ван Пуленбурга, Ш. Парроселя, Ф. Ваувермана, Ж. Б. Удрі, Н. Ланкре та ін. З його майстерні вийшло ціле покоління граверів, що зробили XVIII століття золотим віком французької гравюри. Йому приписують понад 500 гравюр, виконаних як ним самим, так і у співавторстві з учнями.

Lebas (Le Bas), Jacques-Philippe
1707, Paris – 1783, Paris

Engraver and publisher of prints. At the age of 15, he was a student of the engraver Antoine Hérisset (1685–1769). Then he took lessons from Nicolas Henri Tardieu. Under the influence of the latter and the works of Gerard Audran, his own style was formed. In 1743 he was admitted to the Royal Academy of Painting and Sculpture. Since 1771, he has been an adviser of the Academy. In 1782, he received from Louis XVI the title of engraver of the King's Cabinet. He worked on the originals of D. Teniers the Younger, G. P. Pannini, C. van Poelenburgh, C. Parrocel, P. Wouwerman, J. B. Oudry, N. Lancret, and others. A whole generation of engravers emerged from his workshop, making the 18th century the golden age of French engraving. He is credited with more than 500 engravings, made both by himself and in collaboration with his students.

39. Виїзд на риболовлю. 1751.

За оригіналом К.-Ж. Верне. 1750.

Гравюра різцем, офорт. 475×640.

Під зображенням, ліворуч: Peint par Vernet, à Rome; праворуч: Gravé par J. Ph. Le Bas; у центрі: Départ pour la pêche; нижче: Dédié à Monsieur Ferrand Fermier Général. Tiré du Cabinet de Monsieur Soufflot Architecte du Roy. A Paris chez J. Ph. Le Bas Graveur du Cabinet du Roy rue de la Harpe; внизу праворуч: Par son très humble serviteur J. Ph. Le Bas Graveur du Cabinet du Roy. Оригінал, написаний К.-Ж. Верне для французького архітектора Жака-Жермена Суффло (1713–1780), був проданий з приватної колекції на аукціоні Крісті у 1999 році. Див.: <https://www.christies.com/lotfinder/Lot/claude-joseph-vernet-1714-1789-depart-pour-la-1694621-details.aspx>

Інв. Г 656.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 514, № 464; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 13, p. 253, № 467.

Верне, Клод-Жозеф (1714, Авіньйон – 1789, Париж) – французький художник-пейзажист доби рококо.

39. Fishing trip. 1751.

After the original by C.J. Vernet. 1750.

Engraving, etching. 475×640.

Under the image, on the left: Peint par Vernet, à Rome; right: Gravé par J. Ph. Le Bas; in the center: Départ pour la pêche; below: Dédié à Monsieur Ferrand Fermier Général. Tiré du Cabinet de Monsieur Soufflot Architecte du Roy. A Paris chez J. Ph. Le Bas Graveur du Cabinet du Roy rue de la Harpe; below on the right: Par son très humble serviteur J. Ph. Le Bas Graveur du Cabinet du Roy. The original, written by C.J. Vernet for the French architect Jacques-Germain Soufflot (1713–1780), was sold from a private collection at Christie's in 1999. See: <https://www.christies.com/lotfinder/Lot/claude-joseph-vernet-1714-1789-depart-pour-la-1694621-details.aspx>

Inv. G 656.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 514, No. 464; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 13, p. 253, No. 467.

Vernet, Claude Joseph (1714, Avignon – 1789, Paris) – French landscape painter of the Rococo era.

DEPART POUR
Dedie à Monsieur

Tier du Cabinet de Monsieur
à Paris, chez A. P. de la Rue, Libraire

LA PÊCHE
Fernand, Fermier General

Quartier, Archevêque de Reims
de la Couronne de France, par le Sieur de la Roche

Par le Sieur de la Roche, Architecte du Roi

40. Фламандські акорди (Сільське свято). 1775.

За оригіналом Д. Тенірса Молодшого.

Гравюра різцем, офорт. 300×362.

Поля обрізані.

Під зображенням, ліворуч: Peint par D. Teniers; праворуч: Gravé à l'eau forte par Martini et terminé au burin par J. Ph. le Bas en 1775; у центрі, по обидва боки від герба: Les accords flammands; нижче: Dédicé a M.r le Marquis de Brunoy, Comte de Sampigni, Baron de Dagouville, S.gn de Chateameillan & c. Par son très humble et très obéissant serviteur le Bas. Tiré du Cabinet de M.r le Marquis de Brunoy. A Paris chés le Bas graveur pensionnaire du Roi, et Conseiller en son Académie de Peinture, Sculpture et Gravure, rue de la Harpe.

Інв. Г 34.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 511, № 173; Inventaire BNF XVIIIe s., t.13, p. 246-247, № 442.

Тенірс Молодший, Давід див. № 17.

Мартіні, П'єтро Антоніо (1739, Треказалі, герцогство Парма – 1797, Парма) – італійський художник і гравер. Вчився гравюрі у Жака-Філіппа Леба, в майстерні якого вигравірував декілька офортів з оригіналів Д. Тенірса Молодшого та інших фламандців.

40. Flemish chords (Village festival). 1775.

After the original by D. Teniers the Younger.

Engraving, etching. 300×362.

The margins are cropped.

Under the image, on the left: Peint par D. Teniers; on the right: Gravé à l'eau forte par Martini et termine au burin par J. Ph. le Bas en 1775; in the center, on both sides of the coat of arms: Les accords flammands; below: Dédicé a M.r le Marquis de Brunoy, Comte de Sampigni, Baron de Dagouville, S.gn de Chateameillan &c. Par son très humble et très obéissant serviteur le Bas. Tiré du Cabinet de M.r le Marquis de Brunoy. A Paris chés le Bas graveur pensionnaire du Roi, et Conseiller en son Académie de Peinture, Sculpture et Gravure, rue de la Harpe. Inv. G 34.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 511, № 173; Inventaire BNF XVIIIe s., t.13, p. 246-247, № 442.

Teniers the Younger, David see № 17.

Martini, Pietro Antonio (1739, Trecasali, Duchy of Parma – 1797, Parma) – Italian painter and engraver. He studied engraving with Jacques-Philippe Lebas, in whose workshop he engraved several etchings from the originals of D. Teniers the Younger and other Flemish artists.

41. Краєвид околиць Брюсселя (Vue des environs de Bruxelles). 1781.

За оригіналом Я. Брейгеля Старшого.

Гравюра різцем, офорт. 223×326.

Поля обрізані.

Під зображенням, ліворуч: Brugles de Velours pinx.; праворуч:

J.P. Le Bas Sculp.

Назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Ж.-Ф. Леба, що зберігаються в Національній бібліотеці Франції (Париж) та Державному Ермітажі (Санкт-Петербург).

Інв. Г 461.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 513, № 300; Inventaire BNF XVIIIe s., t.13, p.140, № 118.

Брейгель Старший, Ян (за прізвищем «Оksamитовий») (Jan Brueghel de Oude; 1568, Брюссель – 1625, Антверпен) – фламандський художник доби бароко.

41. View of the surroundings of Brussels (Vue des environs de Bruxelles). 1781.

After the original by Jan Brueghel the Elder.

Engraving, etching. 223×326.

The margins are cropped.

Under the image, on the left: Brugles de Velours pinx.; on the right:

J.P. Le Bas Sculp.

The title of the engraving was established on the basis of a comparison with similar engravings by J. F. Lebas, stored in the National Library of France (Paris) and the State Hermitage Museum (St. Petersburg).

Inv. G 461.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 513, № 300; Inventaire BNF XVIIIe s., t.13, p.140, № 118.

Brueghel the Elder, Jan (Fluwelen Brueghel) (Jan Brueghel de Oude; 1568, Brussels – 1625, Antwerp) is a Flemish painter of the Baroque era.

1771. L'Agneau chéri.

L'AGNEAU
 (V. le Comte de Louthbourg, Vintur du Roi
 Associé de celle)

CHERI.
 (V. de son Académie de Vintur et de Sculpture)
 de c. Cornelle de

Le Palais de l'Académie
 Le 20. Mars 1771.

Лево, Жан-Жак Андре
1729, Руан – 1786, Париж

Народився у родині шевця. Через тяжке матеріальне становище і хворобливість дитини турботу про нього взяли на себе черниці монастиря Святої Магдалини у Руані. У 1746–1750 Лево був учнем Жана-Батіста Декампа в заснованій останнім в Руані безплатній школі малювання. У 1748 навчався у гравера по сріблу на ім'я Ку-вель (Couvel), у якого набув навичок роботи різцем по металу. Під керівництвом Декампа створив свої перші репродукційні гравюри (зокрема портрет Філіппа де Шампеня за гравірованим оригіналом Жерара Еделінка). Завдяки покровительству Декампа Лево вступив до паризької майстерні відомого гравера Ж.-Ф. Леба, де провчився чотири роки (1750–1754). Після закінчення навчання у Леба деякий час працював у Руані. З початку 1760-х – у Парижі. У 1775 обраний членом Руанської академії наук, художньої літератури та мистецтв. Крім репродукційних робіт виконав багато книжкових ілюстрацій.

42. Любе ягня. 1771.

За оригіналом Ф. Ж. Лютербурга.

Гравюра різцем. 308×365.

Під зображенням, ліворуч: P.J. de Louthembourg pinxit; праворуч: J.J. Leveau sculpt.; у центрі: L'AGNEAU CHÉRI. A Monsieur de Louthembourg Peintre du Roi et de son Académie de Peinture et de Sculpture, associé de celle de Marseille & c. Par ses très humbles serviteurs Le Veau et Le Fort; нижче, ліворуч: Tire de la Collection des ouvrages de m. de Louthembourg appartenante à m. Foulquier à Toulouse; праворуч: A Paris: chés J. Fr. Chereau, fils, rue St Jacques près les Mathurins.

Полотно Ф. Ж. Лютербурга, як зазначено у підписі під гравюрою, належало Жозефу-Франсуа Фульк'є (1744–1789) – раднику парламенту Тулузи, члену Паризької академії наук, колекціонеру живопису, інтенданту о. Мартініки (1786–1789).

Інв. Г 453.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 548, № 26; Hédou, 1903, p. 88, № 31.

Лютербург, Філіпп-Жак див. № 28.

Le Veau (Leveau), Jean-Jacques André
1729, Rouen – 1786, Paris

He was born in the family of a shoemaker. Due to the difficult financial situation and illness of the child, the nuns of the monastery of St. Magdalena in Rouen took care of him. In 1746–1750, Leveau was a student of Jean-Baptiste Descamps at the free drawing school founded by the latter in Rouen. In 1748, he studied with a silver engraver named Couvel, from whom he acquired skills as a metal cutter. Under the guidance of Descamps, he created his first reproduction engravings (in particular, a portrait of Philippe de Champagne based on an engraved original by Gérard Edelinck). Thanks to the patronage of Descamps, Leveau entered the Paris workshop of the famous engraver J. P. Lebas, where he studied for four years (1750–1754). After graduating from Lebas, he worked for some time in Rouen. Since the beginning of the 1760s – in Paris. In 1775, he was elected a member of the Rouen Academy of Sciences, Literature and Arts. In addition to reproduction works, he made many book illustrations.

42. Favorite lamb. 1771.

After the original by P. J. Louthembourg.

Engraving. 308×365.

Under the image, on the left: P.J. de Louthembourg pinxit; on the right: J.J. Leveau sculpt.; in the center: L'AGNEAU CHÉRI. A Monsieur de Louthembourg Peintre du Roi et de son Académie de Peinture et de Sculpture, associé de celle de Marseille & c. Par ses très humbles serviteurs Le Veau et Le Fort; below, on the left: Tire de la Collection des ouvrages de m. de Louthembourg belonging to m. Foulquier à Toulouse; on the right: A Paris: chés J. Fr. Chereau, fils, rue St Jacques près les Mathurins.

The canvas of P. J. Louthembourg, as indicated in the signature under the engraving, belonged to Joseph-François Foulquier (1744–1789) – an adviser of the Parliament of Toulouse, a member of the Paris Academy of Sciences, a collector of paintings, intendant of the island Martinique (1786–1789).

Inv. G 453.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 548, № 26; Hédou, 1903, p. 88, № 31.

Louthembourg, Philippe-James see № 28.

Луар, Алексіс І

1640, Париж – 1713, Париж

Гравер, ювелір. Син ювеліра Ніколя І Луара (отримав патент у 1616), брат Ніколя П'єра Луара (1624–1679). Був королівським ювеліром на Мануфактурі гобеленів, де у 1666–1676 працював над виготовленням срібних меблів та балюстради для Людовіка XIV за малюнками Шарля Лебрена, тодішнього директора Мануфактури. Член Королівської академії живопису та скульптури (1678).

Loir, Alexis I

1640, Paris – 1713, Paris

Engraver, jeweler. Son of the jeweler Nicolas I Loir (who received a patent in 1616) and brother of Nicolas Pierre Loir (1624–1679). He was a royal jeweler at the Tapestry Manufactory, where in 1666–1676 he worked on the manufacture of silver furniture and a balustrade for Louis XIV based on drawings by Charles Le Brun, the then director of the Manufactory. Member of the Royal Academy of Painting and Sculpture (1678).

43. Освіта королеви. Бл. 1710.

За оригіналом П. П. Рубенса.

Гравюра різцем, офорт. 495×343.

Під зображенням, ліворуч: Rubens pinxit.; праворуч: I. M. Nattier delin. Loir sculpsit.; у центрі: L'Education de la Reine. Minerve enseigne a la Reine ... | ... la Peinture, la Sculpture & la Musique; нижче, праворуч: A Paris chez le S.r Nattier peintre de l'Academie Royale rue Frementeau. Avec Privilege du Roy.

Аркуш із серії з двадцяти чотирьох гравюр, присвячених життю королеви-регента Франції Марії Медічі, виконаних різними майстрами за оригіналами Рубенса. Серія живописних полотен була написана Рубенсом у 1622–1623 для Люксембурзького палацу королеви у Парижі.

Оригінали знаходяться в Луврі.

Інші аркуші серії: № 21, 22, 44, 54, 55, 69.

Інв. Г 592.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 561, № 22; Schneevooft, 1873, p. 220, № 19 (6); Rooses, v. 3, p. 224, № 732.

Рубенс, Пітер Пауль див. № 21.

Нат'є, Жан-Марк (Jean-Marc Nattier; 1685, Париж – 1766, Париж) – французький живописець, основоположник нового стилю живопису – історичного портрета.

43. Queen's education. Ca. 1710.

After the original by P. P. Rubens.

Engraving, etching. 495×343.

Under the image, on the left: Rubens pinxit.; on the right:

I. M. Nattier delin. Loir sculpsit.; in the center: L'Education de la Reine. Minerve enseigne a la Reine ... | ... la Peinture, la Sculpture & la Musique; below, on the right: A Paris chez le S.r Nattier peintre de l'Academie Royale rue Frementeau. Avec Privilege du Roy.

Sheet from a series of twenty-four engravings dedicated to the life of Queen Regent of France Maria de' Medici, made by various masters after Rubens' originals. A series of paintings was painted by Rubens in 1622–1623 for the Queen's Luxembourg Palace in Paris.

The originals are in the Louvre.

Other sheets of the series: № 21, 22, 44, 54, 55, 69.

Inv. G 592.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 561, № 22; Schneevooft, 1873, p. 220, № 19 (6); Rooses, v. 3, p. 224, № 732.

Rubens, Peter Paul see № 21.

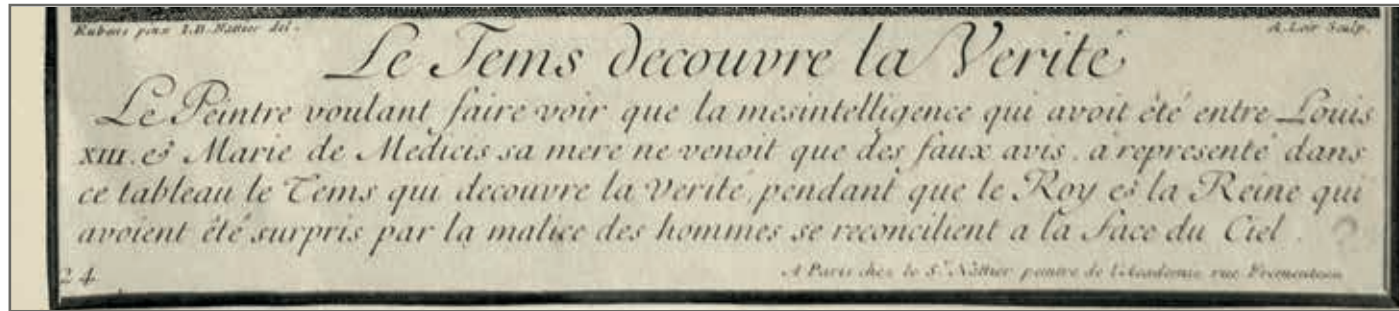
Nattier, Jean-Marc (1685, Paris – 1766, Paris) – French painter, the founder of a new style of painting – a historical portrait.

L'Education de la Reine.

Musique nous a été la Reine la première d'entre les Graces. Les Graces et Harmonie accompagnent cette Déesse pour accompagner tout ce qui entre dans l'esprit de la jeune Princesse. Le Mercure d'abord du ciel pour lui faire paraître de son Esquise, et la Fontaine capillote est le symbole de la Reine. Sur le devant du Tableau sont quelques autres figures des Arts libéraux que la Reine a toujours sous ses yeux, et entre autres la Sculpture et la Musique.

44. Триумф Істини. Бл. 1710.

За оригіналом П. П. Рубенса.
Гравюра різцем, офорт. 500×230.

Під зображенням, ліворуч: Rubens pinx. I. B. Nattier del.; праворуч: A. Loir Sculp.; у центрі: Le Temps decouvre la Verité. Le Peintre voulant faire voir ... se reconcilient a la face du Ciel; нижче, праворуч: A Paris chez le S.r Nattier peintre de l'Academie Royale rue Frementeau; у нижньому лівому куті аркуша: 24.

Аркуш із серії з двадцяти чотирьох гравюр, присвячених життю королеви-регента Франції Марії Медічі, виконаних різними майстрами за оригіналами Рубенса. Серія живописних полотен була написана Рубенсом у 1622–1623 для Люксембурзького палацу королеви у Парижі.

Оригінали знаходяться в Луврі.

Інші аркуші серії: № 21, 22, 43, 54, 55, 69.

Інв. Г 590.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 561, № 23; Schneevogt, 1873, p. 220, № 19 (24); Rooses, v. 3, p. 252, № 751.

Рубенс, Пітер Пауль див. № 21.

Натъе, Жан-Батіст див. № 21.

44. Triumph of the Truth. Ca. 1710.

After the original by P. P. Rubens.
Engraving, etching. 500×230.

Under the image, on the left: Rubens pinx. I. B. Nattier del.; on the right: A. Loir Sculp.; in the center: Le Temps decouvre la Verité. Le Peintre voulant faire voir ... se reconcilient a la face du Ciel; below, on the right: A Paris chez le S.r Nattier peintre de l'Academie Royale rue Frementeau; in the lower left corner of the sheet: 24.

Sheet from a series of twenty-four engravings dedicated to the life of Queen Regent of France Maria de' Medici, made by various masters after Rubens' originals. A series of paintings was painted by Rubens in 1622–1623 for the Queen's Luxembourg Palace in Paris.

The originals are in the Louvre.

Other sheets of the series: № 21, 22, 43, 54, 55, 69.

Inv. G 590.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 561, № 23; Schneevogt, 1873, p. 220, № 19 (24); Roses, v. 3, p. 252, № 751.

Rubens, Peter Paul see № 21.

Nattier, Jean-Baptiste see № 21.

Мальбест, Жорж

1754, Париж – 1843, Париж

Гравер-офортист, рисувальник, аквареліст. Працював у галузі книжкової ілюстрації. Учень Ж.-Ф. Леба. Починав як художник-аквареліст. У 1790 виконав серію гравірованих портретів депутатів Національних зборів. Виставлявся в Паризькому салоні: вперше – у 1798 (малюнок «Пейзаж із купальниками»), регулярно – з 1812 (дві гравюри та етюд з натури) до 1833. Награвірував декілька офортів до видання «Le sacre de S. M. l'Empereur Napoléon dans l'église métropolitaine de Paris, le XI frimaire an XIII dimanche 2 décembre 1804» (Коронація імператора Наполеона. Париж, 1804), за оригіналами Шарля Персьє та Жана-Батіста Ізабе.

Гравюра «Полювання на левів» – рання робота Мальбеста, виконана під час навчання у Леба, спільно з учителем (як свідчить підпис на повному примірнику відбитка).

Malbeste, Georges

1754, Paris – 1843, Paris

Engraver-etcher, draftsman, watercolorist. He worked in the field of book illustration. Student of J. P. Lebas. He started as a watercolor artist. In 1790, he executed a series of engraved portraits of deputies of the National Assembly. He exhibited at the Paris Salon: for the first time – in 1798 («Landscape with Swimsuits»), regularly – from 1812 (two engravings and a sketch from nature) to 1833. He engraved several etchings for the publication «Le sacre de S. M. l'Empereur Napoléon dans l'église métropolitaine de Paris, le XI frimaire an XIII dimanche 2 décembre 1804» (Coronation of Emperor Napoleon. Paris, 1804), after the originals by Charles Percier and Jean-Baptiste Isabey.

The engraving «The Lion Hunt» is an early work by Malbeste, made during his studies with Lebas, together with the teacher (as the signature on the full copy of the print indicates).

45. Полювання на левів (Chasse au lion). 1772.

За оригіналом П. П. Рубенса.

Офорт, гравюра різцем. 179×235.

Поля обрізані.

У нижньому лівому куті зображення напис від руки: Rubens pinx.; у правому: Lettelier sculp.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Ж. Мальбеста, що зберігаються у Британському музеї (Лондон) та у Нідерландському інституті історії мистецтв (Гаага).

Оригінал П. П. Рубенса втрачений.

Одна з чотирьох гравюр, що зображують сцени полювання, присвячених відомому натуралісту графу Жоржу-Луї Леклерку де Бюффону (1707–1788).

Інв. Г 524.

Див. також: № 37, 38.

Рубенс, Пітер Пауль див. № 21.

45. The Lion Hunt (Chasse au lion). 1772.

After the original by P. P. Rubens.

Etching, engraving. 179×235.

The margins are cropped.

In the lower left corner of the image there is a handwritten inscription: Rubens pinx.; on the right: Lettelier sculp.

The author and title of the engraving were established on the basis of comparison with similar engravings by G. Malbeste kept in the British Museum (London) and the Netherlands Institute for the History of Art (The Hague).

The original by P. P. Rubens is lost.

One of four engravings depicting hunting scenes dedicated to the famous naturalist Count Georges-Louis Leclerc de Buffon (1707-1788).

Inv. G 524.

See also: № 37, 38.

Rubens, Peter Paul see № 21.

Маскельє, Луї-Жозеф

1741, Сізуен, побл. Лілля – 1811, Париж

Гравер різцем та офортом. Учень Ж.-Ф. Леба. Працював у галузі книжкової ілюстрації. Зробив чимало гравюр у співробітництві з Франсуа-Дені Не (1732–1817), теж учнем Леба. Його син, Клод-Луї Маскельє (1781–1852), теж був гравером.

**46. Аллегорія коронації Людовіка XVI
(Le Sacre de Louis XVI). 1776.**

За оригіналом Ж.-О. Фрагонара.

Гравюра різцем, офорт. 315×243.

Поля обрізані.

Під зображенням, ліворуч: Fragonard pinx.; праворуч: Masquelier sc. Назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Луї-Жозефа Маскельє, що зберігаються в Національній бібліотеці Франції (Париж) та в Національній галереї Вікторії (Мельбурн, Австралія). Гравюра зроблена у співавторстві з Франсуа-Дені Не. Більш поширеними є варіанти відбитків цієї гравюри за двома підписами.

Інв. Г 555.

Література: Catalogue de la magnifique et précieuse collection de livres, manuscrits, dessins et estampes, formant le cabinet de Mr R. Brisart, rentier, à Gand. Gand, 1849, p. 254, № 1061.

Фрагонар, Жан-Оноре (Jean-Honoré Fragonard; 1732, Грас, – 1806, Париж) – французький художник, що працював у стилі рококо.

Masquelier, Louis-Joseph

1741, Cysoing, Lille – 1811, Paris

Engraver and etcher. Student of J.P. Lebas. He worked in the field of book illustration. Made many engravings in collaboration with François-Denis Née (1732-1817), also a student of Lebas. His son, Claude-Louis Masquelier (1781–1852), was also an engraver.

**46. Allegory of the coronation of Louis XVI
(Le Sacre de Louis XVI). 1776.**

After the original by J.H. Fragonard.

Engraving, etching. 315×243.

The margins are cropped.

Under the image, on the left: Fragonard pinx.; right: Masquelier sc. The title of the engraving was established on the basis of a comparison with similar engravings of Louis-Joseph Masquelier, stored in the National Library of France (Paris) and in the National Gallery of Victoria (Melbourne, Australia). The engraving was made in collaboration with François-Denis Née. Variants of prints of this engraving with two signatures are more common.

Інв. G 555.

Literature: Catalog de la magnifique et précieuse collection de livres, manuscrits, dessins et estampes, formant le cabinet de Mr R. Brisart, rentier, à Gand. Gand, 1849, p. 254, № 1061.

Fragonard, Jean-Honoré (1732, Grasse – 1806, Paris) – French artist, representative of the Rococo style.

Моро, Жан-Мішель (Молодший)

1741, Париж – 1814, Париж

Рисувальник, гравер, офортист стилю рококо. Видатний книжковий ілюстратор XVIII століття. Навчався у Луї-Жозефа Ле Лоррена, супроводжував учителя в 1758 у Санкт-Петербург, де той на запрошення президента Імператорської академії мистецтв І. І. Шувалова став першим її директором. Викладав в академії малюнок, після смерті Ле Лоррена у 1759 повернувся до Парижа. Навчався гравіюванню у Жака-Філіппа Леба, який працював на замовлення знаменитого банкіра, колекціонера та мецената П'єра Кроза. Спочатку займався репродукційною гравюрою різцем та офортом. У 1770 замінив Шарля-Ніколя Кошена Молодшого на посаді «рисувальника малих королівських свят». Моро створював оригінальні композиції на теми розваг Людовіка XV і мадам Дюбаррі, пізніше – Людовіка XVI і Марії-Антуа-

нетти. У 1781 дістав офіційну посаду рисувальника і гравера Кабінету короля та апартаменти у Луврі. У 1785 подорожував Італією. У 1789 був прийнятий до Королівської академії живопису та скульптури. Пізніше мало займався гравіруванням, за його малюнками працювали інші гравери. Згідно з каталогом його робіт, проілюстрував понад 200 видань.

Продовжував працювати як книжковий ілюстратор і в роки революції. У 1793 був призначений членом революційної комісії з мистецтва, у 1797 став професором Паризького центрального училища красних мистецтв. Після реставрації Бурбонів у 1814 Моро зберіг своє становище і навіть отримав посаду рисувальника короля.

Створив близько двох тисяч графічних аркушів.

47. Давид і Вірсавія (David et Bethsabée). 1763.

За оригіналом Рембрандта. 1643.

Гравюра різцем, офорт. 345×465.

Поля обрізані.

На зображенні внизу, праворуч: Rembrandt f. | 1643, J.M. Moreau le jeune sculp. | 1763; під зображенням, ліворуч: Rembrandt Pinxit.; праворуч: J. M. Moreau Sculp.

Назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Ж.-М. Моро, що зберігається у Британському музеї (Лондон).

Живописний оригінал Рембрандта – у Музеї мистецтва Метрополітен (Нью-Йорк, США).

Інв. Г 609.

Література: Bocher, 1882, p. 83, № 224. Portalis et Béraldi, t. 3, p. 159, № 21.

Рембрандт Гарменсзон ван Рейн (1606, Лейден – 1669, Амстердам) – нідерландський художник, гравер, найвидатніший представник золотого століття голландського живопису.

Moreau, Jean-Michel (the Younger)

1741, Paris – 1814, Paris

Draftsman, engraver, etcher of Rococo style. An outstanding book illustrator of the 18th century. He studied under Louis-Joseph Le Lorrain, accompanied the teacher to St. Petersburg in 1758, where he became the first director of the Imperial Academy of Arts at the invitation of I. I. Shuvalov. He taught drawing at the Academy, after the death of Le Lorrain in 1759 he returned to Paris. He studied engraving with Jacques-Philippe Lebas who worked on the order of patron and collector Pierre Crozat. At first, he was engaged in reproduction engraving with a cutter and etching. In 1770, he replaced Charles-Nicolas Cochin the Younger in the position of «painter of small royal holidays». Moreau created original compositions on the entertainment themes of Louis XV and Madame du Barry, later – Louis XVI and Marie Antoinette. In 1781, he received the official

position of draftsman and engraver of the King's Cabinet and apartments in the Louvre. In 1785 he traveled through Italy. In 1789 he was admitted to the Royal Academy of Painting and Sculpture. Later, he did little engraving, other engravers worked on his drawings. According to the catalog of his works, he illustrated more than 200 editions.

He continued to work as a book illustrator even during the years of the revolution. In 1793 he was an appointed member of the revolutionary art commission, in 1797 he became a professor at the Paris Central School of Fine Arts. During the restoration of the Bourbons in 1814, Moreau retained his position and even received the position of draftsman to the king.

He created about two thousand graphic sheets.

47. David and Bathsheba. 1763.

After the original by Rembrandt. 1643.

Engraving, etching. 345×465.

The margins are cropped.

Under the image, on the right: Rembrandt f. | 1643, J.M. Moreau le jeune sculp. | 1763; under the image, on the left: Rembrandt Pinxit.; right: J.M. Moreau Sculp.

The title of the engraving was established on the basis of a comparison with a similar engraving by J.-M. Moreau, stored in the British Museum (London).

Rembrandt's painting original is in the Metropolitan Museum of Art (New York, USA).

Inv. G 609.

Literature: Bocher, 1882, p. 83, № 224; Portalis et Béraldi, t. 3, p. 159, № 21.

Rembrandt Harmenszoon van Rijn (1606, Leiden – 1669, Amsterdam) – Dutch painter, engraver, the most outstanding representative of the golden age of Dutch painting.

Муаро, Жан

1690, Орлеан – 1762, Париж

Гравер та видавець естампів. Учень Бон де Булоня. У 1736 обраний членом Королівської академії живопису та скульптури. Виставлявся у Салоні у 1737–1761. Гравірував переважно за оригіналами Антуана Ватто та Філіпса Ваувермана. За картинами останнього зробив серію з 89 гравюр під назвою «Oeuvres de Philippe Wouwermans Hollandois» («Твори Філіпса Ваувермана, голландця»).

Moyreau, Jean

1690, Orléans – 1762, Paris

Engraver and publisher of prints. Student of Bon de Boulogne. In 1736, he was elected a member of the Royal Academy of Painting and Sculpture. Exhibited at the Salon in 1737–1761. Engraved mainly from the originals of Antoine Watteau and Philips Wouwerman. After the paintings of the latter, he made a series of 89 engravings called «Oeuvres de Philippe Wouwermans Hollandois».

48. Фламандська стайня (L'ecurie flamande). 1755.

За оригіналом Ф. Ваувермана.
Гравюра різцем, офорт. 338×455.
Поля обрізані.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами Ж. Муаро, що зберігаються у Британському музеї (Лондон) та у Національній галереї Вікторії (Мельбурн, Австралія).

Інв. Г 507

Вауверман, Філіпс див. № 2.

48. Flemish stable (L'ecurie flamande). 1755.

After the original by Ph. Wouwerman.
Engraving, etching. 338×455.
The margins are cropped.

The author and title of the engraving were established on the basis of a comparison with similar engravings by J. Moyreau kept in the British Museum (London) and the National Gallery of Victoria (Melbourne, Australia).

Inv. G 507

Wouwerman, Philips see № 2.

49. Продавщиця качок. 1762.

За оригіналом Ф. Ваувермана.
Гравюра різцем, офорт. 360×464.

Під зображенням, ліворуч: Vouvermans Pinxit.; праворуч: J. Moyreau Sculpsit; у центрі, по обидва боки картуша з гербом: LA MARCHANDE DE CANARDS; нижче: D'après le Tableau Original de Ppe. Vouvermans qui est au Cabinet de Mr. Damery Chevalier de l'Ordre Royal et Militaire de St. Louis... avec Privilège de Roy 1762. A Paris chés Moyreau, Graveur du Roy, rue des Mathurins; у нижньому правому куті аркуша: № 89.
Інв. Г 597.

Література: Le Blanc, t. 3, p. 61, № 44-132 (серія гравюр за оригіналами Ф. Ваувермана).

Вауверман, Філіпс див. № 2.

49. The seller of ducks. 1762.

After the original by Ph. Wouwerman.
Engraving, etching. 360×464.

Under the image, on the left: Vouvermans Pinxit.; on the right: J. Moyreau Sculpsit; in the center, on both sides of a cartouche with the coat of arms: LA MARCHANDE DE CANARDS; below: D'après le Tableau Original de Ppe. Vouvermans qui est au Cabinet de Mr. Damery Chevalier de l'Ordre Royal et Militaire de St. Louis... avec Privilège de Roy 1762. A Paris chés Moyreau, Graveur du Roy, rue des Mathurins; in the lower right corner of the sheet: № 89.
Inv. G 597.

Literature: Le Blanc, t. 3, p. 61, № 44-132 (a series of engravings after the originals of P. Wouwerman).

Wouwerman, Philips see № 2.

F. Meyer del.

LA MARCHANDE

D'après le Tableau Original de P^{re} Fournier qui est au Cabinet
Le Tableau a 15 Pouce 3 lignes de haut sur 15 Pouce 3

DE CANARDS

de Mre Damery Chevalier de l'Ordre Royal et Militaire de St Louis N° 82
à l'usage de l'usage avec Privilège du Roy 1762

Le Roi, par son décret du 17. Mars 1793, a ordonné que les
 citoyens qui se feraient justice eux-mêmes, ou qui
 se feraient justice par d'autres, seraient punis comme
 assassins. Le 17. Mars 1793.

Dedie

au Roy

Le Roi, par son décret du 17. Mars 1793, a ordonné que les
 citoyens qui se feraient justice eux-mêmes, ou qui
 se feraient justice par d'autres, seraient punis comme
 assassins. Le 17. Mars 1793.

Одран, Бенуа (І або Старший)

1661, Ліон – 1721, Узуе-сюр-Луар

Гравер різцем. Другий син гравера Жермена Одрана (1631–1710). Навчався у свого батька, потім – у Парижі, у дядька, Жерара Одрана. Ви-гравірував багато дощок з історичними сюжетами та портретами. У 1709 був прийнятий до Королівської академії живопису і скульптури (за гравюри — портрет Жана-Батіста Кольбера за оригіналом К. Лефевра та «Воздвиження Хреста» за оригіналом Ш. Лебрена). У 1714 за королівським дозволом переїхав до Люксембурзького палацу. У 1715 став радником академії і дістав звання гравера короля з пенсією в 100 ліврів.

Audran, Benoît (I or the Elder)

1661, Lyon – 1721, Ouzouer-sur-Loire

Engraver. The second son of the engraver Germain Audran (1631-1710). He studied with his father, then in Paris, with his uncle, Gerard Audran. He engraved many plates with historical subjects and portraits. In 1709, he was admitted to the Royal Academy of Painting and Sculpture (for engraving portrait of Jean-Baptiste Colbert after the original of C. Lefèvre and «The Raising of the Cross» after the original by C. Le Brun). In 1714, by royal permission, he moved to the Luxembourg Palace. In 1715, he became an advisor to the Academy and received the title of king's engraver with a pension of 100 livres.

50. Воздвиження Хреста. 1706.

За оригіналом Ш. Лебрена. 1685.

Гравюра різцем, офорт. 570×740.

Під зображенням, ліворуч: Inventé et peint par M. le Brun premier peintre du Roi; праворуч: Dessiné et gravé par B. Audran avec Privilege du Roi de 1706; у центрі: Dedie au Roy par son tres humble et tres obeissant serviteur et fidelle sujet Benoist Audran; по обидва боки від герба – цитата з Євангелія латинською та французькою мовами (Ин. 3:14-15); нижче, ліворуч: Ce tableau est dans... de long; праворуч: Se vend a Paris au Palais de Luxembourg ou le dit Audran demeure. Оригінал Шарля Лебрена знаходиться в Музеї образотворчих мистецтв та археології в Труа (Франція).

Инв. Г 660.

Лебрен, Шарль (1619, Париж – 1690, Париж) – французький живописець і рисувальник, один з найвидатніших представників мистецтва класицизму, основоположник Великого стилю епохи Людовіка XIV.

50. The Raising of the Cross. 1706.

After the original by C. Le Brun. 1685.

Engraving, etching. 570×740.

Under the image, on the left: Inventé et peint par M. le Brun premier peintre du Roi; on the right: Dessiné et gravé par B. Audran avec Privilege du Roi de 1706; in the center: Dedie au Roy par son tres humble et tres obeissant serviteur et fidelle sujet Benoist Audran; on both sides of the coat of arms – a quote from the Gospel in Latin and French (John 3:14-15); below, on the left: Ce tableau est dans... de long; on the right: Se vend a Paris au Palais de Luxembourg ou le dit Audran demeure.

The original by Charles Le Brun is located in the Museum of Fine Arts and Archeology in Troyes (France).

Inv. G 660.

Le Brun, Charles (1619, Paris – 1690, Paris) – French painter and draftsman, one of the most outstanding representatives of classicism art, the founder of the Grand Styl of the Louis XIV era.

Одран, Жан

1667, Ліон – 1756, Париж

Гравер різцем та офортом із великої династії граверів Одранив. Син Жермена Одрана (1631–1710), молодший брат Бенуа Одрана (1661–1721). Спочатку навчався у батька, потім – в майстерні свого дядька, Жерара Одрана, у Парижі. До двадцяти років досяг високого рівня майстерності гравірування. Дядько і племінник разом виконали велику кількість гравюр, тому іноді важко встановити авторство того чи іншого. У 1706 отримав звання гравера короля, пенсію та квартиру при Мануфактурі гобеленів. З 1756 – член Королівської академії живопису та скульптури (за гравіровані портрети Антуана Куазево та Ноеля Куапеля).

Audran, Jean

1667, Lyon – 1756, Paris

Engraver and etcher from the great dynasty of Audran engravers. Son of Germain Audran (1631–1710), younger brother of Benoît Audran (1661–1721). At first he studied with his father, then in Paris, in the workshop of his uncle, Gérard Audran. By the age of twenty, he had reached a high level of engraving skills. The uncle and nephew together made a large number of engravings, so it is sometimes difficult to establish the authorship of one or the other. In 1706, he received the title of king's engraver, a pension and an apartment at the Tapestry Manufactory. Since 1756 – a member of the Royal Academy of Painting and Sculpture (for the engraved portraits of Antoine Coysevox and Noël Coypel).

51. Несення Хреста.

За оригіналом А. Дьє.

Гравюра різцем, офорт. 557×724.

Внизу на зображенні, на стрічці: Ant. Dieu pinx. Jo. Audran scul.; у нижньому куті зображення, ліворуч: P. Drevet excud.; праворуч: Cum Priuilegio Regis; під зображенням, у три стовпчики: Pecheur, voyant ton Dieu, par un amour extrême... C'est là qu'il faut tóffrir, comme une autre victime.

Досить рідкісний аркуш – з адресою П'єра Древе, не зазначений у Леблана та в Інвентарі французьких фондів Національної бібліотеки Франції. Виявлений лише у Державному музеї Нідерландів (Амстердам).

Інв. Г 658.

Література: Nagler, Bd. 1, S. 194.

Дьє, Антуан (бл. 1662, Париж – 1727, Париж) – французький художник, автор картин на історичні сюжети та портретів.

51. Carrying the Cross.

After the original by A. Dieu.

Engraving, etching. 557×724.

At the bottom of the image, on the ribbon: Ant. Dieu pinx. Joe Audran scul.; in the lower corner of the image, on the left: P. Drevet excud.; on the right: Cum Priuilegio Regis; below the image, in three columns: Pecheur, voyant ton Dieu, par un amour extreme... C'est là qu'il faut tóffrir, comme une autre victime.

A rare sheet – with the address of Pierre Drévet, not listed in Le Blanc and in the Inventory of French collections of the National Library of France. Discovered only in the Rijksmuseum (Amsterdam).

Inv. G 658.

Literature: Nagler, Bd. 1, S. 194.

Dieu, Antoine (ca. 1662, Paris – 1727, Paris) – French artist, the author of paintings on historical subjects and portraits.

**Ортемельс (гол. Хортемельс),
Марі-Анн-Іасент**
1682, Париж – 1727, Париж

Гравер, офортист. З великої родини французьких граверів. Старша дочка Данієля Ортемельса, французького книготорговця, вихідця з Голландії. Дружина (1712) відомого французького гравера Ніколя-Анрі Тардьйо. Один з їхніх синів, Жак-Ніколя Тардьйо, теж був гравером. Граверами також були обидві її сестри, Луїза-Мадлен та Марі-Ніколь, і брат Фредерік. Марі-Анн та Марі-Ніколь підписували свої роботи дівочим прізвищем. Працювала переважно у портретному жанрі.

Horthemels, Marie-Anne-Hyacinthe
1682, Paris – 1727, Paris

Engraver, etcher. From a large family of French engravers. The eldest daughter of Daniel Horthemels, a French bookseller, originally from Holland. Wife (1712) of the famous French engraver Nicolas-Henri Tardieu. One of their sons, Jacques-Nicolas Tardieu, was also an engraver. Both her sisters, Louise-Madeleine and Marie-Nicole, and her brother Frédéric were also engravers. Marie-Anne and Marie-Nicole signed their works with their maiden name. She worked mainly in the portrait genre.

52. Портрет кардинала Анрі-Понса де Тіара де Біссі.

За оригіналом Г. Piro. 1715.

Гравюра різцем, офорт. 357×255.

Під рамою, ліворуч: Hyacinthe Rigaud pinxit 1715; праворуч: Marie Hyacinthe Horthemels sculpsit.; у центрі, на консолі: Henry de Thiard de Bissy Cardinal de la S.E.R. Evêque de Meaux Abbé de l'Abbaye Royale de Saint-Germain des Prez & c.; нижче: Offerebat Petrus Jullien.

Інв. Г 351.

Література: Inventaire BNF, XVIIIe siècle, t. 11, p.384, № 13; Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Режим доступу: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/974-thiard-de-bissy-henry-pons-de>.

Piro, Гіацинт див. № 1.

Тіар де Біссі, Анрі-Понс де (1657–1737) – французький католицький священник, єпископ Туля (1687–1704), єпископ Мо (1704–1737), кардинал (з 1715).

52. Portrait of Cardinal Henri-Pons de Thiard de Bissy.

After the original by H. Rigaud. 1715.

Engraving, etching. 357×255.

Under the frame, on the left: Hyacinthe Rigaud pinxit 1715; on the right: Marie Hyacinthe Horthemels sculpsit.; in center, on console: Henry de Thiard de Bissy Cardinal de la S.E.R. Evêque de Meaux Abbé de l'Abbaye Royale de Saint-Germain des Prez &c.; below: Offerebat Petrus Jullien.

Inv. G 351.

Literature: Inventaire BNF, XVIIIe siècle, t. 11, p. 384, № 13; Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Access mode: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/974-thiard-de-bissy-henry-pons-de>.

Rigaud, Hyacinthe see № 1.

Thiard de Bissy, Henri-Pons de (1657–1737) – French Catholic priest, bishop of Thule (1687–1704), bishop of Meaux (1704–1737), cardinal (since 1715).

Пікар, Бернар

1673, Париж – 1733, Амстердам

Гравер різцем та офортом. Навчався у свого батька, гравера Етьєна Пікара, потім – у Королівській академії живопису та скульптури в Бенуа Одрана та Себастьяна Леклерка. У 1696 переїхав до Антверпена, потім провів рік в Амстердамі. Наприкінці 1698 року повернувся до Парижа; головним чином займався репродукуванням відомих картин. У 1711 остаточно оселився в Амстердамі, куди незабаром переїхав і його батько. Виконав понад 1300 гравюр, зокрема портретів, орнаментальних гравюр. Основним видом діяльності у цей період стали книжкові ілюстрації. Найвідоміша його праця – багатотомне видання «Cérémonies et coutumes religieuses de tous les peuples du monde»

(1723–1743) («Церемонії та релігійні обряди всіх народів світу»). Це була масштабна спроба описати релігійні ритуали та вірування народів світу в усій їх різноманітності, об'єктивно та максимально достовірно.

Каталог робіт Б. Пікара був опублікований його вдовою в 1734 у книзі «Impostures innocentes, ou Recueil d'estampes d'après divers peintres illustres... gravées... par Bernard Picart, dessinateur et graveur» («Невинні підробки, або Колекція відбитків з різних видатних художників, вигравіруваних Бернаром Пікаром, рисувальником і гравером») (Amsterdam: chez la veuve de Bernard Picart, 1734).

53. Алегорія людського життя (L'Image de la vie humaine). 1698–1710.

За оригіналом Н. Пуссена. 1634–1636.

Гравюра різцем, офорт. 242×295.

Поля обрізані.

Під зображенням, ліворуч: N. Poussin pinxit; праворуч: B. Picart ex. C. P. R.

Назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Б. Пікара, що зберігається у Державному музеї Нідерландів (Амстердам).

Живописний оригінал Н. Пуссена «Танок під музику часу» знаходиться у Зібранні Воллеса (Лондон).

Інв. Г 554

Література: Le Blanc, t. 3, p. 193, № 464.

Пуссен, Ніколя див. № 10.

Picart, Bernard

1673, Paris – 1733, Amsterdam

Engraver and etcher. He studied with his father engraver, Etienne Picart, then at the Royal Academy of Painting and Sculpture with Benoît Audran and Sébastien Leclerc. In 1696 he moved to Antwerp, then spent a year in Amsterdam. At the end of 1698, he returned to Paris, where he mainly reproduced famous paintings. In 1711, he finally moved to Amsterdam, where his father soon moved. Made more than 1,300 engravings, including portraits, ornamental engravings. Book illustrations became the main activity during this period. His most famous work is the multi-volume publication

«Cérémonies et coutumes religieuses de tous les peuples du monde» (1723-1743) (Ceremonies and religious rites of all peoples of the world). It was a large-scale attempt to describe the religious rituals and beliefs of the peoples of the world in all their diversity, objectively and as accurately as possible.

A catalog of B. Picard's works was published by his widow in 1734 in the book «Impostures innocentes, ou Recueil d'estampes d'après divers peintres illustres... gravées... par Bernard Picart, dessinateur et graveur» (Amsterdam: chez la veuve de Bernard Picart, 1734).

53. Allegory of human life (L'Image de la vie humaine). 1698–1710.

After the original by N. Poussin. 1634-1636.

Engraving, etching. 242×295.

The margins are cropped.

Under the image, on the left: N. Poussin pinxit; on the right: B. Picart ex. C.P.R.

The title of the engraving was established on the basis of a comparison with a similar engraving of B. Picart, kept in the Rijksmuseum (Amsterdam).

The painting original by N. Poussin «Dance to the Music of Time» is in the Wallace Collection (London).

Inv. G 554

Literature: Le Blanc, t. 3, p. 193, № 464.

Poussin, Nicolas see № 10.

54. Укладання миру. 1703

За оригіналом П. П. Рубенса.

Гравюра різцем, офорт. 495×345.

Підпис гравера праворуч, на колоні: В.Р. 1703; під зображенням, ліворуч: Rubens pinxit., праворуч: I. M. Nattier delin. B. Picard Sculpsit.; у центрі: La conclusion de la Paix. La Reine ayant accepté le parti ... de leur desespoir; нижче: A Paris chez le Sr. Nattier peintre de l'Academie Royale rue Frementeau. Avec Privilege du Roy. Аркуш із серії з двадцяти чотирьох гравюр, присвячених життю королеви-регента Франції Марії Медічі, виконаних різними майстрами за оригіналами Рубенса. Серія живописних полотен була написана Рубенсом у 1622–1623 для Люксембурзького палацу королеви у Парижі.

Оригінали знаходяться в Луврі.

Інші аркуші серії: № 21, 22, 43, 44, 55, 69.

Інв. Г 593.

Література: Le Blanc, t. 3, p. 193, № 494-496; Schneevogt, 1873, p. 220, № 19 (22); Rooses, v. 3, p. 249, № 749.

Рубенс, Пітер Пауль див. № 21.

Наттє, Жан-Марк див. № 43.

54. Making peace. 1703

After the original by P. P. Rubens.

Engraving, etching. 495×345.

Engraver's signature to the right, on the column: B. P. 1703; under the image, on the left: Rubens pinxit., on the right: I. M. Nattier delin. B. Picard Sculpt.; in the center: La conclusion de la Paix. La Reine ayant accepted le parti ... de leur desespoir; below: A Paris chez le Sr. Nattier peintre de l'Academie Royale rue Frementeau. Avec Privilege du Roy.

Sheet from a series of twenty-four engravings dedicated to the life of Queen Regent of France Maria de' Medici, made by various masters after Rubens' originals. A series of paintings was painted by Rubens in 1622-1623 for the Queen's Luxembourg Palace in Paris.

The originals are in the Louvre.

Other sheets of the series: № 21, 22, 43, 44, 55, 69.

Inv. G 593.

Literature: Le Blanc, t. 3, p. 193, № 494-496; Schneevogt, 1873, p. 220, № 19 (22); Rooses, v. 3, p. 249, № 749.

Rubens, Peter Paul see № 21.

Nattier, Jean-Marc see № 43.

Le Gouvernement de la Reine.

Le Gouvernement de la Reine est marqué par tout ce qui fait la prospérité de sa Nation. Les Français de l'Europe ont placé sous son sceptre une multitude d'habitants, et l'on voit partout la prospérité de son Règne. Les Français de l'Europe ont placé sous son sceptre une multitude d'habitants, et l'on voit partout la prospérité de son Règne.

Les Français de l'Europe ont placé sous son sceptre une multitude d'habitants, et l'on voit partout la prospérité de son Règne. Les Français de l'Europe ont placé sous son sceptre une multitude d'habitants, et l'on voit partout la prospérité de son Règne.

55. Рада богів. 1707.

За оригіналом П. П. Рубенса.

Гравюра різцем, офорт. 490×810.

Під зображенням, ліворуч: Rubens pinxit.; праворуч: I. M. Nattier delineavit. Picart sculpsit. 17[07]; у центрі: Le Gouvernement de la Reine. La felicité du Gouvernement de la Reine ... afin qu'elle se maintienne dans le Royaume, ниже: A Paris chez G. Duchange Graveur du Roy rue St. Jacques audessus de la rue des Mathurins. Avec Privilege du Roy.

Аркуш із серії з двадцяти чотирьох гравюр, присвячених життю королеви-регента Франції Марії Медічі, виконаних різними майстрами за оригіналами Рубенса. Серія живописних полотен була написана Рубенсом у 1622–1623 для Люксембурзького палацу королеви у Парижі.

Оригінали знаходяться в Луврі (Париж).

Інші аркуші серії: № 21, 22, 43, 44, 54, 69.

Інв. Г 655.

Література: Le Blanc, t. 3, p. 193, № 494–496; Schneevooft, 1873, p. 220, № 19 (15); Rooses, v. 3, p. 239, № 741.

Рубенс, Пітер Пауль див. № 21.

Натъе, Жан-Марк див. № 43.

55. Council of the gods. 1707.

After the original by P. P. Rubens.

Engraving, etching. 490×810.

Under the image, on the left: Rubens pinxit.; on the right:

I. M. Nattier delineavit. Picart sculpsit. 17[07]; in the center: Le Gouvernement de la Reine. La felicité du Gouvernement de la Reine ... afin qu'elle se maintienne dans le Royaume, below: A Paris chez G. Duchange Graveur du Roy rue St. Jacques audessus de la rue des Mathurins. Avec Privilege du Roy.

Sheet from a series of twenty-four engravings dedicated to the life of Queen Regent of France Maria de' Medici, made by various masters after Rubens' originals. A series of paintings was painted by Rubens in 1622–1623 for the Queen's Luxembourg Palace in Paris.

The originals are in the Louvre (Paris).

Other sheets of the series: No. 21, 22, 43, 44, 54, 69.

Inv. G 655.

Literature: Le Blanc, t. 3, p. 193, № 494–496; Schneevooft, 1873, p. 220, № 19 (15); Roses, v. 3, p. 239, № 741.

Rubens, Peter Paul see № 21.

Nattier, Jean-Marc see № 43.

Піко, П'єр

1680, Блуа – 1711, Париж

Гравер різцем. Учень Жерара Одрана, з гравюр якого виконав копії битв Олександра Македонського за оригіналами Шарля Лебрена.

Гравюри були виконані Жераром Одраном на замовлення Людовіка XIV у 1672–1678. Гравіровані копії П. Піко були видані вдовою гравера Франсуа Шеро, Маргаритою Шеро (?–1755). У 1718 Франсуа Шеро придбав гравірувальне видавництво (дошки, верстати, магазин) Жерара Одрана у його вдови. Маргарита Шеро після смерті чоловіка продовжувала вести справу з 1729 по 1755.

Picault, Pierre

1680, Blois – 1711, Paris

Engraver. Student of Gerard Audran, from whose prints he made copies of the battles of Alexander the Great based on Charles Le Brun's originals.

The engravings were made by Gerard Audran on the order of Louis XIV in 1672–1678. Engraved copies of P. Picault were published by the widow of the engraver François Chéreau, Marguerite Chéreau (?–1755). In 1718, François Chéreau bought the engraving publishing house (boards, machines, shop) of Gerard Audran from the latter's widow. After her husband's death, Chéreau's widow continued to run the business from 1729 to 1755.

56. Битва при Граніку між Олександром Великим і персами. 1729-1755.

З гравюри Ж. Одрана за оригіналом Ш. Лебрена.

Гравюра різцем, офорт. 475×50.

Під зображенням, ліворуч: Char. le Brun pinx., праворуч: Picault sculp.; у центрі, по обидва боки герба, написи французькою та латинською мовами: La Vertu surmonte tout obstacle. Alexandre ayant passé le Granique, attaque les Perses... multitude. | Virtus omni obice major... Alexander superato Granico, Persas imparibus... fundit; нижче: Ce tableau est dans le Cabinet de Sa Majesté... | Asservata in Pinacothecâ Regiâ...; у центрі: A Paris chez la Ve. de F. Chereau, rue S. Jacques, aux 2 Piliers d'or.

Живописний оригінал (1664–1665) Шарля Лебрена знаходиться у Луврі (Париж).

Інв. Г 674.

Література: Nagler, Bd. 11, S. 266, № 2; Le Blanc, t. 3, p. 198, № 4.

Лебрен, Шарль див. № 50.

56. The Battle of Granicus between Alexander the Great and the Persians. 1729-1755.

From the engraving by J. Audran after the original by Ch. Le Brun.

Engraving, etching. 475×750.

Under the image, on the left: Char. le Brun pinx., on the right: Picault sculp.; in the center, on both sides of the coat of arms, inscriptions in French and Latin: La Vertu surmonte tout obstacle. Alexandre ayant passé le Granique, attaque les Perses... multitude. | Virtus omni obice major... Alexander superato Granico, Persas imparibus... fundit; below: Ce tableau est dans le Cabinet de Sa Majesté... | Asservata in Pinacothecâ Regiâ...; in the center: A Paris chez la Ve. de F. Chereau, rue S. Jacques, aux 2 Piliers d'or.

The painting original (1664-1665) by Charles Le Brun is in the Louvre (Paris).

Inv. G 674.

Literature: Nagler, Bd. 11, S. 266, № 2; Le Blanc, t. 3, p. 198, № 4.

Le Brun, Charles see № 50.

La Vertu surmonte tout obstacle !
Alcibiade seigneur de Syracuse, attaque les Perses à force inégale, et vainc.
(un autre livre sur indubitable victoire.)

Virtus omni obice major.
Alcibiades superavit Græcos. Persas superavit equis appropinquans, cum armis
innumerabilibus, necesse tamen fuit.

57. Битва при Гавгамелах (Арбелах) між Олександром Великим і персами. 1729-1755.

З гравюри Ж. Одрана за оригіналом Ш. Лебрена.
Гравюра різцем, офорт. 470×810.

Під зображенням, ліворуч: Char. le Brun pinx.; Picault sc.; у центрі, по обидва боки герба, написи французькою та латинською мовами: La Vertu est digne de L'Empire du Monde. Alexandre après plusieurs victoires, défait Darius... l'Empire des Macédoniens. | Digna Orbis Imperio Virtus. Post multas victorias... Macedonici Imperii cessit; нижче: Ce tableau est dans le Cabinet de Sa Majesté... | Asservata in Pinacothecâ Regiâ...; у центрі: A Paris chez la Ve. de F. Chereau, rue S. Jacques, aux 2 Piliers d'Or.

Живописний оригінал (1668-1669) Шарля Лебрена знаходиться у Луврі (Париж).

Інв. Г 673.

Література: Nagler, Bd. 11, S. 266, № 2; Le Blanc, t. 3, p. 198, № 4.
Лебрен, Шарль див. № 50.

57. Battle of Gaugamela (Arbela) between Alexander the Great and the Persians. 1729-1755.

From the engraving by J. Audran after the original by Ch. Le Brun.
Engraving, etching. 470×810.

Under the image, on the left: Char. le Brun pinx.; Picault sc.; in the center, on both sides of the coat of arms, inscriptions in French and Latin: La Vertu est digne de L'Empire du Monde. Alexandre après plusieurs victoires, défait Darius... l'Empire des Macédoniens. | Digna Orbis Imperio Virtus. Post multas victorias... Macedonici Imperii cessit; below: Ce tableau est dans le Cabinet de Sa Majesté... | Asservata in Pinacothecâ Regiâ...; in the center: A Paris chez la Ve. de F. Chereau, rue S. Jacques, aux 2 Piliers d'Or.

The painting original (1668-1669) by Charles Le Brun is in the Louvre (Paris).

Inv. G 673.

Literature: Nagler, Bd. 11, S. 266, № 2; Le Blanc, vol. 3, p. 198, № 4.
Le Brun, Charles see № 50.

58. Битва на Гідаспі між Олександром Великим та індійським царем Пором. 1729-1755.

З гравюри Ж. Одрана за оригіналом Ш. Лебрена.
Гравюра різцем, офорт. 470×850.

Під зображенням, ліворуч: Char. le Brun pinx.; у центрі, по обидва боки герба написи французькою та латинською мовами: *La Vertu plaist quoique vaincue. Alexandre n'est pas seulement louche de compassion... grand Royaume. | Sic Virtus et victa placet. Pori Regis vici... ampliore Regno*; нижче: *Ce Tableau est dans le Cabinet de Sa Majesté... | Asservata in Pinacothecâ Regiâ...*; у центрі: *A Paris chez la Ve. de F. Chereau, rue S. Jacques, aux 2 Piliers d'Or.*

Живописний оригінал (1672–1673) Шарля Лебрена знаходиться у Луврі (Париж).

Інв. Г 672.

Література: Nagler, Bd. 11, S. 266, № 2; Le Blanc, t. 3, p. 198, № 4.

Лебрен, Шарль див. № 50.

58. Battle of the Hydaspes between Alexander the Great and the Indian king Porus. 1729-1755.

From the engraving by J. Audran after the original by Ch. Le Brun.
Engraving, etching. 470×850.

Under the image, on the left: Char. le Brun pinx.; in the center, on both sides of the coat of arms, inscriptions in French and Latin: *La Vertu plaist quoique vaincue. Alexandre n'est pas seulement louche de compassion... grand Royaume. | Sic Virtus et victa placet. Pori Regis vici... ampliore Regno*; below: *Ce Tableau est dans le Cabinet de Sa Majesté... | Asservata in Pinacothecâ Regiâ...*; in the center: *A Paris chez la Ve. de F. Chereau, rue S. Jacques, aux 2 Piliers d'Or.*

The painting original (1672-1673) by Charles Le Brun is in the Louvre (Paris).

Inv. G 672.

Literature: Nagler, Bd. 11, S. 266, № 2; Le Blanc, vol. 3, p. 198, № 4.

LeBrun, Charles see № 50.

Insipar la vertu & l'occur leu Meras

*Entre l'empereur de Alexandre dans Babylone, en suite
des fureurs de la Musique, & des acclamations du Peuple.*

Sic Virtus coehit ardens

*Alexander Babylonem sibi deditam Crinapio de Co-
nstantinopolis inter cetera acclamations & sicuti imperium*

59. Триумфальний в'їзд Олександра Великого до Вавилону.

З гравюри Ж. Одрана за оригіналом Ш. Лебрена.

Гравюра різцем, офорт. 465×545.

Під зображенням, ліворуч: Car. le Brun pinxit.; праворуч: Picault sculp.; у центрі, по обидва боки герба, написи французькою та латинською мовами: Ainsi par la Vertu s'élèvent les Héros. Entrée triomphante d'Alexandre dans Babilone ... du peuple. | Sic Virtus evehit ardens. Alexander Babilonem sibi deditam triumphali ... ingreditur; нижче: Ce Tableau est au Cabinet de sa Majesté. Il a 16 pieds de haut sur 21 pi. 5 po. de long. | Asservata in Pinacothecâ Regiâ 16 ped alta, et 21 ped et 5 poll. lata.

Живописний оригінал (1664–1665) Шарля Лебрена знаходиться у Луврі (Париж).

Інв. Г 571.

Література: Nagler, Bd. 11, S. 266, № 2; Le Blanc, t. 3, p. 198, № 4.

Лебрен, Шарль див. № 50.

59. Alexander the Great's triumphal entry into Babylon.

From the engraving by J. Audran after the original by Ch. Le Brun. Engraving, etching. 465×545.

Under the image, on the left: Car. le Brun pinxit.; right: Picault sculp.; in the center, on both sides of the coat of arms, inscriptions in French and Latin: Ainsi par la Vertu s'élèvent les Héros. Entrée triomphante d'Alexandre dans Babilone ... du peuple. | Sic Virtus evehit ardens. Alexander Babilonem sibi deditam triumphali ... ingreditur; below: Ce Tableau est au Cabinet de sa Majesté. Il a 16 pieds de haut sur 21 pi. 5 p.m. de long. | Asservata in Pinacothecâ Regiâ 16 ped alta, et 21 ped et 5 poll. lata.

The painting original (1664–1665) of Charles Le Brun is in the Louvre (Paris).

Inv. G 571.

Literature: Nagler, Bd. 11, S. 266, № 2; Le Blanc, vol. 3, p. 198, № 4.

Le Brun, Charles see № 50.

Пуаї, Ніколя Жан-Батіст де
 1707 (за деякими даними 1712),
 Париж – 1780, Париж

Гравер, рисувальник, видавець та торговець естампами. Представник великої династії французьких граверів з Аббевіля. Син та учень Жана-Батіста де Пуаї (1669–1728), внук Ніколя де Пуаї Старшого (1626–1696). Гравірував портрети, релігійні сюжети, інтер'єри, карти, декоративні елементи та ін. Працював також у галузі книжкової ілюстрації.

Poilly, Nicolas Jean-Baptiste de
 1707 (according to some sources 1712),
 Paris – 1780, Paris

Engraver, draftsman, publisher and dealer in prints. A representative of the great dynasty of French engravers from Abbeville. Son and pupil of Jean-Baptiste de Poilly (1669-1728), grandson of Nicolas de Poilly the Elder (1626-1696). He engraved portraits, religious subjects, interiors, maps, decorative elements, etc. He also worked in the field of book illustration.

60. Медаль на честь фельдмаршала Леопольда Дауна. 1758.
 За малюнком Й. Готтфріда.
 Гравюра різцем. 181×306.

Гравіроване зображення медалі, що викарбувана у Відні у 1758 на згадку про перемоги Л. Дауна над пруськими військами у Богемії та Моравії у 1757–1758.

На лицьовому боці медалі напис: LEOPOLDUS COMES A DAUN. SUPREMUS BELLI DUX AUSTRIACUS. FRIDERICI BORUSSI REGIS VICTOR ITERUM; на зворотньому: SOLO DISPELLIT INCESSU. CIVES SERVATI. OLOMUCIUM. MORAVIA. BOHEMIA. ABSQUE PUGNA LIBERATA. Mense julio MDCCLVIII. Вгорі відбитка: Ce Medaillon, frappé a Vienne en mémoire des grandes opérations du M.al C.te de Daun, represente d'un coté, le Buste de ce General, et au revers le Soleil qui dissipe des nuages epais et dont les Rayons eclairent un Paysage arrosé par deux Fleuves, et coupé par des montagnes. l'on voit dans le lointain une Ville. La Legende est, Il marche seulement et il les dissipe, et au bas, Les Citoyens sauvés. Olmutz, la Moravie et la Boheme délivrés a la fois sans Combat; під зображенням, ліворуч: Joa. Gottfr.; праворуч: NB De Poilly; у центрі: A Paris chez N.J.B. de Poilly rue S.Jacques à l'Esperance.

Рідкісний аркуш. Примірник є у Зібранні портретів бібліотеки герцога Августа у Вольфенбюттелі (Німеччина).
 Інв. Г 421.

Література: Nagler, Bd. 11, S. 452, № 44 (приписано Ніколя де Пуаї Старшому).

Готтфрід, Йоганн (1706, Лінц, Австрія – ?) – художник-мініатюрист, рисувальник. У 1739–1751 працював у Празі.

Даун, Леопольд Йозеф фон, граф, князь Теано (1705–1766) – австрійський воєначальник, генерал-фельдмаршал, головнокомандувач австрійських військ у Семирічній війні.

60. Medal in honor of Field Marshal Leopold Daun. 1758.
 After the drawing by J. Gottfried.
 Engraving. 181×306.

Engraved image of a medal minted in Vienna in 1758 to commemorate L. Daun's victories over Prussian troops in Bohemia and Moravia in 1757–1758.

There is an inscription on the obverse side of the medal: LEOPOLDUS COMES A DAUN. SUPREMUS BELLI DUX AUSTRIACUS. FRIDERICI BORUSSI REGIS VICTOR ITERUM; on the reverse: SOLO DISPELLIT INCESSU. CIVES SERVATI. OLOMUCIUM. MORAVIA. BOHEMIA. ABSQUE PUGNA LIBERATA. Mense julio MDCCLVIII. Above the imprint: Ce Medaillon, frappé a Vienne en mémoire des grandes opérations du M.al C.te de Daun, represente d'un coté, le Buste de ce General, et au revers le Soleil qui dissipe des nuages epais et dont les Rayons eclairent un Paysage arrosé par deux Fleuves, et coupé par des montagnes. l'on voit dans le lointain une Ville. La Legende est, Il marche seulement et il les dissipe, et au bas, Les Citoyens sauvés. Olmutz, la Moravie et la Boheme delivered a la fois sans Combat; under the image, on the left: Joa. Gottfr.; on the right: NB De Poilly; in the center: A Paris chez N.J.B. de Poilly rue S.Jacques à l'Esperance.

A rare sheet. A copy is in the collection of portraits of the library of Duke August in Wolfenbüttel (Germany).
 Inv. G 421.

Literature: Nagler, Bd. 11, S. 452, No. 44 (attributed to Nicolas de Poilly the Elder).

Gottfried, Johann (1706, Linz, Austria – ?) – miniaturist artist, draftsman. In 1739–1751 he worked in Prague.

Daun, Leopold Joseph von, Count, Prince of Teano (1705–1766) – Austrian military leader, field marshal general, commander-in-chief of Austrian troops in the Seven Years' War.

Ce médaillon groupé a Rome en mémoire des grandes opérations du Mrs de Daun, représente d'un côté, le Duc de ce nom, et au revers le soleil qui disperse des nuages noirs et dont les Rayons éclairent un Empire accablé par deux Fleuves, et coupé par des montagnes. On voit dans le lointain une Ville. La Légende au H. marche en avant et il lui dirige, et au bas. Les Citoyens sauts devant, la Marne et la Rhéne débordés à la voir sans combat.

Paris chez M. B. de Poilly rue d'Anjou à l'Esperance

Сімонно, Філіпп

1685, Париж – 1753, Париж

Гравер різцем та офортом. Син та учень Шарля Сімонно (1645–1728). Виконав гравюри до видань: «Recueil de cent estampes representative differentes nations du Levant» («Колекція зі ста гравюр, що представляють різні народи Леванту») (Paris, 1714), та «Recueil Crozat» (1729).

Simonneau, Philippe

1685, Paris – 1753, Paris

Engraver and etcher. Son and student of Charles Simonneau (1645–1728). He made engravings for the publications: «Recueil de cent estampes representative differentes nations du Levant» (Paris, 1714), «Recueil Crozat» (1729).

61. Три богині готуються до суду Париса. 1729.

За оригіналом П. дель Вага.

Гравюра різцем, офорт. 387×398.

Поля обрізані.

Під зображенням, у центрі: Les trois Déesses se préparant pour le jugement de Paris.

Автора гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Ф. Сімонно, що зберігається у Британському музеї (Лондон).

З першого тому «Recueil Crozat» (аркуш № 66).

Інв. Г 465.

Література: Nagler, Bd. 16, S. 447, № 9; Le Blanc, t. 3, p. 526, № 9; Bryan, v. 5, p. 85.**Вага, Періно дель** (справжнє ім'я П'єро Бонакорсі) (1500, Флоренція – 1547, Рим) – італійський живописець-маньєрист.**61. Three goddesses prepare for the judgment of Paris. 1729.**

After the original by P. del Vaga.

Engraving, etching. 387×398.

The margins are cropped.

Under the image, in the center: Les trois Déesses se préparant pour le jugement de Paris.

The author of the engraving was established on the basis of a comparison with a similar engraving by Ph. Simonneau, kept in the British Museum (London).

From the first volume of «Recueil Crozat» (sheet № 66).

G 465.

Literature: Nagler, Bd. 16, S. 447, № 9; Le Blanc, t. 3, p. 526, № 9; Bryan, v. 5, p. 85.**Vaga, Perino del** (real name Piero Bonaccorsi) (1500, Florence – 1547, Rome) is an Italian mannerist painter.

Тардьйо, Жак-Ніколя

1716, Париж – 1791, Париж

Гравер різцем. Син і учень гравера Ніколя-Анрі Тардьйо. Як і батько, був членом Королівської академії живопису і скульптури (з 1749) і гравером короля. Працював за оригіналами інших художників. Найбільшу славу йому принесли портрети. Портрет королеви Марії Лещинської – одна з найкращих його робіт. Двічі був одружений, обидві його дружини були граверами. Його син, Жан-Шарль Тардьйо, був відомим художником.

Tardieu, Jacques Nicolas

1716, Paris – 1791, Paris

Engraver. Son and student of engraver Nicolas-Henri Tardieu. Like his father, he was a member of the Royal Academy of Painting and Sculpture (since 1749) and the king's engraver. He worked after the originals of other artists. Portraits brought him the greatest fame. The portrait of Queen Maria Leszczyńska is one of his best works. He was married twice, both of his wives were engravers. His son, Jean-Charles Tardieu, was a famous painter.

62. Портрет Марії Лещинської, королеви Франції. 1755.

За оригіналом Ж. М. Наттьє. 1748.

Гравюра різцем. 495×345.

Під зображенням, ліворуч: J. M. Nattier Pinxit; праворуч: J. Tardieu Sculpsit; у центрі, по обидва боки від герба: Marie Princesse de Pologne, Reine de France et de Navarre; нижче: Présenté à la Reine par son très humble et très obéissant Serviteur Nattier en 1755. A Paris chés Tardieu Graveur du Roy Rue des Noyers a côté du Commissaire; Et chés Joullain Quay de la Megisserie a la Ville de Rome. Avec Privilege du Roy. Оригінал Ж.-М. Наттьє знаходиться у Версальському палаці. (Франція).

Інв. Г 334.

Література: Le Blanc, t. 4, p. 4, № 10; Firmin-Didot, T. 2, p. 439, № 2310.

Наттьє, Жан-Марк див. № 43

Марія Лещинська (1703–1768) – королева Франції, дружина короля Людовіка XV, донька колишнього польського короля Станіслава Лещинського.

62. Portrait of Maria Leszczyńska, Queen of France. 1755.

After the original by J. M. Nattier. 1748.

Engraving. 495×345.

Under the image, on the left: J. M. Nattier Pinxit; on the right: J. Tardieu Sculpsit; in the center, on both sides of the coat of arms: Marie Princesse de Pologne, Reine de France et de Navarre; below: Présenté à la Reine par son très humble et très obéissant Serviteur Nattier en 1755. A Paris chés Tardieu Graveur du Roy Rue des Noyers a côté du Commissaire; Et chés Joullain Quay de la Megisserie a la Ville de Rome. Avec Privilege du Roy. The original by J.M. Nattier is in the Palace of Versailles. (France). Inv. G 334.

Literature: Le Blanc, t. 4, p. 4, № 10; Firmin-Didot, T. 2, p. 439, № 2310.

Nattier, Jean-Marc see № 43

Maria Leszczyńska (Maria Karolina Zofia Felicja Leszczyńska; 1703–1768) is the queen of France, wife of King Louis XV, daughter of the former Polish king Stanislaw Leszczyński.

63. Портрет Луї Антуана де Пардайана де Гондрена, герцога д'Антена. 1720.

За оригіналом Г. Піро. 1708–1719.

Гравюра різцем. 450×310.

Під зображенням, по обидва боки від герба, напис: Louis Antoine de Pardaillan de Gondrin. Duc d'Antin, Pair de France, Lieutenant Général des Armées du Roy et de la haute et basse Alsace, Gouverneur et Lieutenant Général pour sa Majesté des villes et Duché d'Orléans et Pays Orléanois, et de la ville et Château d'Amboise, Surintendant et Ordonnateur général des Bâtiments et Jardins du Roy, Arts et Manufactures, Académies Royales et Conseiller du Conseil de Régence; нижче: Peint par Hyacinthe Rigaud et gravé par Nic. Tardieu pour sa réception à l'Académie en 1720.

Портрет був написаний Г. Піро на замовлення Королівської академії живопису і скульптури з нагоди обрання герцога д'Антена у 1708 покровителем академії.

Оригінал знаходиться у Версальському палаці (Музей історії Франції).

Інв. Г 357.

Література: Le Blanc, t. 4, p. 5, № 1; Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Режим доступу: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/1123-pardaillan-de-gondrin-d-antin-louis-antoine-de>.

Піро, Гіацинт див. № 1.

Пардайан де Гондрен, Луї Антуан, герцог д'Антен (1665–1736) – французький аристократ, маркіз Антена, Гондрена і Монтепана (1691), перший герцог Антен і пер Франції (1711). Директор резиденцій короля (1708–1736). Глава Ради з питань внутрішніх справ в епоху регентства при малолітньому королі Людовіку XV. З 1724 – кавалер ордена Святого Духа.

Тардьйо, Ніколя-Анрі
1674, Париж – 1749, Париж

Гравер різцем та офортом. Народився у родині котельника Ніколя Тардьйо. Навчався у Жерара Одрана, П'єра Лепотра і Бенуа Одрана. У 1720 за гравірований портрет герцога д'Анте-на за оригіналом Гіацинта Ріго був обраний членом Королівської академії живопису і скульптури та удостоївся звання гравера короля (Людвіка XV). У гравіруванні поєднував роботу різцем із сухою голкою. Найвідоміший гравер Франції, родоначальник цілої династії граверів і художників, серед яких син Жак-Ніколя, внук Жан-Шарль, племінник П'єр Франсуа Тардьйо та інші. Його друга дружина, Марі-Анн Ортемельс, теж була гравером. Серед його учнів — гравери Бернар Барон, Лоран Кар, Жак-Філіпп Леба.

Tardieu, Nicolas-Henri
1674, Paris – 1749, Paris

Engraver and etcher. He was born in the family of a boilermaker Nikolas Tardieu. Studied with Gérard Audran, Pierre Lepautre and Benoît Audran. In 1720, he was elected a member of the Royal Academy of Painting and Sculpture and was awarded the title of engraver to the king (Louis XV) for the engraved portrait of the Duke d'Antin after the original by Hyacinthe Rigaud. In engraving, he combined work with a cutter and a dry needle. The most famous engraver of France, the father of a whole dynasty of engravers and artists, including son of Jacques-Nicolas, grandson Jean-Charles, nephew Pierre-François Tardieu and others. His second wife, Marie-Anne-Hyacinthe Horthemels, was also an engraver. Among his students — engravers Bernard Baron, Laurent Cars, Jacques-Philippe Lebas.

63. Portrait of Louis Antoine de Pardaian de Gondren, Duke d'Anten. 1720.

After the original by H. Rigaud. 1708–1719.

Engraving. 450×310.

Under the image, on both sides of the coat of arms, the inscription: Louis Antoine de Pardaillan de Gondrin. Duc d'Antin, Pair de France, Lieutenant Général des Armées du Roy et de la haute et basse Alsace, Gouverneur et Lieutenant Général pour sa Majesté des villes et Duché d'Orléans et Pays Orléanois, et de la ville et Château d'Amboise, Surintendant et Ordonnateur général des Bâtiments et Jardins du Roy, Arts et Manufactures, Académies Royales et Conseiller du Conseil de Régence; below: Peint par Hyacinthe Rigaud et gravé par Nic. Tardieu pour sa réception à l'Académie en 1720.

The portrait was painted by H. Rigaud on the order of the Royal Academy of Painting and Sculpture on the occasion of the election of the Duke d'Anten in 1708 as the patron of the academy.

The original is in the Palace of Versailles (Museum of French History). Inv. G 357.

Literature: Le Blanc, t. 4, p. 5, № 1; Catalog raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Access mode: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/1123-pardaillan-de-gondrin-d-antin-louis-antoine-de>.

Rigaud, Hyacinthe see № 1.

Pardaillan de Gondrin, Louis Antoine, duc d'Antin (1665–1736) – French aristocrat, Marquis of Antin, Gondrin and Montespan (1691), first Duke of Antin and Prince of France (1711). Director of the King's Residences (1708–1736). Head of the Council on Internal Affairs during the regency era under the juvenile King Louis XV. Since 1724 – Knight of the Order of the Holy Spirit.

Тардьйо, П'єр Франсуа
1711, Париж – 1771, Париж

Гравер, син Жана Тардьйо, племінник і учень Ніколя-Анрі Тардьйо. Гравірував історичні та жанрові твори. Відомий двома прекрасними гравюра-ми за оригіналами Пітера Пауля Рубенса: «Суд Париса» та «Персей і Андромеда», які виконав для видання «Recueil d'estampes gravées d'après les tableaux de la galerie et du cabinet de S. E. Mr. le comte de Bruhl» (Dresde, 1754) («Колекція гравюр з картин у галереї та кабінеті Його Превосходительства пана графа де Брюля»). Працював над гравюрами для знаменитого чотиритомного видання «Байок» Лафонтена (1755) за малюнками Жана-Батіста Удрі.

Tardieu, Pierre François
1711, Paris – 1771, Paris

Engraver, son of Jean Tardieu. Nephew and student of Nicolas-Henri Tardieu. He engraved historical and genre works. Known for two beautiful engravings after the originals of Peter Paul Rubens: «The Judgment of Paris» and «Perseus and Andromeda», which he executed for the publication «Recueil d'estampes gravées d'après les tableaux de la galerie et du cabinet de S. E. Mr. le comte de Bruhl» (Dresde, 1754) («Collection of engravings from paintings in the gallery and cabinet of His Excellency the Count Brühl»). He worked on engravings for the famous four-volume edition of La Fontaine's «Fables» (1755) after the drawings by Jean-Baptiste Oudry.

64. Персей і Андромеда (Persée et Andromede). 1754.

За оригіналом П. П. Рубенса. 1622.

Гравюра різцем, офорт. 345×485.

Поля обрізані.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічними гравюрами П. Ф. Тардьйо, що зберігаються у Британському музеї (Лондон) та Музеї мистецтв Метрополітен (Нью-Йорк).

Живописний оригінал П. П. Рубенса знаходиться у Державному Ермітажі (Санкт-Петербург).

З видання «Recueil le comte de Bruhl», № 27.

Інв. Г 576.

Рубенс, Пітер Пауль див. № 21.

64. Perseus and Andromeda (Persée et Andromede). 1754.

After the original by P. P. Rubens. 1622.

Engraving, etching. 345×485.

The margins are cropped.

The author and name of the engraving were established based on a comparison with similar engravings by P. F. Tardieu, kept in the British Museum (London) and the Metropolitan Museum of Art (New York).

The painting original by P. P. Rubens is in the State Hermitage (St. Petersburg).

From the edition «Recueil le comte de Bruhl», № 27.

Inv. G 576.

Rubens, Peter Paul see № 21.

Томассен, Анрі Сімон
1687, Париж – 1741, Париж

Гравер різцем. Син Сімона Філіппа Томас-сена. Навчався спочатку у свого батька, потім у Бернара Пікара, під час перебування з ним в Амстердамі у 1712–1720. Повернувся до Парижа, у 1728 був обраний до Королівської академії живопису та скульптури за портрет Людовіка XIV за оригіналом Л. де Булоня. Працював у галузі репродукційної гравюри.

Thomassin, Henri Simon
1687, Paris – 1741, Paris

Engraver. Son of Simon Philippe Thomassin. He studied first with his father, then with Bernard Picart, during his stay with him in Amsterdam in 1712-1720. He returned to Paris, in 1728 he was elected to the Royal Academy of Painting and Sculpture for a portrait of Louis XIV after the original by L. de Boulogne. He worked in the field of reproduction engraving.

65. Портрет абата Жана-Антуана Маруля. 1726.

За оригіналом Ш.-А. Куапеля.

Гравюра різцем. 355×240.

У картуні: Ioannes Antonius de Maroulle Consultissimae facultatis Parisiensis licentiatius, abbas de la Frenade... obiit die[s] 21 aebri 1726 aetat[is] 52; під зображенням, ліворуч: C. Coypel pinx.; праворуч: S. Thomassin scul.; у центрі: Ce Tableau est dans le Cabinet de Mr. le Comte de Morville, Chevalier de la Toison d'or.

За словами французького дослідника Т. Лефрансуа, гравюра відтворює втрачену картину Ш.-А. Куапеля, написану близько 1720–1725, яка виставлялась у Паризькому Салоні в 1725.

Інв. Г 385.

Literature: Nagler, Bd. 12, S. 375, № 25; Le Blanc, t. 4, p. 32, № 19; Portrait de l'Abbé Jean-Antoine de Maroulle en buste d'après Charles Coypel [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.christies.com/en/lot/lot-4206326>.

Куапель, Шарль-Антуан (1694, Париж – 1752, Париж) – французький художник доби рококо.

Маруль, Жан-Антуан (1669/74–1726) – абат, любитель мистецтв, художник-аматор. Друг художника Ш.-А. Куапеля, гравера і видавця П.-Ж. Марієтта, мецената і колекціонера П. Кроза.

65. Portrait of Abbot Jean-Antoine Maroulle. 1726.

After the original by Ch.-A. Coypel.

Engraving. 355 x 240.

In the cartouche: Ioannes Antonius de Maroulle Consultissimae facultatis Parisiensis licentiatius, abbas de la Frenade... obiit die[s] 21 aebri 1726 aetat[is] 52; below image, on the left: C. Coypel pinx.; on the right: S. Thomassin scul.; in the center: Ce Tableau est dans le Cabinet de Mr. le Comte de Morville, Chevalier de la Toison d'or.

According to French researcher T. Lefrançois, the engraving originates from the lost painting original by Ch.-A. Coypel, written around 1720-1725, which was exhibited at the Paris Salon in 1725. Inv. G 385.

Literature: Nagler, Bd. 12, S. 375, № 25; Le Blanc, t. 4, p. 32, No. 19; Portrait de l'Abbé Jean-Antoine de Maroulle en buste d'après Charles Coypel [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.christies.com/en/lot/lot-4206326>.

Coypel, Charles-Antoine (1694, Paris – 1752, Paris) – French Rococo painter.

Maroulle, Jean-Antoine (1669/74–1726) – abbot, art lover, amateur artist. A friend of the artist Ch.-A. Coypel, engraver and publisher P.-J. Mariette, patron and collector of P. Crozat.

Томассен, Сімон Філіпп
1655, Труа – 1733, Париж

Гравер різцем, видавець. З великої династії граверів і видавців. Син Сімона Томассена I (бл. 1632–?) та внучатий племінник (?) Філіппа Томассена (1562–1622). Навчався в Парижі у Етьєна Пікара, в 1676–1680 – у Французькій академії в Римі. Після повернення до Парижа був обраний до Королівської академії живопису та скульптури. Гравірував портрети, а також картини за релігійними сюжетами. Його син, Анрі Сімон, теж був гравером.

Thomassin, Simon Philippe
1655, Troyes – 1733, Paris

Engraver, publisher. From a great dynasty of engravers and publishers. Son of Simon Thomassin I (ca. 1632–?) and great-nephew (?) of Philippe Thomassin (1562–1622). He studied in Paris with Etienne Picart, in 1676–1680 – at the French Academy in Rome. After returning to Paris, he was elected to the Royal Academy of Painting and Sculpture. He engraved portraits, and sometimes paintings based on religious subjects. His son, Henri Simon, was also an engraver.

66. Портрет Жана Антуана де Мема, графа д'Аво. 1713.

За оригіналом Ф. де Труа.

Гравюра різцем. 310×217.

Вздовж периметра овальної рами напис: JOAN. ANT. DEMESMES COMES D'AVAUX, REGI. A SANCT. CONSIL. SUPR. GAIL. SENATOS PRINCEPS REG. ORD. COMMEND.; під рамою, ліворуч: De Troyes pinx.; праворуч: Thomassin sculpt. Reg. 1713; нижче: 1713.

Інв. Г 375.

Труа, Франсуа де (1645, Тулуза – 1730, Париж) – французький художник-портретист і гравер, представник великої династії художників.

Мем, Жан Антуан де, граф д'Аво (1661 – 1723) – син академіка Жан-Жака де Мема (1640–1688). Після смерті батька успадкував місце президента у паризькому парламенті. У 1712 був призначений прем'єр-президентом парламенту. Член Французької академії (з 1710).

66. Portrait of Jean-Antoine de Mesmes, Comte d'Avaux. 1713.

After the original by F. de Troy.

Engraving. 310 x 217.

There is the inscription along the perimeter of the oval frame: JOAN. ANT. DEMESMES COMES D'AVAUX, REGI. A SANCT. COUNCIL. SUPR. GAIL. SENATOS PRINCEPS REG. ORD. COMMEND.; below the frame, on the left: De Troyes pinx.; on the right: Thomassin sculpt. Reg. 1713; below: 1713.

Inv. G 375.

Troy, François de (1645, Toulouse – 1730, Paris) – French portrait painter and engraver, a representative of a great dynasty of artists.

Mesmes, Jean-Antoine de, comte d'Avaux (1661 – 1723) – son of academician Jean-Jacques de Mesmes (1640–1688). After his father's death, he inherited the seat of the president in the parliament of Paris. In 1712 he was appointed Prime Minister of the Parliament. Member of the French Academy (since 1710).

Paris chez la Citoyenne Lesclapart

LES
*Hommes gens qui marchent et la nuit et le jour
 L'attente du repos qu'on trouve en ce séjour
 Grand l'après l'ordonne de l'Alcayde de la prison de la prison
 L'ordre de l'Alcayde premier Ministre de Sa Majesté*

VOITURIERS
*Vous êtes pour l'état d'une grande importance
 Que les heureux Mortels qui sont dans l'opulence
 Sont et dont de tout qui est dans la cabane de S. M. Le
 le Roy de Pologne Directeur de la Poste*

Paris chez la Citoyenne Lesclapart

Філлель, П'єр

1696, Аббевіль – ? (після 1754)

Син гравера Жільбера Філлеля (1661–1741), у якого, очевидно, і навчався. Репродукував картини художників рококо: Ж.-Б. С. Шардена, Ж. Б. Патера, А. Ватто та ін. Виконав дві гравюри за оригіналами Рембрандта до видання «Recueil d'estampes gravées d'après les tableaux de la galerie et du cabinet de S. E. Mr. le comte de Bruhl» (Dresde, 1754) («Колекція гравюр з картин у галереї та кабінеті Його Превосходительства пана графа де Брюля»). Працював також у галузі книжкової ілюстрації.

Каталог гравюр французьких фондів Національної бібліотеки Франції включає 150 його робіт.

Filloeul, Pierre

1696, Abbeville – ? (after 1754)

The son of the engraver Gilbert Filloeul (1661–1741), with whom he apparently studied. He reproduced the paintings of Rococo artists: J.-B.-S. Chardin, J.B. Pater, A. Watteau, and others. Made two engravings after the Rembrandt's originals for the publication «Recueil d'estampes gravées d'après les tableaux de la galerie et du cabinet de S. E. Mr. le comte de Bruhl» (Dresde, 1754) («Collection of engravings from paintings in the gallery and cabinet of His Excellency Mr. Count de Brühl»). He also worked in the field of book illustration.

The catalog of engravings of the French collections of National Library of France includes 150 of his works.

67. Візники. Бл. 1750–1755.

За оригіналом Ф. Ваувермана.

Гравюра різцем, офорт. 355×425.

Під зображенням, ліворуч: Phil. Wauvermens pinx.; праворуч: Pre. Filloeul Sculp.; у центрі, по обидва боки герба: LES VOITURIERS. Bonnes gens, qui marchez et la nuit et le jour... dans l'opulence. Gravé d'après l'original de Wauvermens ..., qui est dans la galerie de S. Exc. M. le Comte de Brühl, premier Ministre de Sa Majesté Le Roy de Pologne, Electeur de Saxe; у нижньому лівому куті аркуша: A Paris chés Jac. Ph. Le Bas, Graveur du Cabinet du Roy rue de la Harpe.

Інв. Г 598.

Література: Nagler, Bd. 4, S. 329; Le Blanc, t. 2, p. 228, № 35; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 9, p. 200, № 129.

Вауверман, Філіпс див. № 2.**67. Carriages. Ca. 1750–1755.**

After the original by P. Wouwerman.

Engraving, etching. 355×425.

Under the image, on the left: Phil. Wauvermens pinx.; on the right: Pre. Filloeul Sculp.; in the center, on either side of the coat of arms: LES VOITURIERS. Bonnes gens, qui marchez et la nuit et le jour... dans l'opulence. Engraved d'après l'original de Wauvermens ..., qui est dans la galerie de S. Exc. M. le Comte de Brühl, premier Ministre de Sa Majesté Le Roy de Pologne, Electeur de Saxe; in the lower left corner of the sheet: A Paris chés Jac. Ph.D. Le Bas, Graveur du Cabinet du Roy rue de la Harpe.

Inv. G 598.

Literature: Nagler, Bd. 4, S. 329; Le Blanc, t. 2, p. 228, № 35; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 9, p. 200, № 129.

Wouwerman, Philips see № 2.

Фліпар, Жан Жак

1719, Париж – 1782, Париж

Гравер різцем та офортом. Гравіюванню спочатку навчався у батька, гравера Жана-Шарля Фліпара, потім – у майстерні Лорана Кара, де познайомився з Ф. Буше та Ж. Б. Перронно. Брав уроки малювання у П'єра Авеліна. Перша серйозна робота – фронтиспіс «Громадське свято, влаштоване містом Парижем з нагоди одруження дофіна 13 лютого 1747» – була високо оцінена його вчителем Л. Каром. У 1755 отримав схвалення Академії, але так і не був прийнятий до неї. З 1763 Фліпар стає улюбленим гравером Ж.-Б. Греза: художник знайшов у ньому вдалого інтерпретатора своїх робіт. Його головна риса, на думку фахівців, полягала в тому, що він умів змінювати свою графічну манеру відповідно до художника, якого він відтворював, максимально наближатися до оригіналів. Йому з однаковим успіхом удалося вигравірувати «Полювання на тигра» Ф. Буше, «Полювання на ведмедя» Ш. ван Лоо та дві «Бурі» Ж. Верне. Ці гравюри разом з гравюрами з картин Греза забезпечили йому почесне місце серед граверів-репродукціоністів XVIII століття. Серед його учнів – Франсуа-Робер Інгуф, який завершив останню гравюру Фліпара «Зцілення паралітика Христом» за оригіналом Х. В. Дітріха. Виконав велику кількість робіт у сфері книжкової ілюстрації, зокрема для відомого видання «Recueil d'estampes d'après les plus celebres tableaux de la Galerie Royale de Dresde» (1753–1757) («Колекція гравюр із найвідоміших картин Дрезденської королівської галереї»).

Flipart, Jean Jacques

1719, Paris – 1782, Paris

Engraver and etcher. He first learned engraving from his father, the engraver Jean-Charles Flipart, then in the workshop of Laurent Cars, where he met F. Boucher and J. B. Perronneau. Took drawing lessons from Pierre Aveline. The first serious work – the frontispiece «Public holiday organized by the city of Paris on the occasion of the marriage of the Dauphin on February 13, 1747» – was highly appreciated by his teacher L. Cars. In 1755, he received the approval of the Academy, but was never admitted to it. Since 1763, Flipart has become a favorite engraver of J.-B. Greuze in which the artist found a successful interpreter of his works. According to experts, his main feature was that he was able to change his graphic style according to the artist he was creating to get as close as possible to the originals. With equal success he managed to engrave «The Tiger Hunt» by F. Boucher, «The Bear Hunt» by Ch. van Loo, and two «Storms» by J. Vernet, engravings which, together with Greuze's engravings, secured for him an honorable place among engravers-reproductionists of the 18th century. Among his students is François-Robert Ingouf, who completed Flipart's last engraving, «The Healing of the Paralytic by Christ,» based on the original by Ch. W. Dietrich. Made a large number of works in the field of book illustration, in particular for the well-known publication «Recueil d'estampes d'après les plus celebres tableaux de la Galerie Royale de Dresde» (1753-1757) («Collection of engravings from the most famous paintings of the Royal Dresden Gallery»).

68. Паралітик (Le Paralytique servi par ses enfants.). 1767.

За оригіналом Ж. Б. Греза. 1763.

Офорт, частково гравюра різцем. 490×630.

Поля обрізані.

Автора та назву гравюри встановлено на підставі порівняння з аналогічною гравюрою Ж. Ж. Фліпара, що зберігається у Британському музеї (Лондон).

Живописний оригінал Ж.-Б. Греза знаходиться в Ермітажі (Санкт-Петербург). Полотно було придбане у 1766 російською імператрицею Катериною II у самого автора.

Інв. Г 664.

Грез, Жан-Батіст див. № 34.

68. The paralytic (Le Paralytique servi par ses enfants.). 1767.

After the original by J.-B. Greuze. 1763.

Etching, partly engraving. 490×630.

The margins are cropped.

The author and name of the engraving were established on the basis of a comparison with a similar engraving by J. J. Flipart, kept in the British Museum (London).

The painting original by J.-B. Greuze is in the Hermitage (St. Petersburg). The canvas was purchased in 1766 by the Russian empress Catherine II from the author himself.

Inv. G 664.

Greuze, Jean-Baptiste see № 34.

69. Доля королеви. 1710.

За оригіналом П. П. Рубенса.

Гравюра різцем, офорт. 498×225.

Під зображенням, ліворуч: Rubens pinxit.; праворуч: I. B. Nattier

delin. Lud. De Chastillon sculp.; у центрі: La destinée de la Reine.

Les Parques filent la vie de la Reine ... ou peut atteindre une mortelle; нижче: A Paris chez G. Duchange Graveur du Roy, rue St Jacques au dessus de la rue des Mathurins. Avec Privilege du Roy.

Аркуші із серії з двадцяти чотирьох гравюр, присвячених життю королеви-регента Франції Марії Медічі, виконаних різними майстрами за оригіналами Рубенса. Серія живописних полотен була написана Рубенсом у 1622–1623 для Люксембурзького палацу королеви у Парижі.

Оригінали знаходяться в Луврі.

Інші аркуші серії: № 21, 22, 43, 44, 54, 55.

Інв. Г 591.

Література: Le Blanc, t. 1, p. 639, № 14; Schreevoogt, 1873, p. 220, № 19 (4); Rooses, v. 3, p. 221, № 730; Inventaire BNF XVIIe s., t. 2, p. 387, № 81.

Рубенс, Пітер Пауль див. № 21.

Нат'є, Жан-Батіст див. № 21.

69. The fate of the Queen. 1710.

After the original by P. P. Rubens.

Engraving, etching. 498×225.

Under the image, on the left: Rubens pinxit.; on the right:

I. B. Nattier delin. Lud. De Chastillon sculp.; in the center: La destinée de la Reine. Les Parques filent la vie de la Reine ... ou peut atteindre une mortelle; below: A Paris chez G. Duchange Graveur du Roy, rue St Jacques au dessus de la rue des Mathurins. Avec Privilege du Roy.

Sheet from a series of twenty-four engravings dedicated to the life of Queen Regent of France Maria de' Medici, made by various masters after Rubens' originals. A series of paintings was painted by Rubens in 1622-1623 for the Queen's Luxembourg Palace in Paris.

The originals are in the Louvre.

Other sheets of the series: № 21, 22, 43, 44, 54, 55.

Inv. G 591.

Literature: Le Blanc, t. 1, p. 639, № 14; Schreevoogt, 1873, p. 220, No. 19 (4); Rooses, v. 3, p. 221, № 730; Inventaire BNF XVIIe s., t. 2, p. 387, № 81.

Rubens, Peter Paul see № 21.

Nattier, Jean-Baptiste see № 21.

Шатійон (Шатільйон), Луї де
Бл. 1639, Сент-Мену – 1734, Париж

Гравер, художник по емалі, мініатюрист. Спочатку вчився на ювеліра у Парижі. Після знайомства із Ш. Лебреном зайнявся гравіруванням. Пізніше повністю присвятив себе розпису на емалі. Створив багато опрацьованих у коштовності портретів на емалі для Людовіка XIV, король дарував їх іноземним послам. Серед його робіт – 15 гравюр (28 арк.) із серії «Завоювання Людовіка XIV» («Les Grandes conquêtes du roi»), виконаних за малюнками Себастьяна Леклерка у 1686.

Брав участь у проєкті Королівської академії наук «Природна історія рослин», для ілюстрування якого Луї де Шатійон виконав 114 гравюр. Проєкт так і не був завершений – вийшов тільки один том під назвою «Mémoires pour servir a l'histoire des plantes» (1676) («Записки, що служать для історії рослин»). Ці гравірувальні дошки зберігаються у Луврі (відділ Халькографії).

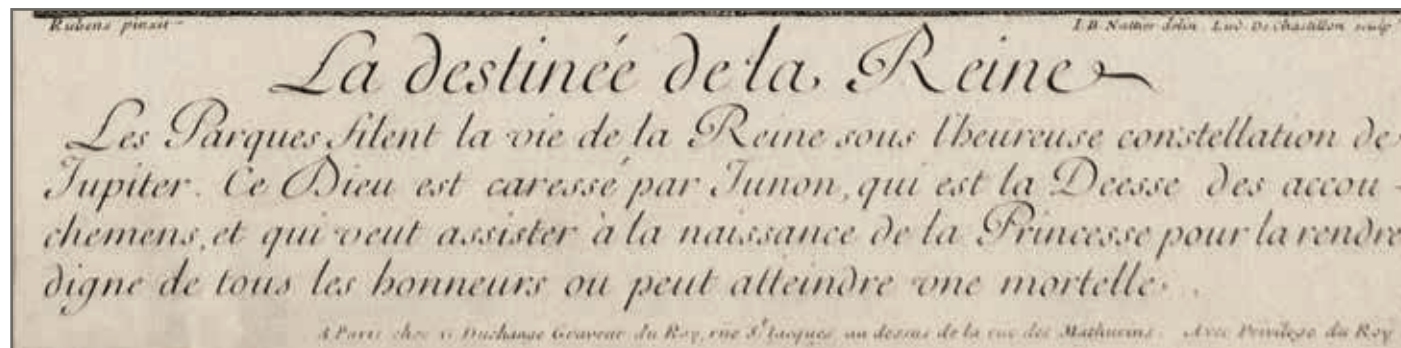
Л. Шатійону приписують також виконання гравюр для видання «Divers desseins de décorations de pavillons» («Різні варіанти оформлення павільйонів») – за ескізами Шарля Лебрена.

Chastillon, Louis de
Ca. 1639, Sainte-Menehould – 1734, Paris

Engraver, enamel artist, miniaturist. At first, he studied to become a jeweler in Paris. After meeting Ch. Le Brun, he started engraving. Later, he completely devoted himself to enamel painting. Created many bejeweled enamel portraits for Louis XIV, which the king presented to foreign ambassadors. Among his works are 15 engravings (28 sheets) from the series «Conquests of Louis XIV» («Les Grandes conquêtes du roi»), made according to drawings by Sebastien Leclerc in 1686.

He participated in the project of the Royal Academy of Sciences «The Natural History of Plants», to illustrate which 114 plates were engraved by Louis de Chastillon. The project was never completed – only one volume was published, entitled «Mémoires pour servir a l'histoire des plantes» (1676) («Notes serving the history of plants»). These engraving plates are kept in the Louvre (Department of Chalcographie).

L. Chastillon is also credited with making engravings for the publication «Divers desseins de décorations de pavillons» («Different options for the design of pavilions») after the sketches by Charles Le Brun.

Шеро, Франсуа І

1680, Блуа – 1729, Париж

Гравер-репродукціоніст, видавець і торговець естампами. Син теслі Сімона Шеро. Навчався у Парижі у Жерара Одрана і П'єра Древе. З 1712 володів магазином з продажу естампів. У 1718 отримав звання гравера Кабінету короля і був обраний до Королівської академії живопису та скульптури за гравірований портрет французького художника Луї де Булоня Молодшого. Того ж року купив у вдови Жерара Одрана частину майна останнього (магазин, друкарські верстати, гравірувальні дошки на вулиці Сен-Жак, під вивіскою «Два золоті стовпи») («Les deux piliers d'or»), і продовжив вести бізнес за тією самою адресою. Після смерті Франсуа Шеро у 1729 фірма перейшла до його вдови, Маргарити Шеро (?-1755), і сина, Франсуа II Шеро (1717–1755).

70. Портрет кардинала Андре-Еркулія де Флері. 1726.

За оригіналом Г. Ріго. 1706.

Гравюра різцем. 420×328.

Вздовж периметра овальної рами напис: Andr. Hercules de Fleury, S.R.E. Cardinalis, Ant. Forojul. Ep. Regni Administer, Magnus Reginae Eleemosynarius &c.; нижче: Offerebat B. Bauyn Sorb. Prior.; Hyacinthus Rigaud pinx. Franciscus Chereau major Sculp. Інв. Г 337.

Література: Le Blanc, t. 2, p. 8, № 25; Firmin-Didot, t. 1, p. 77, № 245; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 4, p. 324-325, № 35; Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Режим доступу: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/834-fleury-andre-hercule-de-2> (№ 1).

Ріго, Гіацинт див. № 1.

Флері, Андре-Еркулі де (André-Hercule de Fleury; 1653–1743) – французький державний діяч, кардинал. Вихователь короля Людовіка XV, глава його уряду (з 1726). Член Французької академії (з 1717), Академії наук (з 1721) і Академії надписів та красномовства (з 1725).

Chéreau, Francois I

1680, Blois – 1729, Paris

Reproduction engraver, publisher and dealer in prints. The son of a carpenter Simon Chereau. He studied in Paris with Gérard Audran and Pierre Drévet. Since 1712 he owned a shop selling prints. In 1718, he received the title of engraver of the Royal Cabinet and was elected to the Royal Academy of Painting and Sculpture for an engraved portrait of the French artist Louis de Boulogne the Younger. In the same year, he bought part of the latter's property (shop, printing presses, engraving plates) on Rue Saint-Jacques, under a sign «Two Pillars of Gold» (Les deux piliers d'or) from Gerard Audran's widow, and continued to run the business at the same address. After the death of Francois Chereau in 1729, the firm passed to his widow, Marguerite Chereau (? – 1755), and son – Francois II Chereau (1717–1755).

70. Portrait of Cardinal Andre-Hercule de Fleury. 1726.

After the original by H. Rigaud. 1706.

Engraving. 420×328.

There is the inscription along the perimeter of the oval frame:

Andr. Hercules de Fleury, S.R.E. Cardinalis, Ant. Forojul. Ep. Regni Administer, Magnus Reginae Eleemosynarius &c.; below: Offerebat B. Bauyn Sorb. Prior.; Hyacinthus Rigaud pinx. Franciscus Chereau major Sculp.

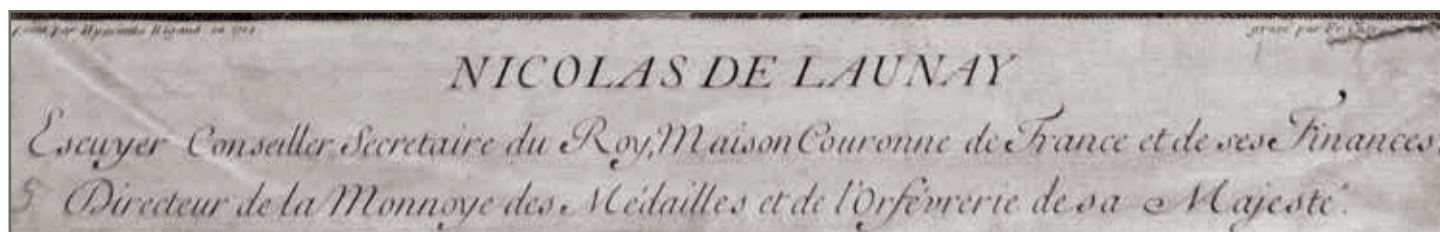
Inv. G 337.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 8, № 25; Firmin-Didot, t. 1, p. 77, No. 245; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 4, p. 324-325, No. 35; Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Access mode: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/834-fleury-andre-hercule-de-2> (№ 1).

Rigaud, Hyacinthe see № 1.

Fleury, André-Hercule de (1653–1743) – French statesman, cardinal. Educator of King Louis XV, head of his government (since 1726). Member of the French Academy (since 1717), the Academy of Sciences (since 1721) and the Academy of Inscriptions (since 1725).

71. Портрет французького ювеліра Ніколя Делоне. 1719.

За оригіналом Г. Piro. 1712.

Гравюра різцем. 465×330.

Під зображенням, ліворуч: Peint par Hyacinthe Rigaud en 1713; праворуч: gravé par Fr. Chereau en 1719; у центрі: Nicolas de Launay Escuyer Conseiller Secretaire du Roy, Maison Couronne de France et de ses Finances, Directeur de la Monnoye des Médailles et de l'Orfèvrerie de sa Majesté.

Інв. Г 359.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 8, № 31; Firmin-Didot, t. 1, p. 79-80, № 252; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 4, p. 326, № 41; Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Режим доступу: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/1053-launay-nicolas-de>.

Piro, Гіацинт див. № 1.

Делоне або де Лоне, Ніколя (Nicolas Delaunay; 1646–1727) – золотих справ майстер, один із найвидатніших ювелірів часів Людовіка XIV. Директор монетного двору (з 1696).

71. Portrait of the French jeweler Nicolas Delaunay. 1719.

After the original by H. Rigaud. 1712.

Engraving. 465×330.

Under the image, on the left: Peint par Hyacinthe Rigaud en 1713; on the right: gravé par Fr. Chereau in 1719; in the center: Nicolas de Launay Escuyer Conseiller Secretaire du Roy, Maison Couronne de France et de ses Finances, Directeur de la Monnoye des Médailles et de l'Orfèvrerie de sa Majesté.

Inv. G 359.

Literature: Le Blanc, t. 2, p. 8, № 31; Firmin-Didot, t. 1, p. 79-80, № 252; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 4, p. 326, No. 41; Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud. – Access mode: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/catalogue-raisonne-hyacinthe-rigaud/gravures/1053-launay-nicolas-de>.

Rigaud, Hyacinthe see № 1.

Delaunay or De Launay, Nicolas (1646–1727) is a goldsmith, one of the most outstanding jewelers of the time of Louis XIV. Director of the Mint (since 1696).

Якоб, Луї

1696 (за іншими даними 1712),
Лізьє, Нормандія – ?

Гравер різцем та офортом. У молоді роки приїхав до Парижа. Спочатку навчався у Ж. Ж.-Б. Скотена Молодшого, потім у Жана Одрана. Гравірував за оригіналами А. Ватто, Ф. Буше. Для «Кабінету Кроза» («Recueil Crozat») виконав чотири роботи за оригіналами П. Веронезе. Більшість його робіт – у Національній бібліотеці Франції.

Jacob, Louis

1696 (according to some sources, 1712),
Lisieux, Normandy – ?

Engraver and etcher. In his youth, he came to Paris. At first he studied with G. J.-B. Skotin the Younger, then at Jean Audran's. Engraving after the originals by A. Watteau, F. Boucher. For «Cabinet Crozat» («Recueil Crozat») he performed four works after the originals by P. Veronese. Most of his works are in the National Library of France.

72. Персей і Андромеда. 1729–1742.

За оригіналом П. Веронезе.

Гравюра різцем, офорт. 408×292.

Під зображенням, у центрі: Persée et Andromède, нижче: D'après le tableau de Paul Veronése, qui est dans le Cabinet du Roy. Peint sur toile... gravé par Louis Jacob; у нижньому правому куті під зображенням: L. Jacob.

З другого тому «Recueil Crozat».

Інв. Г 467.

Література: Nagler, Bd. 6, S. 385, № 2; Le Blanc, t. 2, p. 416, № 9; Portalis et Béraldi, t. 2, p. 461; Bryan, v. 3, p. 100; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 11, p. 629, № 14.

Веронезе, Паоло див. № 11.

72. Perseus and Andromeda. 1729–1742.

After the original by P. Veronese.

Engraving, etching. 408×292.

Under the image, in the center: Persée et Andromède, below:

D'après le tableau de Paul Veronése, qui est dans le Cabinet du Roy. Peint sur toile... gravé par Louis Jacob; in the lower right corner under the image: L. Jacob.

From the second volume of «Recueil Crozat».

Inv. G 467.

Literature: Nagler, Bd. 6, S. 385, № 2; Le Blanc, t. 2, p. 416, № 9; Portalis et Béraldi, t. 2, p. 461; Bryan, v. 3, p. 100; Inventaire BNF XVIIIe s., t. 11, p. 629, № 14.

Veronese, Paolo see № 11.

Persée et Andromède

D'après le Tableau de Paul Veronèse, qui est dans le Cabinet du Roy.

Pour sur table, haut de 9 pieds, large de 8, grave par Louis Jacob.

ДОВІДКОВИЙ АПАРАТ

REFERENCES

ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

Belleudy, 1908

Belleudy J. J.-J. Balechou, graveur du Roi, 1716-1764 / Jules Belleudy. – Avignon, 1908.

Bocher, 1877

Bocher E. Les gravures françaises du XVIIIe siècle, ou Catalogue raisonné des estampes, eaux-fortes, pièces en couleur, au bistre et au lavis, de 1700 à 1800. Fascicule 4. Nicolas Lancret /par Emmanuel Bocher. – Paris, 1877.

Bremmaecker Ch. Catalogue raisonné de la précieuse collection de dessins et d'estampes ... le cabinet de M. Ch. van Hulthem. T. 2. – Gand, 1846.

Bryan

Bryan's dictionary of painters and engravers. / new edition of G. C. Williamson. – London, 1903–1905. – Vol. 1-5.

Catalogue de la magnifique et précieuse collection de livres, manuscrits, dessins et estampes, formant le cabinet de Mr R. Brisart, rentier, à Gand. – Gand, 1849.

Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud

Perreau S. Catalogue raisonné des oeuvres de Hyacinthe Rigaud [Електронний ресурс] / auteur du site Stéphan Perreau – Режим доступа: <http://www.hyacinthe-rigaud.com/> (дата звернення: травень 2022).

Delignières, 1865

Catalogue raisonné de l'œuvre gravé de Jean-Charles Le Vasseur d'Abbeville, précédé d'une notice sur sa vie et ses ouvrages / par Ém. Delignières. – Abbeville : Impr. P. Briez, 1865.

Firmin-Didot

Les graveurs de portraits en France; catalogue raisonné de la collection des portraits de l'école française appartenant à Ambroise Firmin-Didot. – Paris, 1875–1877. – T. 1-2.

Firmin-Didot. Les Drevet

Les Drevet (Pierre, Pierre-Imbert et Claude): catalogue raisonné de leur œuvre / précédé d'une introduction par Ambroise Firmin-Didot. – Paris, 1876.

Hédou, 1903

Hédou J. J.-J.-A. LeVeau, sa vie et son œuvre (1729-1786) / Jules Hédou. – Paris, 1903.

[Heineken, Carl Heinrich von]. Dictionnaire des artistes dont nous avons des estampes, avec une notice détaillée de leurs ouvrages gravés. T. 4. Cec-Diz. – Leipzig, 1790.

LITERATURE AND SOURCES

Inventaire BNF XVIIe s.

Inventaire du fonds français, graveurs du XVIIe siècle [Електронний ресурс] / Bibliothèque nationale, Département des estampes. – Paris : Bibliothèque nationale, 1939-1968. – T. 1-5. – Режим доступа: <https://gallica.bnf.fr/>

Inventaire BNF XVIIIe s.

Inventaire du fonds français, graveurs du XVIIIe siècle [Електронний ресурс] / Bibliothèque nationale, Département des estampes. – Paris : Bibliothèque nationale, 1931-1977. – T. 1-14. – Режим доступа: <https://gallica.bnf.fr/>

Le Blanc

Le Blanc Ch. Manuel de l'amateur d'estampes / par Ch. Le Blanc. – Paris, 1854–1889. – T. 1-4.

Nagler

Neues allgemeines Künstler-Lexicon / bearbeitet von Dr. G. K. Nagler. – München, 1835–1852. – Bd. 1-22.

Porcher R. Étienne Baudet, graveur du Roi (1638-1711) / par R. Porcher. – 2e éd. – Blois, 1885.

Portalis et Béraldi

Portalis R., Béraldi H. Les graveurs du dix-huitième siècle / par le baron Roger Portalis et Henri Béraldi. – Paris, 1880–1882. – T. 1-3.

Robert-Dumesnil

Robert-Dumesnil A. P. F. Le peintre-graveur français: ou Catalogue raisonné des estampes gravées par les peintres et les dessinateurs de l'école française. – Paris, 1835-1871. – T. 1-11.

Rooses

Rooses M. L'œuvre de P. P. Rubens; histoire et description de ses tableaux et dessins / par Max Rooses. – Anvers, 1886–1892. – Vol. 1-5.

Schneevoogt, 1873

Schneevoogt C. G. V. Catalogue des estampes gravées d'après P. P. Rubens / par C. G. Voorhelm Schneevoogt. – Haarlem, 1873.

Les relations de Pierre Drevet avec Gaspard Duchange (1662-1757), Claude Duflos (1665-1727) et Jean Audran (1667-1756) [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://theses.univ-lyon2.fr/documents/getpart.php?id=lyon2.2005.clavel_g&part=94246 (дата звернення: квітень 2022).

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Альбертіна або Галерея Альбертіна (нім. Albertina), Відень, Австрія

Бібліотека герцога Августа у Вольфенбюттелі (нім. Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel), Вольфенбюттель, Німеччина

Британський музей (англ. British Museum), Лондон, Велика Британія

Версальський палац (фр. Château de Versailles), Париж, Франція

Галерея старих майстрів (нім. Gemäldegalerie Alte Meister), також Дрезденська картинна галерея, Дрезден, Німеччина

Гарвардський художній музей (англ. Harvard Art Museums), Кембридж, США

Державний музей або Рейксмузей (нідерланд. Rijksmuseum Amsterdam), Амстердам, Нідерланди

Женевський музей мистецтва та історії (фр. Musée d'art et d'histoire de Genève), Женева, Швейцарія.

Клівлендський музей мистецтв (англ. Cleveland Museum of Art), Клівленд, США

Лондонська Національна галерея (англ. The National Gallery), Лондон, Велика Британія

Лувр (фр. Louvre), Париж, Франція

Лувр, відділення графічних мистецтв (фр. Louvre, Les collections du département des arts graphiques), Париж, Франція

ELECTRONIC RESOURCES

Моравська галерея (чес. Moravská galerie), Брно, Чехія

Музей мистецтв Індіанаполіса (англ. Indianapolis Museum of Art, скорочено ІМА), Індіанаполіс, США

Музей мистецтв Філадельфії (англ. Philadelphia Museum of Art), Філадельфія, США.

Музей мистецтва Метрополітен (англ. Metropolitan Museum of Art), Нью-Йорк, США

Музей образотворчих мистецтв і археології Труа (фр. Musée des beaux-arts et d'archéologie de Troyes), Труа, Франція

Музей образотворчого мистецтва Нансі (фр. Musée des Beaux-Arts de Nancy), Нансі, Франція

Музей Фабра (фр. Le musée Fabre), Монпельє, Франція

Національна бібліотека Франції (фр. Bibliothèque Nationale de France), Париж, Франція

Національна галерея Вікторії (англ. The National Gallery of Victoria), Мельбурн, Австралія

Нідерландський інститут історії мистецтв (нідерланд. RKD-Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis), Гаага, Нідерланди

Стара Пінакотека (нім. Alte Pinakothek), Мюнхен, Німеччина

Художній музей (нім. Kunstmuseum), Базель, Швейцарія

Художньо-історичний музей (нім. Kunsthistorisches Museum), Відень, Австрія.

ПОКАЖЧИК ІМЕН ГРАВЕРІВ, ХУДОЖНИКІВ, ВИДАВЦІВ (номери за каталогом)

- Абер, Ніколя 1
Базан, П'єр-Франсуа 2–4
Бальшу, Жан-Жозеф 5
Берніні, Джованні Лоренцо 15
Боварле, Жак-Фірмен 6-9
Бодє, Етьєн 10
Брейгель Старший, Ян 41
Булонь, Валантен де 3
Бурдон, Себастьян 35
Буше, Франсуа 14, 33
Вага, Періно дель 61
Валле, Сімон 11
Вауверман, Філіпс 2, 48, 49, 67
Вельде, Адріан ван де 4
Верне, Клод Жозеф 39
Веронезе, Паоло 11, 24, 72
В'ель Б. А. 25, 26
Вуайє, Ніколя-Жозеф 12
Гайяр, Рене 13, 14
Готтфрід, Йоганн 60
Грез, Жан-Батіст 34, 68
Деплас, Луї 15
Дероше, Етьєн Жеандьє 16
Долле, Жан 17
Доу (Дау), Герард 9, 13
Древе, Клод 18
Древе, П'єр-Ембер, Молодший 19
Дьє, Антуан 51
Дюфло, Клод 20
Дюшанж, Гаспар 21, 22, 69
Еделінк, Жерар 23
- Жуллен, Франсуа 24
Інгуф, Франсуа Робер 25-27
Куапель, Шарль-Антуан 65
Куле, Анн-Філібер 28
Лагрене, Луї-Жан-Франсуа 12
Ланкре, Ніколя 30
Лармессен, Ніколя IV де 29, 30
Лебрєн, Шарль 50, 56-59
Левассер, Жан-Шарль 31-35
Лемперер, Луї Сімон 36
Лемперер, Катрін-Елізабет 36
Лемуан, Франсуа 31
Летельє, Шарль Франсуа 37, 38
Леба (Ле Ба), Жак-Філіпп 39-41, 67
Лєво, Жан-Жак Андре 42
Луар, Алексіс I 43, 44
Луар, Маріанна 29
Лютербург, Філіпп Жак 28, 42
Мальбєст, Жорж 45
Мартіні, П'єтро Антоніо 40
Маскельє, Луї-Жозеф 46
Мелєн (Мьолєн), Адам Франс ван дер 25, 26
Моро, Жан-Мішель 47
Муаро, Жан 48-49
Натьє, Жан-Батіст 21, 22, 44, 69
Натьє, Жан-Марк 43, 54, 55, 62
Одран, Бенуа 50
Одран, Жан 51
Ортемельє, Марі-Анн-Іасєнт 52
Панніні, Джованні Паоло 36
Пікар, Бернар 53-55
- Піко, П'єр 56-59
Пуаї, Ніколя Жан-Батіст де 60
Пуссен, Ніколя 10, 53
Рємбрандт Гарменсзон ван Рейн 47
Ріро, Гіацинт 1, 16, 18, 19, 23, 52, 63, 70, 71
Рубєнс, П'єтер Пауль 21, 22, 37, 38, 43, 44, 45, 54, 55, 64, 69
Сантерр, Жан-Батіст 27
Сільвестр, Луї де 5
Сімонно, Філіпп 61
Тардьйо, Жак-Ніколя 62
Тардьйо, Ніколя-Анрі 63
Тардьйо, П'єр Франсуа 64
Тєнірс Молодший, Давід 17, 40
Тіціан Вєчєлліо 20
Томассєн, Анрі Сімон 65
Томассєн, Сімон Філіпп 66
Труа, Жан-Франсуа де 6-8, 32
Труа, Франсуа де 66
Філлєль, П'єр 67
Фліпар, Жан Жак 68
Фрагонар, Жан-Онорє 46
Шатійон (Шатільйон), Луї де 69
Шєро, Жак-Франсуа 42
Шєро, Франсуа I 20, 56-58, 70, 71
Якоб, Луї 72

INDEX OF ENGRAVERS, PAINTERS AND PUBLISHERS (the catalog numbers)

Audran, Benoît 50
 Audran, Jean 51
 Balechou, Jean-Joseph 5
 Basan, Pierre-François 2-4
 Baudet, Étienne 10
 Beauvarlet, Jacques Firmin 6-9
 Bernini, Giovanni Lorenzo 15
 Boucher, François 14, 33
 Boulogne, Valentin de 3
 Bourdon, Sebastian 35
 Brueghel the Elder, Jan 41
 Chastillon, Louis de 69
 Chéreau, François I 70-71
 Chereau, Jacques-François 42
 Coulet, Ann-Philiberte 28
 Coypel, Charles-Antoine 65
 Daullé, Jean 17
 Desplaces, Louis 15
 Desrochers, Étienne Jehandier 16
 Dieu, Antoine 51
 Dou, Gerard 9, 13
 Drevet, Claude 18
 Drevet, Pierre-Imbert 19
 Duchange, Gaspard 21-22
 Duffos, Claude 20
 Edelinck, Gérard 23
 Filloeuil, Pierre 67
 Flipart, Jean Jacques 68
 Fragonard, Jean-Honoré 46
 Gaillard René 13-14
 Gottfried, Johann 60
 Greuze, Jean-Baptiste 34, 68

Habert, Nicolas 1
 Horthemels, Marie-Anne-Hyacinthe 52
 Ingouf, François Robert 25-27
 Jacob, Louis 72
 Joullain, François 24
 Lagrenée, Louis-Jean-François 12
 Larmessin, Nicholas IV de 29-30
 Le Brun, Charles 50, 56-59
 Le Veau (Leveau), Jean-Jacques André 42
 Lebas (Le Bas), Jacques-Philippe 39-41
 Lemoyne, François 31
 Lempereur, Catherine-Élizabeth 36
 Lempereur, Louis Simon 36
 Letellier (LeTellier), Charles François 37-38
 Levasseur, Jean-Charles 31-35
 Loir, Alexis I 43-44
 Loir, Marianne 29
 Louthembourg, Philippe-Jacques 28, 42
 Malbeste, Georges 45
 Martini, Pietro Antonio 40
 Masquelier, Louis-Joseph 46
 Meulen, Adam Frans van der 25-26
 Moreau, Jean-Michel 47
 Moyreau, Jean 48-49
 Nattier, Jean-Baptiste 21, 22, 44, 69
 Nicolas Lancret 30
 Pannini, Giovanni Paolo 36
 Picart, Bernard 53-55
 Picault, Pierre 56-59
 Poilly, Nicolas Jean-Baptiste de 60
 Poussin, Nicolas 10, 53

Rembrandt Harmenszoon van Rijn 47
 Rigaud, Hyacinthe 1, 16, 18, 19, 23, 52, 63, 70, 71
 Rubens, Peter Paul 21, 22, 37, 38, 43, 44, 45, 54, 55, 64, 69
 Santerre, Jean-Baptiste 27
 Silvestre, Louis de 5
 Simonneau, Philippe 61
 Tardieu, Jacques Nicolas 62
 Tardieu, Nicolas-Henri 63
 Tardieu, Pierre François 64
 Teniers the Younger, David 17, 40
 Thomassin, Henri Simon 65
 Thomassin, Simon Philippe 66
 Tiziano Vecellio 20
 Troy, François de 66
 Troy, Jean-François de 6-8, 32
 Vaga, Perino del 61
 Vallée, Simon 11
 Velde, Adriaen van de 4
 Vernet, Claude Joseph 39
 Veronese, Paolo 11, 24, 72
 Voyez, Nicolas Joseph 12
 Wieilh B. A. 25-26
 Wouwerman, Philips 2, 48-49, 67

ЗМІСТ

ЛАРИСА ІЖИК. ПИШНІСТЬ ТА ВИТОНЧЕНІСТЬ ГАЛАНТНОГО СТОЛІТТЯ	5
LARYSA IZHUK. SPLENDOR AND ELEGANCE OF THE GALLANT AGE	8
Абер, Ніколя	12
Habert, Nicolas	
Базан, П'єр-Франсуа	15
Basan, Pierre-François	16
Бальшу, Жан-Жозеф	20
Balechou, Jean-Joseph	
Боварле, Жак-Фірман	23
Beauvarlet, Jacques-Firmin	
Бодє, Етьєн	33
Baudet, Étienne	
Валле, Сімон	34
Vallée, Simon	
Вуайє, Ніколя-Жозеф	37
Voyez, Nicolas Joseph	
Гайяр, Рене	39
Gaillard René	
Деплас, Луї	43
Desplaces, Louis	

CONTENTS

Дероше, Етьєн Жеандьє	44
Desrochers, Étienne Jehandier	
Долле, Жан	47
Daullé, Jean	
Древе, Клод	48
Drevet, Claude	
Древе, П'єр-Ембер, Молодший	51
Drevet, Pierre-Imbert	
Дюфло, Клод (Дюфло батько)	52
Duflos, Claude (Duflos father)	
Дюшанж, Гаспар	55
Duchange, Gaspard	
Еделінк, Жерар	59
Edelinck, Gérard	
Жуллен, Франсуа	60
Joullain, François	
Інгуф, Франсуа Робер (Інгуф Молодший)	63
Ingouf, François Robert (Ingouf Junior)	
Куле, Анн-Філібер	67
Coulet, Ann-Philiberte	
Лармессен, Ніколя IV де	68
Larmessin, Nicholas IV de	
Левассер, Жан-Шарль	72
Levasseur, Jean-Charles	

Лемперер, Катрін-Елізабет	83
Lempereur, Catherine-Élizabeth	
Летельє, Шарль Франсуа	84
Letellier (LeTellier), Charles François	
Леба (Ле Ба), Жак-Філіпп	88
Lebas (Le Bas), Jacques-Philippe	
Лево, Жан-Жак Андре	95
Le Veau (Leveau), Jean-Jacques André	
Луар, Алексіс І	96
Loir, Alexis I	
Мальбест, Жорж	100
Malbeste, Georges	
Маскельє, Луї-Жозеф	103
Masquelier, Louis-Joseph	
Моро, Жан-Мішель (Молодший)	104
Moreau, Jean-Michel (the Younger)	
Муаро, Жан	109
Moyreau, Jean	
Одран, Бенуа (І або Старший)	113
Audran, Benoît (I or the Elder)	
Одран, Жан	114
Audran, Jean	
Ортемельс (гол. Хортемельс), Марі-Анн-Іасент	117
Northemels, Marie-Anne-Hyacinthe	
Пікар, Бернар	118
Picart, Bernard	

Піко, П'єр	124
Picault, Pierre	
Пуаї, Ніколя Жан-Батіст де	130
Poilly, Nicolas Jean-Baptiste de	
Сімонно, Філіпп	133
Simonneau, Philippe	
Тардьйо, Жак-Ніколя	134
Tardieu, Jacques Nicolas	
Тардьйо, Ніколя-Анрі	137
Tardieu, Nicolas-Henri	
Тардьйо, П'єр Франсуа	138
Tardieu, Pierre François	
Томассен, Анрі Сімон	141
Thomassin, Henri Simon	
Томассен, Сімон Філіпп	142
Thomassin, Simon Philippe	
Філлель, П'єр	145
Filloeul, Pierre	
Фліпар, Жан Жак	146
Flipart, Jean Jacques	
Шатійон (Шатільйон), Луї де	149
Chastillon, Louis de	
Шеро, Франсуа І	150
Chéreau, Francois I	
Якоб, Луї	154
Jacob, Louis	

Наукове видання

**ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА ГРАВЮРА
XVIII СТОЛІТТЯ. ФРАНЦІЯ. КАТАЛОГ**

Із зібрання
Одеської національної наукової бібліотеки

Українською та англійською мовами

Упорядник та автор тексту
Лариса Володимирівна Іжик

Дизайн, макет
Ірина Михайлівна Свістунова

Фотозйомка та обробка фотографій
Надія Олексіївна Яцун

Видання підготував до друку
редакційний відділ
Одеської національної наукової бібліотеки
65023, Одеса, вул. Пастера, 13

Підписано до друку 15.10.2024

Science publication

**WESTERN EUROPEAN ENGRAVINGS
FROM THE XVIII CENTURY. FRANCE. CATALOG**

From the Collection
of Odesa National Scientific Library

In Ukrainian and English

Compiler and author of the text
Larysa Izhyk

Design, layout
Iryna Svistunova

Foto editing and processing
Nadiya Yatsun

The edition was prepared
for printing by the editorial departament
of Odesa National Scientific library
65023, Odesa, Pasteur str., 13.

Signed for printing 15.10.2024